

DRVO

tehnika nameštaj

broj 65 ■ godina XVII ■ januar 2020. ■ cena 300 dinara ■ godišnja pretplata 1980 dinara ■ za inostranstvo 50 evra

HEZO
MAŠINE

HEZO mašine iz Doboja
je odabran i pouzdan
SCM partner

scm
woodworking technology

Kompanija SCM je
više od 65 godina na
prvom mestu industrijske
revolucije u drvnom sektoru

MOCA

Weinig

simpo

GRAKOM SN

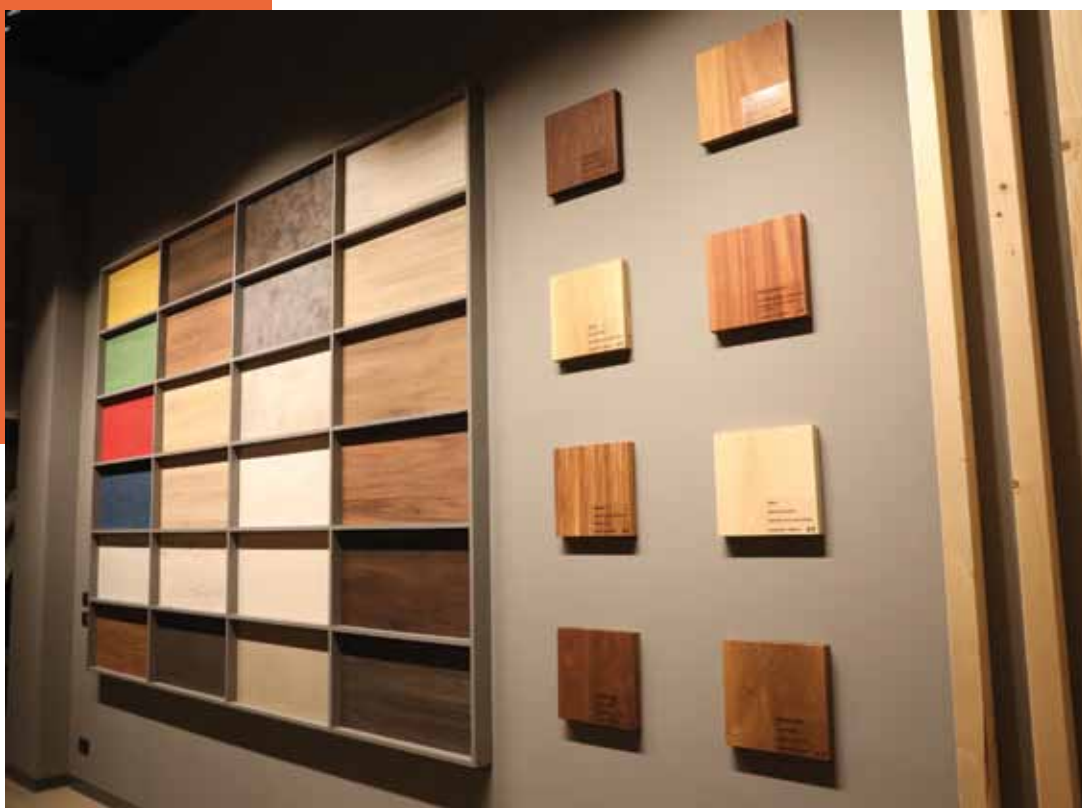
LESSTROJ
LESNOOBDELOVALNI STROJ

MicroTri

JAF SHOWROOM U BEOGRADU

- > Rezana građa
- > MDF/HDF
- > Šperploče
- > Usluge obrade
- > Kompakt ploče
- > Furnir
- > Deking

Drvo je naš svet
www.jaf.rs

Poslovni centar GTC Green Heart
Bul. Milutina Milankovića 11b | Novi Beograd
011/424-09-23
info@jaf.rs

[f](#) [@](#) [in](#) j.u.a. frischeis

MicroTri

Vaš partner i dobavljač masivne bukve.

MicroTri d.o.o.; Karađorđeva 65; 11000 Beograd; Srbija
Tel +381 11 2621 689; Fax +381 11 2632 297; Email: timber@microtri.rs
www.microtri.rs

Guardian

LED OIL

REVOLUCIONARNA ZAŠTITA DRVETA

**BRZO
INOVATIVNO
REVOLUCIONARNO**

**0%
VOC**

NE SADRŽI VOC
Guardian LED Oil ne sadrži
rastvarače. Bezbedno je za
upotrebu i prirodu.

PRIRODAN IZGLED I OSEĆAJ
Guardian LED Oil zadržava
prirodan izgled i osećaj drveta.

TRAJNA ZAŠTITA
Posebna molekularna struktura
stvara dugotrajnu zaštitu.

PREMAZ SE SUŠI U TRENUTKU
Guardian LED Oil se suši u
trenutku pod uticajem LED svetla
u vidu industrijske mašine ili
ručne lampe

SVE VRSTE DRVETA
Guardian LED Oil se može
koristiti za zaštitu bilo koje vrste
drveta. Nameštaj od masiva,
furnira, podovi...

30 STANDARDNIH NIJANSI
Posebnom tehnologijom se
dobijaju intenzivne nijanse, bez
ugrožavanja prirodnog izgleda
drveta.

LED TEHNOLOGIJA JE BUDUĆNOST

MALI EKOLOŠKI OTISAK

LED lampe imaju mnogo manji uticaj na prirodu od UV lampe. One ne sadrže živu, nemaju neprijatan miris, i nema emisije ozona. LED tehnologija ne zahteva dodatna ulaganja u procese odlaganja opasnih hemijskih materija, koja su kod UV tehnologije potrebna.

ENERGETSKI EFIKASNO

LED lampe imaju veoma dug vek trajanja, čak do 20 000 sati, u poređenju sa 700 - 1 000 sati kod UV lampe. Ne zahtevaju mnogo održavanja i troše čak do 80% manje energije od tradicionalnih živinih sijalica.

Kod UV tehnologije vreme zagrevanja i hlađenja se mora uzeti u obzir. Neprestano uključivanje i isključivanje ovakvih sijalica može znatno uticati na vek trajanja. LED lampe, sa druge strane, su spremne za rad odmah po uključivanju. Uključivanje i isključivanje, takođe, nema uticaj na vek trajanja LED lampe.

ISPLATIVO

Cena LED tehnologije je neuporediva sa uštedama koje donosi u odnosu na druge tehnologije. Potrošnja *Guardian LED Oil* premaza po m² je jako mala i cena jako pristupačna, što dovodi do velike uštede.

**EN71-3
ZDRAVSTVENO
ISPRAVNO**

Kontaktirajte nas za besplatnu probu *Guardian LED Oil* premaza na Vašem proizvodu.

+381 34 355 339 info@ledoil.rs www.ledoil.rs

EkoLak

DRVOTEHNIKA

Revijalni časopis za poslovnu saradnju, marketing, tržište, ekologiju i tehnologiju u preradi drveta, proizvodnji nameštaja, šumarstvu i graditeljstvu

Časopis izlazi tromesečno

Osnivač i izdavač

EKOpress Blagojević d.o.o.

NOVI BEOGRAD

Antifašističke borbe 22, lokal 22

Tel/fax: +381 (0) 11 213 95 84, 311 06 39

mob: +381 63 289 611

www.drvotehnika.com

e-mail: office@drvotehnika.com

Godišnja pretplata 1.980 dinara

Pretplata za inostranstvo 50 evra

Izdavački savet

- Dragan Bojović, UNIDAS, Beograd
- Božo Janković, ENTERIJER Janković, Novi Sad
- Vladislav Jokić, XILIA, Beograd
- Bogdan Kavazović, TIK stolarija, Sremska Mitrovica
- Stevan Kiš, EuroTehno, Sremska Kamenica
- Radoš Marić, MARIĆ, Čačak
- Rajko Marić, MICROTRI, Beograd
- Dr Živka Meloska, Šumarski fakultet Skoplje
- Dr Goran Milić, Šumarski fakultet Beograd
- Golub Nikolić, NIGOS elektronik, Niš
- Zvonko Petković, red. prof. Akademija SPC
- Dragan Petronijević, MOCA, Jablanica
- Tomislav Rabrenović, DRVOPROMET, Ivanjica
- Gradimir Simijonović, TOPLICA DRVO, Beograd
- Vesna Spahn, WEINIG, MW Group, Kruševac
- Mr Borisav Todorović, BMSK, Beograd
- Milorad Žarković, ORAGO TERMO-T, Hrtkovci

Redakcija

- Mr Dragojlo Blagojević, direktor, glavni i odgovorni urednik
- Zoran Perović, tehnički urednik
- Nemanja Jokić, saradnik
- Mirjana Cenić, saradnik, Grdelica

Stručni konsultant

- Prof. dr Zdravko Popović, Šumarski fakultet
- Dipl. ing. Dobrovoje Gavović, Beograd
- Snežana Marjanović d.i.a. AMBIENTE, Čačak

Uplate za pretplatu, marketinške i druge usluge izvršiti na tekući račun broj

160-176289-53, BANCA INTESA ad Beograd

Devizni račun - IBAN: RS35160005010001291720

Rukopisi i fotografije se ne vraćaju

Redakcija se ne mora slagati sa mišljenjem autora i izjavama sagovornika

Redakcija ne preuzima odgovornost za sadržaj reklamnih poruka, niti za informacije u autorskim tekstovima

Priprema, štampa i distribucija
EKOpress Blagojević d.o.o.

Registarski broj APR: NV000356
CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

ISSN 1451-5121

COBISS.SR-ID 112598028

Stubac za urednika

Niko nije tako prazan
kao onaj koji je pun sebe.

Rade Šerbedžija

Dragojlo Blagojević

Prekinut pozitivan trend u drvnoj industriji

Uz iskrene želje za dobro zdravlje, sreću i uspešno poslovanje u Novoj 2020. godini, našim čitaocima i ovoga puta nudimo obilje informacija iz oblasti tehnologije, mašina, opreme, repromaterijala i tržišta vezanog za preradu drveta i proizvodnju nameštaja.

Već tradicionalno u januarskom izdanju opširno pišemo o Sajmu nameštaja koji je održan početkom proteklog novembra. Govorimo i o sajamskim priznanjima, nagrađenim eksponatima i firmama, a bez većih intervencija objavljujemo stavove i sugestije dvadesetak privrednika, uvereni da ova razmišljanja mogu biti korisna organizatoru Sajma nameštaja...

U izuzetno poslovnoj atmosferi održan je i Sajam mašina, alata i repromaterijala za drvenu industriju, o čemu takođe pišemo u ovom izdanju.

Konceptualno redizajniran pre četiri godine, novembarski Sajam nameštaja je bio uspešan, a u oblasti dizajna je bio na nivou prethodnih manifestacija.

Uz novine i unapređenja koncepta, Sajam nameštaja je zadržao već dugu tradiciju, po kojoj sajmovi nisu samo poslovnog, već izložbeno prodajnog karaktera, što je posebno bilo primamljivo za posetioce i kupce, kojima je većina izlagača nudila pristojne sajamske popuste. Istina, primetili smo da su neki izlagači davali popust na prethodno znatno podignute cene, ali to je naša praksa...

U svakom slučaju bilo bi pretenciozno tvrditi da se za šest sajamskih dana mogao steći utisak da bi Beogradski sajam mogao biti generator privrednih dešavanja u oblasti proizvodnje nameštaja, ali je činjenica da bi prisustvo značajno većeg broja poslovnih posetilaca iz inostranstva i učesnika iz oblasti dizajna i arhitekture, kako je saopšteno sa Beogradskog sajma, moglo otvoriti mogućnosti za nove poslovne aranžmane i plasman domaćeg nameštaja na nova tržišta.

Drvena industrija i proizvodnja nameštaja su među retkim privrednim granama koje u našoj zemlji već godinama beleže pozitivne rezultate i permanentan rast. Pozitivan trend u drvnoj industriji, koji traje od završetka svetske ekonomske krize, prekinut je u prvih deset meseci 2019. godine kada je zabeležen značajan pad proizvodnje u preradi drveta (17,7%) i neznatno povećanje proizvodnje nameštaja (4,4%). O tome pišemo u ovom broju, ali i o kretanjima u preradi drveta i proizvodnji nameštaja u regionu...

Podsećamo da su neke analize pokazale da se kod nas svega 48% od ukupno proizvedenih količina trupaca tvrdih lišćara prerade u proizvode sa višom dodatnom vrednošću, a 52% se izveze kroz proizvode sa niskom dodatnom vrednošću, među kojima je dominantan izvoz rezane građe (41%) pa je zato vrednost izvoza proizvoda od drveta po zaposlenom radniku relativno niska. Neopodno je veći nivo finalizacije vredne sirovine i promocija većeg korišćenja drveta, kao održive, obnovljive i ekološki prihvatljive sirovine, pri čemu se ne opterećuju šume i ekosistem u celini. Takođe bi valjalo da smo zainteresovani za veću promociju upotrebe šumske biomase kao energenta vodeći računa da se ne stvaraju poremećaji na tržištu.

Šumarstvo, prerada drveta i industrija nameštaja su privredne delatnosti povezane u lanac stvaranja dodate vrednosti i kao takvi su pravi primer kružne ekonomije kao strateške odrednice politika EU. Saradnja šumarstva i drvne industrije predstavlja ključni odnos na šumi bazirane ekonomije, a u toj saradnji uvek ima prostora za poboljšanja. ■

99 godina u službi

Proteklog 5. decembra na Šumarskom fakultetu u Beogradu svečano je obeleženo 99 godina od osnivanja ove visokoškolske ustanove. Podsećamo, u Srbiji je 5. decembra 1920. godine, pored pet postojećih, osnovan šesti, Poljoprivredni fakultet sa dva nezavisna odseka: POLJOPRIVREDNIM i ŠUMARSKIM. Tada je počela nastava za prvu generaciju studenata šumarstva na jednom od šest fakulteta u Beogradu.

Uz tradicionalno veliki broj inženjera, nekada studenata ove visokoškolske ustanove, zaposlenih širom Srbije, svečanosti na Šumarskom fakultetu 5. decembra prošle godine, prisustvovali su i predstavnici Univerziteta u Beogradu, kao i gosti sa više fakulteta i naučnih instituta iz zemlje i okruženja, predstavnici ministarstava i drugih društveno političkih institucija i zajednica, javnih preduzeća i brojnih kompanija, zatim studenti i zaposleni na Šumarskom fakultetu kao i pensionisani radnici ove visokoškolske ustanove.

Simptomatično je što ovoj svečanosti nisu prisustvovali izvršni direktori, niti direktori šumskih gazdinstava iz JP *Srbijašume*. Od 1992. godine redovno pratim Dan Šumarskog fakulteta i ovo je prvi put da bivši studenti ove ustanove ignorišu svoj dan. Nisam bio u prilici da proveram razloge, a neka nagađanja ne bih komentarisao.

Na svečanosti su podeljena priznanja i nagrade najboljim studentima, kao i zaposlenima koji su tokom protekle godine napunili dve ili tri decenije rada na ovoj visokoškolskoj ustanovi i onima koji su stekli uslove za odlazak u penziju.

Pozdravljajući prisutne **prof. dr Ratko Ristić**, dekan Šumarskog fakulteta, je posebno istakao saradnju sa Šumarskim fakultetom iz Banja Luke, naglasivši da pored toga što „imamo neraskidive obrazovne veze, imamo veze

i u jednom mnogo dubljem duhovnom, etničkom i religioznom smislu, jer sa obe strane Drine živi isti narod.“

Ristić je uz zahvalnost pozdravio i predstavnike Rusko-srpskog humanitarnog centra, naglasivši da je to „jedan izuzetno opremljen centar koji je predviđen za reagovanje u slučajevima prirodnih katastrofa. Imao sam priliku i zadovoljstvo da posetim ovu ustanovu i posebno želim istaći, a to bi trebalo da svi znaju, da je taj centar dao izuzetan doprinos tokom katastrofalnih poplava 2014. godine i uvek kada su se dešavali šumski požari većih razmera. Nastojaćemo da institucionalizujemo saradnju sa Rusko-srpskim humanitarnim centrom u cilju povećanja opšte spremnosti i saradnje za reagovanja u vanrednim situacijama.“

„Takođe, nama je cilj da u saradnji sa Inženjerskom komorom Srbije pokušamo da stvorimo uslove da naša dva odseka koja nisu u sistemu licenciranja Inženjerske komore, Odsek za šumarstvo i Odsek za tehnologije drveta, konačno steknu te licence. Kolege sa Odseka za šumarstvo relativno su uredili svoj status u smislu inženjerskih delatnosti na osnovu Zakona o šumarstvu. Međutim Zakon o šumarstvu ima mnogo manji doseg, obim i ingerencije od Zakona o planiranju i izgradnji tako da imamo česte slučajeve gde naše kolege u oblasti šumarstva rade izuzetno kvalitetne, smislene i potrebne projekte, ali ti projekti nemaju odgovarajuću verifikaciju odnosno ne mogu da se kao tehnička implementacija prihvate. Isto tako imamo jedan paradoks da industrija prerade drveta u Srbiji zapošljava preko 40.000 ljudi, generiše prihode preko milijardu evra, ima nekoliko hiljada privrednih subjekata, a naši inženjeri prerade drveta koji su stvorili tu industriju nemaju licencu. Gledaćemo da to na jedan smislen,

zakonski zasnovan način rešimo na opštu dobrobit naše zemlje i tu će nam puno pomoći Akademija inženjerskih nauka Srbije koja jeste sublimat najboljeg onog što inženjerstvo Srbije ima“ rekao je profesor Ristić.

Zatim je **profesor dr Ratko Ristić**, dekan Šumarskog fakulteta, govorio o nastanku, razvoju, organizaciji, naučnim i nastavnim aktivnostima profesora i studenata tokom proteklih decenija, kao i o rezultatima rada u protekloj godini i planovima za dalji razvoj ove ustanove. Profesor Ristić je podsetio da je prvo predavanje u istoriji Šumarskog fakulteta održao tadašnji dekan, profesor dr Petar Đorđević 5.12.1920. godine na Šumarskom odseku Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu. Deceniju nakon toga, 1930. godine Poljoprivredni fakultet menja naziv u POLJOPRIVREDNO-ŠUMARSKI, a 1949. godine Šumarski fakultet postaje samostalan. Značajno je istaći da se Šumarski fakultet 1953. godine uselio u novu zgradu na Banovom brdu u Beogradu, gde se i danas nalazi...Od 1956. godi-

ne Šumarski fakultet čine dva odseka: ŠUMARSKI i DRVNO-INDUSTRIJSKI, a tokom daljeg razvoja manjali su se nazivi studentskih odseka, tako da danas Šumarski fakultet čine četiri odseka: Odsek za šumarstvo, Odsek za tehnologije, menadžment i projektovanje nameštaja i proizvoda od drveta, Odsek za pejzažnu arhitekturu i hortikulturu i Odsek za ekološki inženjering u zaštiti zemljišnih i vodnih resursa.

„Savet fakulteta po najnovijim normama čini 27 članova i država je ovoga puta podigla broj svojih predstavnika sa 4 na 8. Ja ne znam da li je to funkcionalno ili je to možda pokušaj da se kontrolišu procesi na Univerzitetu i da se na neki način kontroliše i ono što je autonomija. Autonomija je veoma skupa stvar i pre svega podrazumeva ogroman uloženi rad, podrazumeva rezultate, integritet, podrazumeva samopoštovanje i osvojenu slobodu na osnovu svega toga jer autonomija takođe podrazumeva podjednak otklon od svih koji čine politički milje i političke faktore u našem društvu.

Fotografije: Mile Radojičić

Profesor dr Ratko Ristić,
dekan Šumarskog fakulteta

šumarstva, prerade drveta, hortikulture, zaštite zemljišta i vodnih resursa

Koliko je teško biti slobodan i suštinski živeti u skladu sa tom autonomijom pokazuju neki aktuelni događaji u vrlo bliskoj prošlosti, ali sve to nas čeka i u budućnosti. Međutim, imajući na umu činjenicu da je Univerzitet u Beogradu jedan od retkih srpskih institucija koji su vršnjaci moderne srpske države, a kad to kažem mislim na Srpsku akademiju nauka i umetnosti, Maticu srpsku i mislim na Univerzitet u Beogradu. Sve te institucije čine duhovnu vertikalu našeg nacionalnog bića i nadam se da će bilo koja politička garnitura biti dovoljno obazriva i mudra da ne dira u autonomiju Univerziteta“ istakao je profesor Ristić.

Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu je priznata visokoškolska ustanova koja se uspešno bavi obrazovanjem stručnih, naučnih i istraživačkih kadrova iz oblasti šumarstva, prerade drveta, pejzažne arhitekture i hortikulture, kao i ekološkog inženjeringa u zaštiti zemljišnih i vodnih resursa, a time i u

oblasti zaštite i unapređivanja životne sredine kao dela strategije održivog razvoja Republike Srbije.

U prioritete svog rada Šumarski fakultet je svrstao dalje usavršavanje nastavnog procesa, na svim nivoima studija, u cilju postizanja što boljih rezultata, bolje prolaznosti studenata i veći obim usvojenih znanja i veština potrebnih za stručne poslove i uključivanje u naučno-istraživačku delatnost. Takođe, naš zadatak je dalje kadrovsko jačanje i posvećenost procesu permanentne obuke kadrova, a to je kompatibilno sa potrebom stalnog praćenja promena u primenjenim tehnologijama, proizvodnim procesima i izmenjenim socijalnim uslovima, pri čemu se posebno nameće potreba za sve većim i sadržajnijim obrazovanjem iz oblasti zaštite životne sredine – rekao je profesor dr Ratko Ristić.

„Pad interesovanja za upis na Šumarski fakultet zabeležen je prvi put prethodne školske godine kada smo na

osnovne akademske studije upisali 207 studenata, a upis 2019/2020. školsku godinu je izneverilo neka naša očekivanja. Popunili smo svega oko 70% kapaciteta, upisano je ukupno 203 studenata. U tom pravcu naša saradnja sa privredom mora biti tešnja“ rekao je dekan Ristić i naglasio da Šumarski fakultet ima intenzivnu i razgranatu saradnju sa privredom. Tu je veliki broj projekata sa ministarstvima, javnim preduzećima, nacionalnim parkovima, lokalnim samoupravama, intenzivna međunarodna saradnja. Imamo potpisane memorandume o razumevanju i ugovore sa preko 45 svetskih visokoobrazovnih institucija i tu se odvija određeni broj projekata.

„Da se vratim na naše studente koji pokazuju neverovatan entuzijazam u brojnim dobrovoljnim akcijama kao što su pošumljavanje, čišćenje priobalja, restauracija biciklističkih staza, tradicionalnim aktivnostima na uređenju okoline, zatim na dobro-

voljnom davanju krvi itd. Naši studenti su skromni, nisu zahtevn i kada uspešno da im obezbedimo prevoz, smeštaj i ishranu, idu na teren i daju neverovatno dobre rezultate. Trudimo se da podržimo njihove i vannastavne aktivnosti... Naši studenti imaju osećaj za svet oko sebe i pomažu onima kojima to treba i prave humanitarne akcije, sakupljaju novac i doniraju. Naši studenti su učestvovali na Agromijadi ove godine. Osvojili su prvo mesto u domenu naučnih radova, drugo mesto u kvizu znanja i treće mesto u generalnom plasmanu. Ugostili su tridesetoro dece iz predškolske ustanove, organizovali različite ekološke i sportske aktivnosti na našim terenima sa više od 200 studenata u 13 disciplina i ekološke radionice za decu sa 50 volontera i više od 200 dece. Tu je saradnja sa Savezom organizacija radnih akcija koje su se nekada odigravale na teritoriji cele Jugoslavije pa i Srbije i taj volonterski duh je ostao, dobra volja postoji i

Vratimo se šumi i spasimo Srbiju

Iskazujući zadovoljstvo što prisustvuje svečanosti na Šumarskom fakultetu **prof. dr Branko Kovačević** je rekao da je: „kao predsednik Inženjerske akademije nauka, ponosan na svog člana i dekana Šumarskog fakulteta dr Ratka Ristića koji je imao smelosti da se upusti u jednu veoma važnu stručnu diskusiju o MHE koja je mnogo politizovana, a u ovoj zemlji je sve politizovano i sem politike ništa ne postoji“.

– Šumarski fakultet pripada grupaciji tehničkih fakulteta, a kada je osnovan pripadao je grupaciji biotehničkih nauka. Kasnije su se Šumarski i Poljoprivredni fakultet pridružili tehničari, što smatram opravdanim, isto kao što je opravdano što su zasebni... I danas su mnogi šumarski fakulteti u sastavu poljoprivrednih, a mi smo imali dovoljno kvalitetan kadar i osnovali dva odvojena fakulteta, što je u današnje vreme posebno značajno kada se radi o zahtevima kao što su održivi razvoj, ekologija, zaštita životne sredine – rekao je Kovačević...

– Inženjerska akademija je i napravljena pre 20 godina sa ciljem da pomogne društvu i da nakon ekonomskih sankcija, građanskih ratova, odliva mozgova, bombardovanja, proba da rešava probleme, pre svega ekonomijom, a srce ekonomije je industrija i privreda... Danas Akademija ima 150 članova, oko 100 su profesori svih srpskih univerziteta i naučni savetnici instituta, a oko 60 članova su iz inostranstva. Mi pokušavamo da integrišemo ceo taj prostor i da povećamo sa jedne strane akademsku naučnu zajednicu sa druge strane privrednike i investitore i sa treće strane one koje donose zakone. Bez njih se nikada ne može.

– Jako je bitno da se napravi pravna država i da postoje pravila igre. Nažalost Srbija nije pravna država, mada je 1808. godine Dositej Obradović napravio prvi fakultet, zvao se Pravni fakultet... Mi pokušavamo da napravimo tzv. trougao znanja gde ćemo svi zajedno pokušati da pomognemo svojoj zemlji i svojoj deci. U ovoj zemlji ne žive tuđa deca, već naša. Naša deca odlaze, nekada su ih odvodili janičari, a danas idu dobrovoljno. Idu sami iz ove zemlje, svake godine 20–30 hiljada njih napusti zemlju, oko 50 hiljada umre... Od devedesetih do danas je otišlo preko milion ljudi... Zato se ovde više ne radi o nauci, radi se o egzistenciji, preživljavanju jedne zemlje, jednog naroda...

– Univerzitet u Beogradu ima posebnu odgovornost. Bio sam i rektor i odgovorno tvrdim da je Beogradsku univerzitet više od 210 godina jedna vrsta brane nedemokratskoj politici, on je i dalje mali svetionik u svemu tome. Kada nešto uradi Univerzitet u Beogradu to znači mnogo, zato što je Univerzitet u Beogradu osnovao sve univerzitete, ne samo u Srbiji već u BiH, Makedoniji, Crnoj Gori... Kao što je postojala jugoslovenska škola košarke, tako postoji i jugoslovenska škola obrazovanja i nju je napravio Univerzitet u Beogradu. Mi i dalje imamo veoma važnu ulogu i drago mi je što je rektorka na visini svog zadatka kao i predsednik Saveta. Njih dvoje će, uz našu pomoć, imati snage da isplivaju iz današnjih teškoća.

– Naš problem nije više stručan i naučan. Mi se nalazimo na Šangajskoj listi, među 500 univerziteta. Neki kažu to je slabo, a niko neće da kaže da je Ljubljana ispala iz grupe 500 univerziteta, a bila je 10 godina pre nas na Šangajskoj listi. Jako je teško tu ostati ali ovde se ne radi o Šangajskoj listi već o nečemu drugom... Nije naš problem samo nauka i struka. One su tu, ali problem je kultura. Ne postoji kultura življenja, kultura rada, kultura dijaloga, ophođenja. Mi decu treba da naučimo šta je kultura... Siguran sam da Univerzitet u Beogradu ima snage da to uradi, kao što je uradio 1808. godine i kao što je uvek uradio kada je Srbija bila u teškoj situaciji... Zato, vratimo se u šumu i spasimo Srbiju – rekao je prof. dr Branko Kovačević.

danas... Ono što je posebno zanimljivo, svaka mlada generacija nosi jedan emotivni potencijal i jedan potencijal da se suštinski integriše u svet i stvarnost. To je ta dobra volja mladih, oni žele da pomognu, da doprinesu, da budu od koristi i to treba iskoristiti na korektan način, kroz puno uvažavanje tih mladih ljudi, a

na opštu dobrobit celog našeg društva. Inače, koncept volonterizma je vrlo razvijen u celom svetu, pa zašto i mi to ne bismo radili i naravno bez nekih ideoloških obeležja koja su možda taj koncept pratila u nekom prethodnom periodu" rekao je dekan Ristić.

Šumarski fakultet svake godine u skladu sa moguć-

nostima nagrađuje studente za iskazani uspeh, a ove godine to je 48 studenata koji su ostvarili prosek veći od 9,00 i koji će dobiti po 3000 dinara u vrednosnim bonovima za skriptarnicu Šumarskog fakulteta. Posebno su nagrađeni najbolji diplomirani studenti u školskoj 2018/2019. godini, a to su Račić Miloš sa student-

skog programa Šumarstvo sa prosečnom ocenom 9,59; Simić Ivan sa studentskog programa Tehnologije, menadžment i projektovanje nameštaja i proizvoda od drveta sa prosečnom ocenom 9,21; Đurić Nataša sa studijskog programa Pejzažna arhitektura sa prosečnom ocenom 9,38; Nešković Petar sa studijskog programa Ekološki inženjering u zaštiti zemljišnih i vodenih resursa sa prosečnom ocenom 9,74.

Nagrađeni su i zaposleni sa navršenih 20 i 30 godina rada kao i zaposleni koji su u 2019. godini ispunili uslov za odlazak u zasluženu mirovinu.

Polazeći od činjenice da je visoko obrazovanje osnov razvoja i ekonomskog napretka društva zasnovanog na znanju, unapređenju ljudskih prava i osnovnih sloboda, misija Šumarskog fakulteta je da omogućiti najviše akademske standarde i obezbedi sticanje znanja i veština u skladu sa potrebama društva i projektovanim nacionalnim razvojem.

Šumarski fakultet je trajno opredeljen da teži unapređenju kvaliteta visokog obrazovanja i uključivanja u jedinstven evropski prostor visokog obrazovanja. Delatnost Šumarskog fakulteta je usmerena ka stalnom podizanju kvaliteta studijskih programa, efikasnosti studija i kvaliteta studiranja, a ova visokoškolska ustanova svoju budućnost vidi u daljoj promociji i intenziviranju univerzitetske saradnje i mobilnosti profesora i studenata na institucionalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou, u cilju poboljšavanja kvaliteta visokog obrazovanja. U tom smislu je logično da Šumarski fakultet kao i do sada očekuje podršku i razumevanje institucija i društvene zajednice, te šumarskih preduzeća i velikog broja firmi koje se bave prerađom drveta.

Pripremio D. Blagojević

Clamex P-10

Clamex P-14

Clamex P-Medius
14/10

Tenso P-10

Tenso P-14

Divario P-18

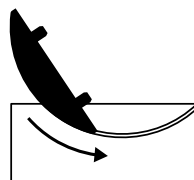
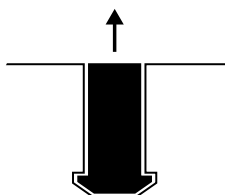
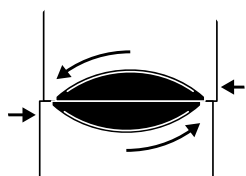

Bisco P

P-System

U obliku sidra –
za spajanje bez alata

Bočno štelovanje

Savršeno poravnanje
obe površine

Snažno

Profil u obliku sidra –
za spajanje velikih površina

Brza ugradnja

Umetanje umesto lepljenja
ili zašrafljivanja

**Kompanija
HEZO mašine DOBOJ
po drugi put
organizovala izuzetno
uspešan i posećen
trodnevni kućni sajam
mašina i alata za
preradu drveta
i proizvodnju
nameštaja**

Uspešan i drugi kućni sajam kompanije HEZO mašine – Doboje

Preduzeće HEZO mašine iz Doboja održalo je proteklog oktobra drugi kućni sajam mašina za preradu drveta i proizvodnju nameštaja. Bio je to izuzetno pripremljen, dobro organizovan i posećen skup, kome smo od ukupno tri, prisustvovali puna dva dana i zajedno sa velikim brojem posetilaca, imali priliku da se uverimo u poslovnost, stručnost i gostoprimstvo svih zaposlenih u ovoj porodičnoj firmi čiji je osnivač i vlasnik **Zoran Evđenić**. Njemu smo zahvalni što je, uz sve obaveze, našao vremena za razgovor u kome je predstavio svoju firmu, ali i

potvrdno govorio o velikim mogućnostima drvne industrije BiH.

– Programom rada preduzeća **HEZO mašine** su, praktično, obuhvaćena sva područja rada drvne industrije od primarne obrade drveta do proizvodnje pločastog i masivnog nameštaja, kao i ekološkog korišćenja drvnih ostataka. Imamo veliki broj klijenata na području Republike Srpske i kompletne BiH. Firma **HEZO mašine** postoji

od 2007. godine, a prvi kućni sajam smo organizovali pre dve godine, povodom naše prve decenije postojanja. Bio je to uspešan skup, kao što je, uostalom, protekao i naš drugi kućni sajam, koji je na najbolji način potvrdio da naša firma, uz permanentan i uporan rad, postepeno, ali sigurno raste i da se razvija – kaže gospodin Zoran Evđenić. – Od samog početka smo išli postepeno, korak po korak, sa nekim manjim mašinama i

svake godine smo beležili napredak, povećavajući obim posla i broj klijenata. Odgovorno tvrdim da je preduzeće **HEZO mašine** došlo do nivoa sa koga može biti pouzdan partner svim našim klijentima i pratiti njihov tehnološki razvoj. Iz godine u godinu smo rasli, a danas su u našem programu savremene, kompjuterski programirane i vođene CNC mašine i obradne centre. To istovremeno potvrđuje da drvna industrija BiH ima po-

– **Kantarica Stefani MD** je kantarica velikih proizvodnih mogućnosti. Ima automatske pogonske jedinice i radnu brzinu do 25 m/min s mogućnošću kontinuirane proizvodnje velikog broja ploča koje se međusobno razlikuju.

Slobodan ulaz u područje lepljenja omogućava jedno-

stavnu i funkcionalnu upotrebu lepljenja rubova drvenim letvicama do maksimalno 22 mm debljine.

– **PANELI SA 3 RAZLIČITA RADIUSA**: upotrebom potpunog automatizovanih „više-strukih“ radnih jedinica, koje omogućavaju brzo postavljanje bez greške među različitim obradama.

– Savršena linija kantovanja s novim loncem za lepilo SGP-a (Smart Glue Pot) i sa jedinicom za predtopljenje PU BOX L.

Izvanredan kvalitet završne obrade pomoću AirFusion + tehnologije koja omogućava rubno lepljenje bez lepila. Jednostavno savršen rubni trak za sve firme koje zahteva-

ju kontinuiranu proizvodnju velikog broja međusobno različitih ploča.

– Veliku svestranost upotrebe sa dve dostupne jedinice za predtapanje: PU BOX L za poliuretansko lepilo i jedinica za predtapljenje za EVA lepilo. Stoga je uvek moguće koristiti dve vrste lepila za vrhunsko kvalitetno lepljenje.

– AirFusion je tehnologija koja omogućava visok kvalitet završne obrade na pločama sa savršenim kvalitetom i minimalističkim dizajnom.

AirFusion + ne koristi lepilo za spajanje ruba ploče.

Stoga nema vidnog diskontinuiteta u zoni spajanja, pa je stoga ukupni izgled panela sličan onim koje su lakirane (odsutnost linije lepila).

Kompanija koja se već punih 12 godina bavi prodajom mašina i alata za drvenu industriju HEZO mašine iz Doboja, zastupa svetski poznate proizvođače opreme za drvenu industriju kao što su: SCM, Robland, Prodeco, CMT, BSP, BUP...

U ponudi kompanije HEZO mašine je takođe veliki izbor korišćenih mašina za drvenu industriju.

Uz mašine za obradu drveta ova firma u svom programu takođe nudi sve vrste alata za drvenu industriju, a u ponudi su i originalni delovi za mašine, kao i tehnička podrška u okviru koje su montaža, obuka i servis.

Međusobno poverenje učvrstilo saradnju

Kućnom sajmu preduzeća HEZO mašine u Doboju prisustvovao je i **Lorenzo Trolese**, regionalni menadžer italijanske kompanije **SCM group** koja je jedan od ključnih komitenata preduzeća HEZO mašine. Gospodin Lorenzo nam je ukratko predstavio poznatog italijanskog proizvođača mašina za drvenu industriju.

– **SCM** je jedna od najvećih kompanija u svetu koja već godinama uspešno proizvodi mašine za obradu drveta. U našoj kompaniji je zaposleno preko 5.000 radnika, a naš promet je 2018. godine premašio osamsto miliona evra.

– Pored mašina za preradu drveta naša kompanija se bavi proizvodnjom mašina za obradu stakla, kamena, željeza... U početku smo proizvodili manje i jednostavnije mašine, a danas su u našem proizvodnom programu savremene, kompjuterski programirane i vođene mašine koje imaju velike mogućnosti i vrlo su precizne. Zato prodaja permanentno raste.

– Ubrzo nakon formiranja, kao **SCM group**, u naš proizvodni program je ušla proizvodnja mašina za preradu drveta, a to nam je i danas najveći sektor. Za drvenu industriju proizvedemo više od 17 hiljada mašina za godinu dana, a izvozimo ih u sve delove sveta. Prilagođavamo se zahtevima tržišta, pratimo tehnološka kretanja, ali ih kreiramo i usmeravamo sa ciljem da budemo konkurentni i da zadovoljimo potrebe naših kupaca... U BiH smo ostvarili veoma dobru saradnju sa kompanijom HEZO mašine. Naša saradnja traje više od deset godina. Počeli smo sa standardnim, manjim mašinama, a u

zavisnosti od tehnološkog razvoja i zhteva tržišta, naša saradnja se sve više razvijala. Obostrano uvek unapređujemo saradnju i postižemo sve bolje rezultate. Posebno želim naglasiti da je unapređena saradnja u vezi sa servisiranjem mašina. Poslednjih godinu dana serviseri firme HEZO mašine su obučavani u kompaniji SCM u Italiji sa ciljem da se pruži što bolja usluga drvoпрераđивачима u BiH.

– Mi u kompaniji SCM već godinama organizujemo školu za obučavanje serviseri iz svih krajeva sveta. Škola se nalazi u Riminiju, a ta praksa se iz godine u godinu unapređuje i daje dobre rezultate... Sve je to sastavni deo poslovne politike kompanije SCM kojoj je, kao što sam već rekao, primarni cilj da uvek budemo na usluzi našim klijentima. U tom smislu mi smo jako zadovoljni saradnjom sa preduzećem HEZO mašine. Objektivno smatramo da sa firmom HEZO mašine imamo najbolju saradnju u regiji. Raduje nas što nam se i ciljevi poklapaju. Naime, obostrano nastojimo da uvek budemo na usluzi našim klijentima. Tako se dopunjujemo i razvijamo međusobno poverenje... A što se Srbije tiče, tamo je naš glavni saradnik kompanija GATECH, firma koja je poverenje kupaca stekla pod imenom Gavro i sinovi – kaže gospodin Lorenzo Trolese, regionalni menadžer kompanije SCM.

Fotografije: arhiva HEZO mašine

– **CNC obradni centar Accord 25 FX** pruža maksimalne performanse uz minimalna ulaganja. Dizajniran da zadovolji potrebe malih, srednjih i veći firmi, kombinuje najsavremeniju tehnologiju sa izuzetnom lakoćom upotrebe za fleksibilne izrade vrata, prozora, stepenica, delova od masivnog drveta i za obradu drvenih i van drvenih ploča: plastika, kompoziti, smole i lagane legure.

– **PRISMA** obradne glave sa 5 interpolacijskih osovina koje su dizajnirane za obradu masivnog drveta, idealno su rešenje za proizvodnju prozora, vrata, stepenica, nameštaja od masivnog drveta...

– **SAVRŠENI ZAVRŠNI KVALITET** – Arhitektura sa fiksnim stolom i pokretnom konstrukcijom za nosače, koja se sastoji od čvrste konstrukcije opremljene kliznim prednjim i stražnjim vodicama, osigurava maksimalnu tačnost i kvalitet završne obrade u celom radnom području.

– **INTELIGENTNO PROGRAMIRANJE** – Jednostavno i intuitivno programiranje, zahvaljujući MAESTRO softveru koji uključuje module za različite aplikacije.

tencijal i perspektivu – kaže Zoran Evdenić.

– Činjenica je da na teritoriji BiH ima veći broj vrlo uspešnih i perspektivnih drvoprerađivačkih preduzeća, isto kao što je činjenica da se po pitanju drvene industrije, praktično, na teritoriji RS i BiH, ništa ne dešava. Zato smo odlučili da organizujemo i naš drugi kućni sajam i to je za ovaj prostor i drvoprerađivače bio pravi događaj. To nije bila samo naša promocija, to je bio događaj na kome su se sreli neki stari poznanici koji su, istovremeno, imali priliku da upoznaju nove kolege iz drvnog sektora. Oni godina-ma rade i žure, a ovde su došli po pozivu i dogovoru, videli se, razmenili iskustva i možda dogovorili novu saradnju. Usput su upoznali našu firmu, videli mašine i alate koji su u našoj ponudi, uverili se u našu poslovnu i stručnu, u

naše mogućnosti da im bude-
mo pouzdan partner... Danas
firma **HEZO mašine** zastupa
svetski poznate proizvođa-
če opreme za drvnu industri-
ju kao što su: SCM, Robland,
Prodeco, CMT, BSP, BUP... Zato
je naš drugi kućni sajam bio
veliki događaj za drvoprera-
đivače, a mi ćemo nastojati
da se ova praksa nastavi. Naš
kućni sajam je dobra prilika
da ljudi vide nove mašine i
tehnološka rešenja, ali da vi-
de i sebe u narednom perio-

du. Tvrdim da drvna industrija
ima kapaciteta, da je vitalna,
da se dobro drži i da napre-
duje – kaže naš sagovornik.

– Na ovoj prezentaciji smo
poseban akcenat stavili na
CNC obradni centar Accord 25
FX koji pruža maksimalne per-
formanse uz minimalna ulaga-
nja. Dizajniran je tako da zado-
volji potrebe malih, srednjih
i većih firmi. Kombinuje najsav-
remeniju tehnologiju sa izu-
zetnom lakoćom upotrebe za
fleksibilne izrade vrata, prozo-

ra, stepenica, delova od masiv-
nog drveta i za obradu drvenih
i van drvenih ploča: plastika,
kompoziti, smole i lagane legu-
re. Posetioce su impresionirale
mogućnosti ovog CNC obrad-
nog centra, a veliko interesova-
nje su pokazali i za Kantari-
ca Stefani MD koja ima velike
proizvodne mogućnosti leplje-
nja normalnim (EVA) lepljivom
i sa nevidljivim toplim spoje-
vima. Proizvođač ovih mašina
je SCM group, italijanska firma
koja ima dugu tradiciju u pro-

izvodnji CNC mašina. Između
ostalog, mi smo ovlašćeni diler
SCM grupe za područje BiH i
odgovorno ove mašine može-
mo preporučiti svima.

– Pored toga na lageru ima-
mo veći broj nekih standar-
dних drvoprerađivačkih ma-
šina, pa kupcima istog dana
možemo isporučiti neke kom-
binovane mašine, formatize-
re, manje kantarice itd... Na-
šim klijentima, uz savremene i
nove mašine, takođe nudimo
veliki izbor korišćenih mašina
koje se nalaze na našem lage-
ru. Takođe je važno naglasiti
da uz mašine za obradu drve-
ta **HEZO mašine** u svojoj po-
nudi ima originalne delove za
mašine, kao i sve vrste alata
za drvnu industriju (glodala,
burgije, pile, itd.)... Posebno
ističemo tehničku podršku, od-
nosno servis u okviru koga su
montaža, obuka i održavanje.
U oblasti servisiranja smo u
protekle dve godine napravili
veliki iskorak i napredak s na-
merom da naši klijenti budu
maksimalno zadovoljni – kaže
gospodin Zoran Evđenić.

– Za proteklih 12 godina mi
smo stekli poverenje velikog
broja naših kupaca, a u našoj
bazi imamo preko 1.100 klijen-
ata sa kojima sarađujemo. Za
nas je važna referenca činjenica
da smo instalirali mašine u fir-
mi LOCK WOOD iz Tešnja, zatim
u kompaniji TEHNOMARKET –
PIRIĆ iz Čelića, HAJRIĆ-PROM
iz Gračanice, GAZZDA iz Sara-
jeva, HASIĆ drvo iz Gradačca;
a sarađujemo i sa PETROPRO-
JEKTOM, FISOM, ARTISANOM
i drugim... Objektivno, imamo
veliki kapacitet i stručno smo
osposobljeni, a brendovi ko-
je zastupamo imaju kvalitetne
i pouzdane proizvode, tako da
smo u prilici da pratimo tehnološki
razvoj drvne industrije BiH
koja, ponovo tvrdim, ima po-
tencijal i sa nama, koji smo joj
na usluzi, će imati veću produk-
tivnost i veći nivo finalizacije.
Iskustvo, fleksibilnost, profesio-
nalni saveti, kratak rok isporu-
ke, brz servis i povoljne cene su
zaštitni znak naše firme – kaže
na kraju našeg razgovora gos-
podin Zoran Evđenić, vlasnik
preduzeća **HEZO mašine**.

www.hezomasine.com

Sada novo

SPACE STEP – više na svim nivoima

Lako dosegnite do visokih ormara i stvorite prostor za odlaganje tamo gde ga ranije nije bilo. SPACE STEP donosi funkcionalnost na postolje i nudi vam više slobode pri dizajniranju za inovativna rešenja za nameštaj – gore i dole. Potpuno privlačno i pametno.

www.blum.com

 blum®

Zašto su inženjeri šumarstva ignorisali Dan Šumarskog fakulteta?

Petnaestak dana pre predaje ovog izdanja u štampu došli smo do nekih informacija zašto niko od izvršnih direktora niti direktora šumskih gazdinstava iz JP *Srbijašume* nije 05. decembra prisustvovao obeležavanju 99 godina postojanja Šumarskog fakulteta.

Prethodnih godina, a pratimo ovaj događaj skoro tri decenije, ovaj dan je za inženjere šumarstva bio svečanost i praznik koju bi retko ko iz pomenute strukture propustio.

U nekoliko navrata smo tražili odgovor na pitanje iz naslova, ali nam se kompetentni nisu javljali na pozive. Istina, išli smo direktno, pozivom na mobilni, ali bez odziva...

Spor oko gradnje mini hidroelektrana

A onda smo saznali da se sa vrha JP *Srbijašume* zamera profesoru dr Ratku Ristiću, dekanu Šumarskog fakulteta i njegovim stavovima vezanim za gradnju mini hidroelektrana u zaštićenim područjima Srbije. Nismo se bavili ispitivanjem, niti analizama ko, zašto i kako gradi MHE i kakav je tu interes generalnog direktora JP *Srbijašume*, čija nam stručnost i struka, kao i političke pripadnosti, nisu poznate, ali nam je poznato da je i predsednik Srbije Aleksandar Vučić, nakon niza protesta i rasprava na tu temu, razgovarao sa aktivistima udruženja „Obranim reke Stare planine” o izgradnji derivacionih mini hidroelektrana na Staroj planini i zaštićenim područjima.

Dekan Šumarskog fakulteta Ratko Ristić je tada rekao da su od predsednika Vučića dobili odgovor da će on predložiti Vladi da zabrani izgradnju mini hidroelektrana u zaštićenim područjima. Predsednik je, kaže dr Ristić, rekao da će tokom obilaska Pirotskog okruga posetiti selo Rakita gde je gradnja MHE „Zvonce” izazvala dosta kontroverzi i nezadovoljstvo lokalnog stanovništva, te da će se značajno pooštriti procedure za odobravanje projektne dokumentacije i kontrola rada za male hidroelektrane...

– Ako bi se kod nas nastavila izgradnja mini hidroelektrana derivacionog tipa, upropastili bi sve male brdsko-planinske vodotokove i uništili živi svet u njima i oko njih... Treba znati da se na svetskom nivou preispituje koncept proizvodnje energije iz MHE. Neću ovde govoriti o stručnim aspektima štete po eko sistem koji uzrokuju MHE. One Srbiji nisu potrebne. Jedino investitori imaju interes, jer od EPS naplaćuju 10 do 14 evrocenti po kilovatčasu isporučene energije, a to plaćaju građani Srbije. To nisu projekti koji donose razvoj, to su projekti koji donose ozbiljne ekološke štete i samo pune džepove investitora – tvrdi profesor Ristić.

Da li generalni direktor JP *Srbijašume* i profesor Ristić sučeljavaju stručne stavove ili je po sredi neki drugi interes, nismo dočuili... Ali, zar je spor oko gradnje MHE u zaštićenim područjima razlog da se inženjerima šumarstva zabrani odlazak na njihov, Šumarski fakultet, koji obeležava 99 godina postojanja? Ovim činom profesor Ristiću je dat neviđen značaj: poistovećen je sa naučnom institucijom koja će uskoro obeležiti vek postojanja...

Srpskim šumarima Opatija bliža od Kragujevca

Drugi problem je, tvrde naši izvori, činjenica da se šumari ponašaju monopolistički i da im smeta činjenica što zainteresovani subjekti, drvoprerađivači, traže transparentniju raspodelu sirovine, a Šumarski fakultet je, tobože, stao na njihovu stranu. Nama to nije poznato, ali nam je dobro poznato da drvoprerađivači, kada god imaju priliku, upravo govore o problemima vezanim za raspodelu sirovine.

Drvoprerađivači su tu najčešće nezadovoljni saradnjom sa javnim preduzećima šumarstva, a govore i o korupciji u šumar-

stvu uopšte. Šumari ignorišu rasprave na ove teme, oni jednostavno ignorišu skupove na kojima bi se mogla pokrenuti takva pitanja.

A poznato je da se problemi silom ne rešavaju, nego produbljuju. Takođe je poznato da čekanje nikad nije rešenje, a zna se da su šumari i drvoprerađivači upućeni jedni na druge, vezani kao nokat i meso, i ako se ne dogovore, niko im neće pomoći.

O tome kako šumari, po direktivi, ignorišu skupove sa drvoprerađivačima, pisali smo u nekoliko navrata, a u našem julskom izdanju (broj 63) pod naslovom *Srpskim šumarima Opatija bliža od Kragujevca* pišemo da su na 16. Drvno tehnološkoj konferenciji u Opatiji, početkom juna 2019. godine, od 9 prisutnih iz Srbije, prisustvovala i tri visoko pozicionirana službenika iz JP *Srbijašume* „...koji su se i ovog puta mogli uveriti kako je saradnja šumara i drvoprerađivača u našem komšiluku na visokom nivou... Nema mo nameru da tvrdimo da kod nas nije tako, ali je činjenica da naši šumari ignorišu skupove ove vrste u našoj zemlji i da im je izgleda *Opatija znatno bliža od Kragujevca*... Visoko pozicionirani službenici iz Direkcije JP *Srbijašume* su na konferenciji u Opatiji godinama redovno prisutni, uglavnom u pomenutom broju, a na 4. Konferenciju *Drvna industrija i šumarstvo Srbije, koja je u aprilu 2019. održana u Kragujevcu, niko od predstavnika naših javnih preduzeća šumarstva nije bio prisutan*. Ta praksa je počela nakon prve konferencije koja je održana u Vrnjačkoj Banji, aprila 2016. godine. Tada su šumari imali aktivno učešće, ali se jedan od uticajnih, a netaktičnih, izvršnih direktora JP *Srbijašume* ozbiljno ljutio na dobronamerne kritike vezane za praksu raspodele sirovine i korupciju u šumarstvu... Nakon toga, našoj redakciji je u nekoliko navrata javljano da su neki od kritičara imali ozbiljan problem dalje isporuke dogovorene količine drvne sirovine...”

Otkaz zbog učešća na svečanosti povodom 99 godina Šumarskog fakulteta

Pored šumara ove skupove ignoriše i država jer, pored predstavnika Uprave za šume, sa nivoa državne vlasti niko nije prisustvovao na protekle četiri značajne konferencije šumara i drvoprerađivača Srbije, a ta činjenica bitno razlikuje praksu u našoj zemlji i u našem susedstvu, pa naši drvoprerađivači često kažu da država više brine o gej paradi nego o preradi drveta... Bruka je i to što se na otvaranju konferencije u Kragujevcu pojavio državni sekretar, sa nekoliko rečenica pozdravio skup i žurno otišao. Takvu praksu smo imali i u vreme održavanja Sabora drvoprerađivača, a u šest uzastopnih godina, organizovao sam ih šest puta i odustao...

Fakultetskoj svečanosti 05. decembra prisustvovala su samo dva visoko pozicionirana inženjera iz Direkcije JP *Srbijašume*. Oni nisu uvažili preporuku ili naredbu generalnog direktora, pa su već narednog dana dobili “ponižavajuć ugovor o radu” koji je Vojislav Janković potpisao, a dr Aleksandar Vasiljević odbio. Otišao je na odmor, a nama je rekao da čeka otkaz...

I nije dugo čekao. Tri sedmice nakon fakultetske svečanosti i nakon povratka sa odmora, dr Aleksandar Vasiljević je, posle tri-desetak godina izuzetno uspešnog rada u JP *Srbijašume*, 30. decembra 2019. dobio otkaz. A predmet je, kaže, već početkom januara, pružio advokat...

A oko 500 inženjera šumarstva ponizno čuti, pa će, možda, do kraja ove godine, obeležavanje stogodišnjice Šumarskog fakulteta biti zabranjeno...

Modularni OptiCut S 50+

Novi Highlight kada je u pitanju krojenje

www.weinig.com

OptiCut S 50+ osnovna mašina

Modularna nadogradnja OptiCut-a S 50+ omogućava optimalno prilagođavanje promenljivim potrebama kupca. Kroz odgovarajuća proširenja moguće je enormno povećanje produktivnosti, dobiti i vrednosnog iskorišćenja. Počevši sa standardnom konfiguracijom ulaznog i izlaznog stola, mašina može da se nadogradi do kompletnog centra za kraćenje - dakle, savršeno za male i srednje pogone.

Savršeno skrojen za sve potrebe

Zavisno od konfiguracije, može se iskratiti i do 4 puta više nego jednom ručnom kratilicom. Kroz jednostavno rukovanje, od strane jedne osobe, troškovi po jedinici proizvoda znatno opadaju.

Jedan šiber nakon reza pozicionira dobre komada na izlazu na prihvatni sto, tako da radnik prilikom preuzimanja ima vrlo kratak put. Za to vreme već se može obraditi sledeći radni komad tj. radni paket.

Opcionalno automatsko sortiranje na izlazu odvaja, na primer, po fiksnoj dužini, kvalitetu ili po nalogu.

Poprečni dodavač sa redom kukica automatizira punjenje mašine, a Puffer-mesta otvaraju potreban slobodan prostor za izvođenje dodatnih radova, za koje vreme testera kontinuirano odrađuje materijal sa Puffer-a.

Zahvaljujući laserskoj foto-čeliji na donjoj strani šibera, potpuno optimiranje garantuje optimalno iskorišćenje

radnog komada u zavisnosti od ulazne dužine. Osim toga, uzimaju se u obzir greške i kvaliteti markirani od strane radnika.

Bočno vođenje omogućava savršeno poravnanje i predstezanje, pri čemu se uvek dobija precizan rez.

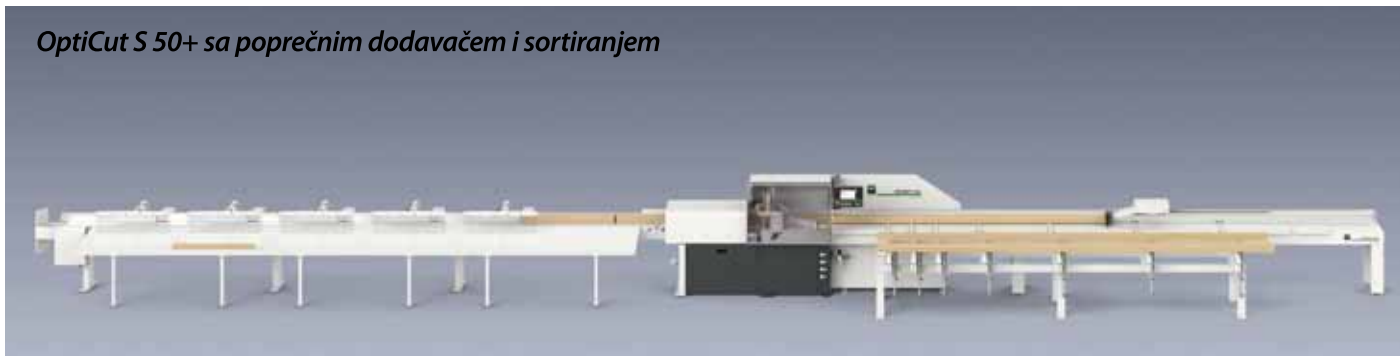
Za optimalno izdvajanje loših komada brine se elektro-pneumatska otpadna klapna. S obzirom da ne mora naporno da odvaja, radnik se može sasvim i u potpunosti koncentrisati na svoje radne obaveze kao npr. unošenje nove krojne liste.

Kroz visoku fleksibilnost i mogućnost kompletne nadogradnje osnovne mašine u centar za kraćenje, OptiCut S 50+ se može prilagoditi individualnim potrebama svakog kupca.

OptiCut S 50+ Displej

OptiCut S 50+ sa poprečnim dodavačem i sortiranjem

MW GROUP SCG doo, Čupićeva 1/1, 37000 Kruševac

Tel.+381 (0)37 445 070, (0)37 445 075, Fax.+381 37 445 070, E-mail: mwgroupscg@mts.rs, www.mwgroup.rs

Za istraživanje a nema robe

PIŠE: Uroš Vitas

Razgovor sa mudrim čovekom vredi više od meseci učenja iz knjige – kaže kineska poslovice. A časopis *DRVOTEHNIKA* nastavlja seriju razgovora sa onima koji su radom, na Odseku za tehnologije drveta Šumarskog fakulteta u Beogradu, ispisali „knjige“ za nauku i drvenu industriju. Ovoga puta naš sagovornik je **profesor dr Branko Kolin**. Dočekuje nas na svom terenu, u Staroj Carinarnici na obali Dunava u Zemunu...

– Zadatak profesora u visokom obrazovanju je dvojak: da se bavi unapređenjem struke i onog zbog čega je izabran da vodi predmet, i drugi, meni značajniji, rad sa studentima – kaže profesor Kolin na početku našeg razgovora. – Iza mene su brojna istraživanja i rezultati, ali za četiri decenije rada, najdraža mi je činjenica što sam bar nečemu naučio preko 2500 studenata. Ali nisu svi diplomirali. Škart, kako smo se mi šalili, bio je dvadesetak procenata. Znači, stvorili smo oko 2000 inženjera. U proseku sve su to bila divna deca...

Mnogima je u sećanju vedrina sa kojom ste prilazili studentima, a i na ispitu se ponešto moglo naučiti...

– Ponosan sam na to da ni sa jednim od mojih studenata nisam imao ni najmanji sukob. Istina, neki su padali više puta. Ali to nije bilo neobično, razumeli smo se, jer smo bili na istom zadatku.

Od ETŠ „Nikola Tesla“, preko stipendije univerziteta, Novembarske nagrade, do uspešnog istraživača... Kako je počeo vaš put?

– „Tesla“ je bila kvalitetnija od mnogih gimnazija. Obezbeđivala je brže zaposlenje, jer kad sazriš sa petnaestak godina, razmišljaš o pristojnom poslu i rasterećenju porodice... Brat, sestra i ja smo bili mali kada je otac poginuo i majka ostala sa malom penzijom i nisam računao na fakultet. Omiljeni predmeti su mi bili engleski i srpski. Ponekad bih zarađivao držeći časove engleskog pamtosima koji su išli u gimnaziju. Puno sam čitao, a kao dobar đak bio sam viđen za Elektrotehnički

fakultet. Ali, upisao sam PMF. Moja devojka, danas supruga, bila je sjajan student, kasnije je doktorirala sociologiju. Ona je insistirala i upisao sam Šumarski, a „kupljen“ pričom sjajnih profesora. U III i IV godini me proglašavaju za najboljeg studenta. Najteže predmete, Mašine i alate i Hidrotermičku obradu drveta, kod Jovana Pavića, položio sam sa desetkom. Zapazili su me, pratili moj rad i po diplomiranju sam primljen za pripravnika. Sa studentima sam se šalio kako sam zbog devojke koja je bila dobar student i ja morao da učim – smeška se profesor Kolin.

Radili ste na projektima, za nauku i za drvenu industriju...

– Dugo sam se bavio furnirima i rukovodio projektima koji su obuhvatali čitave komplekse. U Jugoslaviji su se gradili veliki kombinati, a proizvodi od drveta su bili značajni za društveni razvoj. Kadar koji smo produkovali, nije uvek mogao da se nosi sa takvim izazovima. Govorim o delu sušenja i parenja drveta, pa su često angažovali nas sa fakulteta, da unapredimo tehnologije. Rezana građa je izuzetno vredna sirovina kojoj treba hidrotermički odstraniti deo vlage uz odgovarajuću kvalitet, da bi mogli da se rade finalni proizvodi. Drvo je izuzetno složene anatomske i hemijske strukture, npr. hrast je najzahtevniji sa aspekta mog rada, bukva takođe. Tolerantni škart, ono što posle sušenja obično ne nastavi dalje, prema mojim istraživanjima, i prema svetskim autorima, iznosi do 5%, ali doživio sam i situacije tzv. totalnog škarta. Npr. sušili su 100 kubika hrastovine i zbog neke nepažnje, nepoznavanja tehnologija ili otkaza opreme, nastale su takve greške da ništa ne može da se iskoristi. I onda pitanje „da li doktor to može da popravi?“. A s takvim škartom ste izgubili možda vrednost instalacije u kojoj se to obavljalo... Bilo je i situacija kojih se rado sećam. Pre 25 godina, u Šaludovcu, za koji pre nisam čuo, čovek je imao stolarski pogon i projektovao sam mu sušaru, koja i danas funkcioniše, a nije imala puno automatike, morala je da se nadzire. Njegova supruga je bila vaspitačica i prisustvovala je našim razgovorima. Ta žena iz Šaludovca, išćitala je moje knjige i radove, napustila posao i postala sušioničar.

Kao prvi izabrani nastavnik za hidrotermičku obradu drveta, kompletirali ste literaturu, zbirku grešaka sušenja i parenja, ali i savremenu laboratoriju...

– Dva su načina da radite istraživanje, da odete u neku svetsku laboratoriju, ili da ovde imate uslove. Ja sam bio u Engleskoj i Norveškoj po dve nedelje ali dovoljno da shvatim da za ozbiljan rad moraš da imaš laboratoriju, što nismo imali. Kad se raspadala El Niš, glavni inženjer, Golub Nikolić, je osnovao firmu NIGOS. Došao je do moje knjige, pa zatim i do ideje da se bavi i sušenjem drveta. Pomagao sam mu oko razvoja tehnologije, a nisam ništa tražio. Ponekad smo se počastili. Firma se razvijala, pa sam mu predložio da nam napravi jednu laboratorijsku sušaru. Naime, u generaciji ima 50 studenata koji će sigurno zapamtiti ime, pa će jednog dana kada budu odlučivali izabrati NIGOS tehnologiju. Par godina kasnije Golub Nikolić je Šumarskom fakultetu poklonio sušaru sa najsavremenijom opremom i danas to održava. Uradili smo sjajne istraživanja i radove, objavljivali i saopštavali na konferencijama. Danas su u preradi drveta dominantne i neprikosnovene sušare NIGOS, a sa pojavom interneta, kada je moj asistent Goran Milić 2002. godine radio istraživanja za doktorat, a proces morao da se kontroliše 24 sata, zamolili smo Goluba da to ugradi, pa je Goran od kuće komandovao sušarom...

– Samo tri ili četiri decenije ranije bilo je znatno teže. Kada sam je radio istraživanje za magistarski rad, pomogao mi je profesor Pavić. On je poznao Mirka Ilića profesora iz Sarajeva, najvećeg stručnjaka za sušenje kod nas. Istraživanja su bila u laboratorijama ŠIPAD-a pri Mašinskom fakultetu. Upoznao sam dobre ljude i u sjajnim uslovima uradio magistraturu. Nastavili smo i na pripremi mog doktorata, ali u novembru 1982. su počele restrikcije struje. U razgovoru sa glavnim dispečerom Distribucije Valter Perić, objasnio sam zašto sam tu, i dobio obećanja da će laboratorija imati struje od 10 uveče pa do jutra. Kupio sam vreću za spavanje, jer noću nije bilo grejanja, a za ispitivanje šarži trebalo je epruvete hidrotermički tretirati na sat i po. Onda legnem u vreću, budilnik me opomene, skočim za aparaturu, iskrckam epruvete,

su potrebni uslovi koja neće naći kupca

Fotografija U. Vitas

Naš
sagovornik
profesor
dr Branko
Kolin

stavim novu turu i ponovo u vreću. I tako tri meseca, dok nisam završio eksperiment za svoj doktorat, koji je dobio Novembarsku nagradu – seća se profesor.

Šta mislite kakvi su sada uslovi za istraživače?

– Sa raspadom Jugoslavije raspalo se mnogo toga, a što se tiče istraživanja, radilo se na mišiće. I mlade kolege su imale teške situacije, jer treba da imate svoje naučne rezultate i istraživanja koje ćete objavljivati u svetskim časopisima. Za to treba kvalitetna oprema, a osim ove laboratorije, i još možda dve na fakultetu, uslovi su jadni. Ministarstvo od 2015. nije raspisalo konkurs za finansiranje istraživanja ni za jedan fakultet, i kako da radite?

Drugim rečima istraživači se sami snalaze. Da li tu predispoziciju, tu snalažljivost, uvidate i kod studenata?

– Istraživači se uglavnom snalaze, kako ko zna i ume. Moraju da ispune normu, da imaju radove, istraživanja, a nema

uslova. Zato se traga za sponzorima, ali ni to nije lako u ekonomskim uslovima kakvi nas dugo prate... A visoko obrazovanje radi na dva koloseka, na naučnim istraživanjima, i prenošenju znanja studentima.

– Između 1975. i 1985. godine imali smo 15% studenata iz Bosne, zatim iz Crne Gore, i afričkih zemalja. Sa raspadom zemlje to je nestalo... Moji najbolji studenti nisu iz Beograda, već iz Valjevske gimnazije, iz Vranja i Ivanjice. Goran Milić i Nebojša Todorović su Ivanjičani i bili su sjajni studenti, sada nastavnici. Gorana sam zapazio tokom nastave... Ja ispričam priču pa uđemo u diskusiju. Bilo da je tema književnost, muzika, interesovanja su se preklapala. Čak i kad je nešto stručno, prva konsultacija je s Goranom, po pravilu imao je bolje ideje...

Studenti tehnologija drveta su postigli brojne uspehe. Da li se granice pomeraju i da li prate potrebe prerade drveta?

– Da, sve se menja. Od kad sam počeo da radim smer se uvek menjao i pri-

lagođavao društvenim uslovima. Većina nas na Odseku se trudila da studentima pruži najsavremenija znanja, a dok sam bio šef odseka u pet mandata, imali smo i srećnu okolnost da je na fakultet došla izuzetno kreativna koleginica Jelena Matić koja je završila i Akademiju za primenjenu umetnost. Prepoznavala je talente, formirala grupe, i onda su pravili te „čudne stvari od drveta“. Radila je puno s njima, pratila šta se dešava u svetu i prenosila. Onda vidite koliko ima talentovane dece, a oni su dan i noć sekli, farbali, putovali. Na sajmu u Milanu, gde je industrijski dizajn u samom vrhu, pre svega zahvaljujući Jeleni, briljirali su za grupu izložbenih eksponata, i u Danskoj, gde imaju specifičan dizajn. Nisu to bila neka komercijalna rešenja već unikatna, da ukrašavaju hol neke poslovne zgrade. U malim zemljama, i kad puno dece odlazi, bitno je da pružimo najsavremenija znanja da mogu da komuniciraju sa vršnjacima iz razvijenijih zemalja i na ravnopravnom nivou razmene mišljenja i ideje o onome što studiraju.

Kakve ste vi utiske poneli sa studijskih boravaka?

– Najdragocenije je bilo upoznavanje s ljudima. U Haj Vikomu '82, u fazi pripreme doktorata, bilo mi je dragoceno da, mimo mentora, razmenim mišljenja sa onima koji su takođe kompetentni. Imali su izuzetne biblioteke kakvih ovde nije bilo, sa svim mogućim časopisima koje sam kopirao, i doneo... Ako ste u dilemi da li kupiti novi telefon, radije otputujte, upoznaćete vršnjake i nešto videti, to je mnogo veći kapital – save tuje je profesor.

Vaš udžbenik je lepo opremljen i poklanjali ste ga studentima...

– Tiraž je bio veliki, poznanici i firme su to sponzorisali i u početku se prodavao. Kad sam počeo s Metodama prezentacije bilo je još par stotina primeraka i Goran je rekao „Vi ovo prodajete skoro za ništa, zašto im ne poklonite?“ I prva generacija nije verovala, a ja sam rekao: „teška je, ali ako hoćete da nosite taj teret, poklanjam vam“. Takva knjiga se piše četiri pet godina, a udžbenici iz

Za istraživanje su potrebni uslovi a nema robe koja neće naći kupca

specifičnih tehnologija moraju često da se završavaju.

Jedan vaš projekat ticao se unapređenja tehnologija u korelaciji sa hemizmom drveta, da li je industrija imala koristi?

– Vodio sam nekoliko projekata, dok je Ministarstvo za nauku to finansiralo. Ko želi da čita može mu biti korisno. Iz toga je nastala monografija koja je imala lep naučni ponder. Mi smo radili na unapređenju tehnologija u firmama, a iz toga su proizlazili naučni radovi. Kada bi na fakultetu postojale laboratorije i bolji uslovi za istraživanje moglo bi se konkurisati kod firmi i tako unapređi njihova proizvodnja. To ne bi bila samo nauka radi nauke. Dakle, industrija bi imala koristi.

Svet teži održivosti, i upotreba drveta je aktuelnija. Koliko koristimo ta saznanja imajući u vidu plasman materijala poput PVC-a?

– Bio sam osnivač i glavni i odgovorni urednik naučnog časopisa „Pre-

rada drveta“ koji je izdavao naš odsek. Objavljivali smo naučne radove i iz regiona. Jedan od radova ticao se i uticaja masovne pojave PVC stolarije. Profesor Miljković, inače tehnolog hemije, u tom članku je izneo podatke o štetnim emisijama koje su dokazano kancerogene. Ali kad pravite kuću, idealno bi bilo da možete da kupite stolariju od hrastovine, i mada se sad prave višeslojni proizvodi, to je opet po ceni neuporedivo, tako da se upotreba PVC-a proširila.

Tužno je i neracionalno što ne postoji ni regulativa, norme koje bi to omogućile bar kada se radi o bolnicama, školama, obdaništima...

A drvo je, logično, najbolje, najzdravije, najlepše, ekološki čisto i obnovljivo...

Gde je budućnost drveta u ovakvim uslovima?

– Kod nas ima svega nekoliko uspešnih firmi, kao GIR iz Kraljeva, koja svoj nameštaj od masiva izvozi na zapadno tržište. Jedan od razloga je raspad nekadašnje industrije, a drugi, devastirani šumski resursi, pre svega bukve, kao

dominantne vrste za korišćenje i preradu. Kvalitetan proizvod od drveta košta.

Na Petoj aveniji sam pre desetak godina video omanju drvenu komodu, sa intarzijama. Koštala je 15.000 dolara. Znače kako kažu: nema robe koja neće naći kupca.

Dva najplemenitija materijala, i ekološki najbezbednija su drvo i kamen. Drvo je ekskluzivno zbog svojih svojstava, i uvek će da oplemenjuje ekskluzivne prostore.

A studentima sam govorio: Završite fakultet, i dobiti taj papir. Možete ga uramiti i staviti na zid, ali, cilj je završiti posao! Zamislite fudbalera koji sve predribluje, izađe pred golmana i šutne pored gola! Sve zahteva vreme i odricanje, i možda se neće materijalizovati, ali, nije ni isključeno.

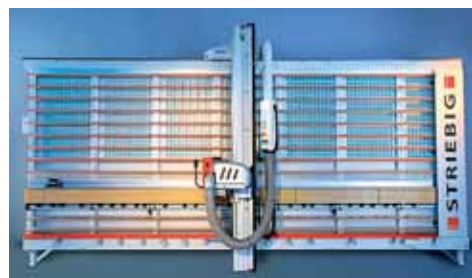
Dođe vreme ili situacija „hoću“ ili „neću“, kao u Sarajevu sa spavanjem u vreći. Tada sam mogao da kažem, nema struje, idem za Beograd. Ne! Rešio sam da završim posao! I donesete odluku, pa napred! Posle ovog mnogi moji studenti su uspeali. Ja sam ih samo inicirao – kaže na kraju našeg razgovora profesor dr Branko Kolin. ■

KESIĆ-TEHNIKA DOO
Milorada Popovića 8, 11250 Beograd
m.kesic@sbb.rs www.kesic-tehnika.rs
064/23-00-579

Prodaja i servis novih i polovnih mašina i alata za drvenu industriju

Univerzitet u Beogradu
ŠUMARSKI FAKULTET
ODSEK ZA TEHNOLOGIJE DRVETA

ORGANIZUJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA

iz oblasti tehnologija i projektovanja
nameštaja i proizvoda od drveta

CIRKULARNI DIZAJN I INOVACIJE

Rukovodilac obuke: **mr Jelena Matić, red. prof.**
Datum održavanja: **23. maj 2020.**

DIGITALIZACIJA U PRERADI DRVETA

Rukovodilac obuke: **dr Mladen Furtula, docent**
Datum održavanja: **20. maj 2020.**

KONTROLA KVALITETA NAMEŠTAJA I PROIZVODA OD DRVETA –

ZAHTEVI STANDARDA I POTREBE TRŽIŠTA
Rukovodilac obuke: **dr Igor Džinčić, vanr. prof.**
Datum održavanja: **11. jun 2020.**

SVOJSTVA I UPOTREBLJIVOST DOMAĆIH I STRANIH VRSTA DRVETA

Rukovodilac obuke: **dr Zdravko Popović, red. prof.**
Datum održavanja: **16. maj 2020.**

ISPITIVANJE KVALITETA SUŠENJA

Rukovodilac obuke: **dr Goran Milić, vanr. prof.**
Datum održavanja: **06. jun 2020.**

OBEZBEĐENJE KVALITETA KOMPOZITNIH PLOČA OD DRVETA U PROIZVODNJI I TRGOVINI

Rukovodilac obuke: **dr Mlađan Popović, vanr. prof.**
Datum održavanja: **30. maj i 04. jun 2020.**

KVALITET DRVENIH PODOVA

Rukovodilac obuke: **dr Nebojša Todorović, vanr. prof.**
Datum održavanja: **18. jun 2020.**

NAČIN PREGLEDA DRVETA, UTVRĐIVANJE DIJAGNOZE ZDRAVSTVENOG STANJA

I PREPORUKA ZA NAČIN IZVOĐENJA SANACIJE
Rukovodilac obuke: **dr Milenko Mirić, red. prof.**
Datum održavanja: **02. april 2020.**

SVI ZAINTERESOVANI SE MOGU PRIJAVITI I DOBITI DODATNE INFORMACIJE NA: **drvolab@sfb.bg.ac.rs**

Sajam nameštaja u Beogradu - proizvodnje nameštaja

PRIPREMIO: D. Blagojević

Na Beogradskom sajmu je od 05. do 10. novembra 2019. godine održan **57. Sajam nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije**, najznačajniji događaj u sferi proizvodnje i distribucije nameštaja, dizajna, drvene industrije i pratećih grana u Jugoistočnoj Evropi. Sajam je bio mesto susreta proizvođača nameštaja i distributera, dizajnera, inženjera, arhitekata i šire javnosti. Već tradicionalno, paralelno sa Sajmom nameštaja održan je i **57. Međunarodni sajam mašina, alata i repromaterijala za drvenu industriju**. Obe ove manifestacije neguju jasnu biznis orijentaciju, a to ima veliki značaj za domaću i regionalnu privredu.

U novom izdanju manifestacija je ostala dosledna konceptu kreiranja prepoznatljivog vizuelnog i tržišnog identiteta Srbije i regiona. Okupljajući ugledne kompanije iz ovog dela Evrope i sveta, sajam je u fokus stavio nove ideje, premijere, vrhunski dizajn, inovativne tehnologije, kvalitetan i funkcionalan nameštaj svih vrsta i namena, ali i dizajnere mlađe generacije iz celog regiona koji predstavljaju novu kreativnu i pokretačku snagu.

Na proteklom Sajmu nameštaja u novembru učestvovalo je više od 500 izlagača iz 38 zemalja. Zemlje učesnice: Italija, Nemačka, Švajcarska, Danska, Austrija, Švedska, Turska, Češka, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Severna Makedonija, Poljska, Rumunija, Slovenija...

Na sajmu treba da budu svi...

Po prvi put Međunarodni sajam nameštaja i Međunarodni sajam mašina i alata simbolično i neformalno otvoreni su pred kraj prvog radnog dana ovih sajmova, u restoranu takođe simboličnog imena Sofa, uz prisustvo manjeg broja izlagača i gostiju iz inostranstva i predstavnika medija.

Čast da početak rada ovih dveju manifestacija učini još svečanijim pripala je gospodinu Draganu Dronjku, predstavniku

Sajam nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije, kao i Sajam mašina, alata i repromaterijala za drvenu industriju, neguju jasnu biznis orijentaciju, a to ima veliki značaj za domaću i regionalnu privredu.

Uz novine i unapređenja koncepta, Sajam nameštaja je i proteklog novembra zadržao već dugu tradiciju, po kojoj sajmovi nisu samo poslovnog, već izložbeno prodajnog karaktera, što je posebno primamljivo za posetioce i kupce, kojima je većina izlagača nudila sajamski popust.

ku kompanije Atelje Antre, kao najstarijem izlagaču na ovim manifestacijama.

– Trideset pet godina kontinuiranog izlaganja na Beogradskom sajmu je prilika i obaveza firme da se i svake sledeće godine prikaže u što boljem svetlu, prikupljajući iskustva i kontakte sa drugih svetskih sajmova i prilagođavajući ih domaćem tržištu – rekao je gospodin Dronjak uz zahvalnost Beogradskom sajmu na ukazanoj časti poslovnim porukom da će „sajmovi uvek postojati i sve kompanije bi trebalo da budu izlagači, jer je to odličan način za obnavljanje starih i sklapanje novih kontakata“.

Noviteti na Sajmu nameštaja

Na proteklom Sajmu nameštaja predstavljani su novi internacionalni i regionalni izlagači profilisani u **artisanskoj izradi** sa velikom posvećenošću detaljima i kvalitetu. Prvi put na sajmu su učestvovala dva prestižna italijanska brenda – **Colombini Casa** i **Cappellini**, kao i danski **Muuto**, hrvatski **Nunc** i **Hespo**, severnomakedonski **Fagus** i srpske firme **Lesnina S**, **Emmezeta** i mnogi drugi.

Među novitetima na sajmu su bile kolekcije nameštaja koje ne mogu ostati

- najznačajnija biznis manifestacija i drvne industrije u regionu

neprimećene, jer predstavljaju vrhunac u pogledu estetike i kvaliteta: spoj najsavremenije tehnologije i drveta, vizuelno sofisticiran, ali i funkcionalan nameštaj, bezvremene forme, nameštaj u koji su integrisani vrhunski svetlosni efekti, reinterpretirani tradicionalni komadi svežom i jednostavnom estetikom, kvalitetan minimalistički dizajn, sofisticirani aksesoari...

Zvezde domaće i regionalne dizajn scene

Posetioci su ponovo mogli da vide proizvode kompanija čiji kvalitet predstavlja najvišu normu kada je dizajnirani nameštaj u pitanju: **Prostoria** iz Hrvatske, zatim švajcarski **WOAK** i domaći **GIR**. Ove kompanije svojim povratkom potvrđuju kvalitet manifestacije i činjenicu da Beogradski

sajam nameštaja predstavlja regionalni centar u oblasti promocije nameštaja.

Na Sajmu nameštaja predstavlja se **izuzetan program domaćih izlagača: SIMPO, Extraform, Catra Home Fashion, Atlas, studio Dsignedby, Wood Mood Design, Garda, Rast, Kolarević, Casa Familia, Concept Line, Wood Feel...**

Sajam je bez sumnje bio poslovni događaj koji je tokom šest dana postao najvažnija tačka susreta svih učesnika u oblasti industrije nameštaja.

Za posetioce sajam je posebno bio primamljiv zbog ekskluzivnih sajamskih pogodnosti, a svi učesnici su za kupce na sajmu najavili specijalne popuste i uslove prilikom kupovine. Istina, u nekoliko navrata smo primetili da su neki od izlagača davali popust na prethodno prilično podignute cene...

Problemi bi mogli ograničiti razvoj

Dakle, kao i prethodnih godina u focus ove manifestacije su, uz promociju, stavljene inovacije, vrhunski dizajn, kvalitetan i funkcionalan nameštaj svih vrsti i namena, kao i mladi dizajneri koji predstavljaju novu kreativnu i pokretačku snagu. Takođe, i u novom izdanju Sajam nameštaja je ostao dosledan konceptu kreiranja prepoznatljivog vizuelnog i tržišnog identiteta Srbije i regiona. Konceptualno redizajniran pre četiri godine, Sajam nameštaja je i ovoga puta bio uspešan, ali se ne može reći da je premašio nekoliko prethodnih manifestacija.

Drvena industrija i proizvodnja nameštaja već godinama permanentno beleže veći obim proizvodnje i izvoza, ali je činjenica da postoji prostor za dalje povećanje i unapređenje ovog sektora, što može rezultirati rastom BDP i smanjenju nezaposlenosti, kao i rastu izvoza.

Ali, ne treba zatvarati oči pred dva ključna problema koji prate našu drvenu industriju. Prvo, naši drvoprerađivači se suočavaju sa činjenicom da postoji sve veći izvoz trupaca i sirove rezane građe, a onda naši proizvođači moraju da tu re-

Zlatni i Sajamski ključ za najbolje na 57. Međunarodnom sajmu nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije

Zlatni ključ, prestižna nagrada Međunarodnog sajma nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije, na 57. izdanju u Beogradu dodeljena je najuspešnijim izlagačima u pet kategorija.

O dobitnicima je odlučivao internacionalni stručni žiri, kojim je predsedavala **Francesca De Ponti**, a članovi su bili: **Branko Nikolić**, **Marko Sousa Santos**, **Gorazd Malačič** i **Tanja Jović**.

Zlatni ključ za najboljeg mladog dizajnera pripao je timu arhitekata **ABOVUS ARCHITECTS** – „**VAL – Desk Organizer**” – pametan dizajn.

Zlatni ključ u kategoriji doprinos razvoju dizajna dodeljen je profesorki **JELENI MATIĆ**, dok su Nominacije dodeljene **Milanu Kajganiću** za „**1+1 Element**” i **Bogoju Bojoviću** za „**Tender kolekciju**”.

Zlatnim ključem za art direkciju nagrađen je proizvođač **GARDA**.

Ove godine **Zlatni ključ za iznenađenje sajma/dobar početak** dobila je kompanija **FAGUS**, dok je Nominacija pripala proizvođaču **RAST**.

Zlatnim ključem za najbolji proizvod ovenčana je kompanija **NUNC** za sistem „**ALA**” čiji je dizajner: **STUDIO RU:T** i **Nataša Njegovanović**.

Nominacije su dodeljene proizvođaču **GAZZDA** za proizvod: „**MUNA Lounge chair**”, dizajn: **Salih Teskeredžić** i proizvođaču: **GIR** za proizvod: „**CURVE High table**”, dizajn: **Aspekt Studio**.

Od ove godine na Međunarodnom sajmu nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije zajedničku nagradu dodeljuju **Beogradski sajam** i **Blic žena**. Prva takva nagrada „**Sajamski ključ**” pripala je kompaniji **Mobi Furniture** iz Beograda, koja je na sajmu prikazala širok asortiman izložbenog programa i nameštaja koji proizvodi za kompletno opremanje domova. Nagradu su na svečanoj ceremoniji održanoj tokom treće sajamske večeri dodelile **Danka Selić**, generalna direktorka Beogradskog sajma i **Sandra Subotin Čobanin**, glavna i odgovorna urednica **Blic žene**.

Pored ove nagrade koja će postati tradicija, Beogradski sajam je nagradu **Sajamski ključ** dodelio u još tri kategorije. Za kontinuirano unapređenje sajamske prezentacije nagrađena je kompanija **RADOVIĆ Enterijer** iz Požege, dok je za ukupan sajamski nastup „**Sajamski ključ**” pripao kompaniji **MITA** iz Leskovca. Sajamskim ključem za kompletnu promociju proizvodnog programa nagrađena je kompanija **MATIS** iz Ivanjice.

zanu građu uvoze po znatno većim cennama. Samo 2018. godine izvoz trupaca i rezane građe dostigao je rekordnih 94 miliona evra. Kada bi se taj izvoz upola smanjio i ti poluproizvodi koristili za proizvodnju nameštaja naš izvoz bi porastao za 150 do 200 miliona evra, tvrde stručnjaci, a privrednici od države očekuju reakciju i odgovor na ovaj veliki i krupan izazov. I druga stvar, naša drvna industrija i industrija nameštaja sve se više suočava

sa manjkom adekvatne radne snage, a taj problem u perspektivi može da eskalira i da se pokaže kao ozbiljan faktor koji može ograničiti razvoj.

Proizvođači očekuju veću podršku države

Državu bi, smatraju drvoprerađivači i proizvođači nameštaja trebalo da više interesuje činjenica da prerada drveta i

proizvodnja nameštaja pripadaju industrijskoj grani koja permanentno pravi suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni. U poslednjih nekoliko godina prosečan godišnji rast izvoza ove industrijske grane iznosio je 13,3%.

U BDP-u Srbije ideo drvne industrije iznosi blizu 2%, a ideo u izvozu je 6,3%. Ali, i pored dobrih rezultata drvna industrija godinama traži institucionalnu adresu sa ciljem da se zajedno traže re-

Na Beogradskom sajmu u novembru 2019. održani 57. Sajam nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije i 57. Sajam mašina, alata i repromaterijala za drvnu industriju

šenja za veću profitabilnost svih subjekata na šumi bazirane ekonomije, veće konkurentnosti, tehnološke opremljenosti, veće finalizacije vredne sirovine i većeg broja zaposlenih... Zahtevi drvoprerađivača u tom pravcu traju dugo, ali od države nema odgovora. Ona ignoriše činjenicu da drvna industrija svake godine puni državni budžet sa preko 80 miliona evra...

Izlagačima na protekloj manifestaciji nije promakla činjenica da nije bilo uobičajenog svečanog otvaranja Sajma nameštaja i da, kao i 2017. godine, niko sa nivoa vlasti nije prisustvovao tom činu.

Drvoprerađivači i proizvođači nameštaja ne očekuju puno, ali godinama zahtevaju transparentniju i pravedniju raspodelu sirovine. Takođe traže da se administrativnim merama stane na kraj

izvozu trupaca i sirove rezane građe. I druge države planski i administrativno štite svoju sirovinu i prerađivače drveta, podstičući veći nivo finalizacije, ulaganja u tehnološki razvoj, obrazovanje itd. Niz konstruktivnih **zaključaka i preporuka** sa Konferencije – **Drvna industrija i šumarstvo Srbije** koja je održana u Krajujevcu, aprila 2019. dostavljen je državnim organima kao što su dostavljani i proteklih desetak i više godina sa sličnih skupova, konferencija, sabora, ali nema odgovora... A možda bi samo jedna ozbiljna rasprava pokrenuta sa nivoa države, sa ciljem zajedničkog traženja rešenja za veću profitabilnost svih subjekata na šumi bazirane ekonomije promenila odnos i stanje u ovoj branši i dovela do većeg ulaganja, većeg nivoa finalizacije, veće zaposlenosti, većeg izvoza i profitabilnosti...

Pohvale na adresu organizatora manifestacije

Većina proizvođača nameštaja je imala niz primedbi, ali je i pohvalila operativni i rukovodeći menadžment Beogradskog sajma, koji je marljivim radom i sprovođenjem zanimljivih ideja uspeo da u poslednje četiri godine povрати imidž Beogradskog sajma i Sajma nameštaja, koji su, sa svim svojim novim vrednostima došli do pozicije nezaobilazne destinacije za sve firme u region koje posluju u ovoj branši. Mada je globalna ekonomija razvila veoma velike trgovinske lance koji su uglavnom preuzeli većinsku prodaju nameštaja u Evropi, naša industrija nameštaja se oporavila i pokazuje ozbiljan potencijal, a njen primarni kriterijum za prodaju nameštaja na izvoznim tržištima treba da budu isključivo dizajn i kvalitet, a nikako niska cena. Jer, svi znaju da se u Srbiji proizvodi kvalitetan nameštaj, a to je potvrđeno i na proteklom Sajmu nameštaja. Za veće uspehe je potrebno više saradnje i jedinstva između proizvođača, kao i neophodna zaštita od strane države, smatraju proizvođači nameštaja.

Objektivno najznačajniji događaj u sferi dizajna, proizvodnje i distribucije nameštaja u ovom delu Evrope, Sajam nameštaja i Sajam mašina su utemeljeni kao vodeći generator domaćeg izvoza i mesto promocije najboljih ideja i proizvoda iz regiona. U fokusu sajma su bile kompanije i proizvođači posvećeni dizajnu, kvalitetu i funkcionalnosti nameštaja i ugledni dizajneri iz cele Evrope. Prika-

KVALITET IZLAGAČKOG PROGRAMA OBELEŽIO SAJAM NAMEŠTAJA

Na Beogradskom sajmu uspešno su završeni **57. Međunarodni sajam nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije i 57. Međunarodni sajam mašina i alata iz oblasti drvne industrije.**

Najveći godišnji događaj industrije nameštaja i drvne industrije u ovom delu Evrope prikazao je pregled kretanja u kreativnoj industriji nameštaja i drvnoj industriji.

Događaj je obeležilo veliko interesovanje poslovnih posetilaca, kupaca i distributera iz svih krajeva sveta za izuzetnu sajamsku ponudu, premijerno predstavljanje nameštaja vrhunskog dizajna i kvaliteta, kao i nadolazećih trendova u sferi dizajna.

Na sajmu je nastupilo više od 500 izlagača iz 38 zemalja: Italije, Nemačke, Švaj-

carske, Danske, Austrije, Švedske, Turske, Češke, Hrvatske...

Pored predstavljanja najkvalitetnijih inostranih i regionalnih brendova kao i vodećih proizvođača nameštaja iz Srbije, sajam je premijerno ponudio desetak italijanskih brendova među kojima su prestižni **Colombini Casa** i **Cappellini**, kao i danski **Muuto**, hrvatski **Nunc** i **Hespo**, severnomakedonski **Fagus** i srpske firme **Lesnina S**, **Emmezeta** i mnogi drugi.

Sajam je posetilo nekoliko hiljada poslovnih posetilaca (buyera) iz celog sveta koji kreiraju globano tržište, a nezamisljiva sajamska atmosfera pogodovala je dinamičnim poslovnim aktivnostima sa srpskim i regionalnim proizvođačima.

Sajam mašina i alata iz oblasti drvne industrije, koji se istovremeno odvijao u

hali 5, prikazao je inovacije, najnovija tehnčko-tehnološka rešenja koja otvaraju vrata daljim unapređenjima postojećih proizvodnih pogona i rađaju ideje za nove pravce razvoja drvno-prerađivačke i industrije nameštaja Srbije.

Domaće kompanije su na Sajmu nameštaja prikazale progres i spremnost da prate svetske trendove i potrebe tržišta. Konstantna modernizacija opreme, saradnja sa dizajnerima nameštaja i enterijera i još veća ulaganja u proizvodnju nameštaja od masivnog drveta i finalizaciju proizvoda, rezultirajuće visokokvalitetnim proizvodima koji su izvozno orijentisani i koji će na sledećem Sajmu nameštaja nastaviti svoj plasman na svetsko tržište.

Na prošlogodišnjem sajmu je nastavljen i trend kulturološkog pomeranja intereso-

zan je nameštaj svih vrsta i namena, proizvoda za uređenje enterijera i unutrašnju dekoraciju, kao i mašine, alati i repromaterijal koji se koristi u kompletnoj industriji nameštaja. Reprezentativnim izlagačkim programom Sajam nameštaja u Beogradu je učvrstio poziciju događaja

od nacionalnog značaja, najvažnijeg poslovnog događaja drvoprerađivačke industrije i proizvodnje nameštaja u Jugoi-stočnoj Evropi.

Pre četiri godine uspostavljen novi koncept sajma, rezultirao je pojačanim internacionalnim karakterom manifesta-

cije, većim brojem inostranih posetilaca i interesovanjem inostranih medija, zvanično je saopštenje Beogradskog sajma, a domaće kompanije su prikazale spremnost da konkurišu na svetskom tržištu i učestvuju u međunarodnim privrednim tokovima. Izgradnja prepoznatljivog vizuelnog i tržišnog identita Srbije, gde bi prerada domaćeg drveta i proizvodnja nameštaja trebalo da spadaju u strateške grane privrede, uspešno je predstavljena inostranim kupcima i poslovnim posetiocima.

Sajam nameštaja 2019. godine je, bez sumnje, adekvatan pokazatelj nastavka privrednog uspona domaće industrije nameštaja, a sve veći broj zainteresovanih kupaca i distributera optimistični su nagoveštaj daljeg rasta ove privredne grane i etabliranja robne marke *Made in SRBIJA*, na čemu ozbiljno rade neki proizvođači.

Među najveće probleme drvne industrije spadaju veliki izvoz trupaca i rezane građe, odnosno sirovine i nedostatak odgovarajuće radne snage. Izvoz trupaca je, recimo 2018. godine iznosio 94 miliona evra, a kada bi bio upola manji i kada bi se ta sirovina preradila u gotove proizvode to bi doprinelo rastu izvoza od 150 do 200 miliona evra godišnje, ističu stručnjaci, a izvoz trupaca i rezane građe prisiljava domaće proizvođače nameštaja da uvoze sirovine po znatno višim cenama.

vanja posetilaca, od klasične upotrebne vrednosti nameštaja do njegove estetske i dizajnerske dimenzije.

Promociji svetskih tokova u domenu dizajna dodatno su doprineli mladi dizajneri i perspektivni autori iz čitavog regiona. Svoju šansu da se predstave na sajmu iskoristili su kroz prikazivanje najsvežijih i inovativnih rešenja na već poznatoj *Izložbi mladih dizajnera / Young Designers Exhibition*.

Popularan događaj i svojevrstan specijalitet Sajma nameštaja, Design Talks, je okupio veliki broj eminentnih govornika iz cele Evrope, članove internacionalnog žirija, kao i vlasnike regionalnih kompanija, učesnica na sajmu.

Prestizhne nagrade **Zlatni ključ** i **Sajamski ključ**, najinovativnijim i najuspešnijim izlagačima na 57. Beogradskom sajmu nameštaja, dodelio je internacionalni stručni žiri kojim je predsedavala **Francesca De Ponti**, a članovi su bili: **Branko Nikolić**, **Marko Sousa Santos**, **Gorazd Malačič** i **Tanja Jović**.

Evidentno podignut kvalitet izlaganja na proteklom sajmu rezultat je petogodišnjeg rada na uspostavljanju novog koncepta koji je Beogradski sajam nameštaja pozicionirao na sam vrh evropskih sajamskih dešavanja. Pozitivan trend pratio je i značaj kvalitativni pomak u profilisanju posetilaca. Ova činjenica je siguran nagoveštaj još uspešnije budućnosti ovog sajma.

PRESS Beogradskog sajma
press@sajam.rs
www.sajamnamestaja.rs

Sledeći Sajam nameštaja, novembar 2020.

Na protekloj sajamskoj manifestaciji, u novembru 2019. godine, bilo je na pretek poslovnih aktivnosti koje su manje više zadovoljile ambicije većeg broja izlagača. Sajam nameštaja je, bez sumnje, bio prilika za domaće proizvođače nameštaja da prikažu svoj proizvodni program i svoje mogućnosti. Istovremeno to je bila prilika da se domaća i inostrana konkurencija sagleda izbliza. Sajam je stručnim krugovima, ali i široj publici, omogućio uvid u vrhunske domete oblikovanja nameštaja i uređenja prostora za stanovanje i rad. Treba posebno istaći da je protekli Sajam nameštaja u Beogradu i ovoga puta, prema oceni organizatora, premašio očekivanja i zadržao regionalno liderstvo, mada stoji konstatacija da protekli novembarski sajam nije bio na nivou nekoliko prethodnih manifestacija. U vremenima

Fotografije: Aleksandar Šarčević

kada tržište podrazumeva i diktira stalno usavršavanje i visoke standarde, Sajam nameštaja je, uz novu energiju i sve postojeće reference, sigurno i dalje najveći privredni događaj u Srbiji i regionu u oblasti drvne industrije i proizvodnje nameštaja.

Takođe treba reći da vitalnost prerade drveta i proizvodnje nameštaja sigurno imaju granicu, pa bi država napokon trebalo da odgovornije podrži ovu industriju... A za desetak meseci, tradicionalno u novembru 2020. godine, će biti održan

naredni 58. Sajam nameštaja u Beogradu. Znamo da će i tada među proizvođačima biti kolebanja i neodlučnosti, da će im cena sajamskog nastupa biti visoka, a ekonomska isplativost primarna, ali će, verujemo, organizator imati razumavanja za privredu, kao i da će imati snage, jasne ciljeve i strategiju kojom će animirati proizvođače i posetioce, pa će, nadamo se naredni Sajam nameštaja biti još bolji. Već potvrđeno iskustvo u organizaciji ove manifestacije menadžmentu Beogradskog sajma će sigurno biti od koristi. ■

Konceptualno redizajniran pre ČETIRI godine, Sajam nameštaja je bio relativno uspešan, a po dizajnu je bio na nivou prethodne manifestacije, tvrdi većina anketiranih

tekst i fotografije: D. Blagojević

ESTIA, Zemun

Petar Bajić, vlasnik i Ines Bajić, direktor

– ESTIA kao i uvek izlaze na Sajmu nameštaja na istom mestu, u hali dva, nivo A. Kako se bavimo proizvodnjom nameštaja isključivo po meri - što obuhvata vrlo raznovrstan proizvodni program, teško je predstaviti sve naše proizvode i mogućnosti na jednom mestu. Zadovoljni smo lokacijom, a posebno činjenicom da nas odavno prepoznaju. Ovoga puta smo izložili neke od elemenata za opremanje enterijera: jednu vrlo atraktivnu zidnu oblogu, spuštenu plafin, sobna vrata, drvetom obloženu nišu, jednu komodu i klub sto... Rano je da komentarišemo rezultate našeg sajamskog nastupa, jer ne prodajemo gotove serijske proizvode, ali smo zadovoljni interesovanjem koji su posetioci pokazali za onim što radimo, kao i ostvarenim kontaktima... Što se tiče Sajma nameštaja, reći ćemo nešto što je na neki način karakteristika jednog dela našeg stanovništva. Jedan broj posetilaca je, naime, imao komentar da je ponuda na sajmu ispod očekivanja i lošija od prethodna dva sajma, a to su, čini nam se, oni koji za sve imaju negativan komentar... Mi se, iskreno, sa takvim stavovima ne možemo složiti. Za razliku od naprimer sveta mode gde se nove kolekcije pripremaju kvartalno, pa nekad i češće, polje dizajna i proizvodnje nameštaja nema tako dinamičan razvoj, te ne treba ni svake godine očekivati potpuno nove koncepte. Ono što je dobro jeste da se svake godine na sajmu pojavi po neka nova, interesantna i kvalitetna firma, a da već postojeće usavršavaju svoju ponudu i kvalitet – kažu naši sagovornici.

BEOGRADSKI SAJAM

Aleksandar Ivković, direktor marketinga Beogradskog sajma

– Lepi dani su pratili novembarski Sajam nameštaja i doprineli poseti koja je, čini mi se, približna prethodnoj manifestaciji. Lepi dani su, kažem, možda malo uticali na posetu, ali nam se čini da je poseta kvalitetnija, odnosno konkretnija. Ima više poslovnih ljudi iz inostranstva koji su došli ovde na poslovno druženje i na poslovne razgovore. Na drugoj strani imali smo posetioce koji žele da malo osveže toplinu svog doma nekim novim komadom nameštaja, za koje su izlagači najavljivali ozbiljne popuste. A izlagači su se potrudili da uz popuste izađu i sa nekim dodatnim vrednostima u smislu poklona i drugih pogodnosti koje olakšavaju kupovinu.

Oko 500 izlagača je izložilo svoj program na novembarskom Međunarodnom sajmu nameštaja u Beogradu, to je otprilike i broj izlagača koji je bio i prethodne godine. Možda nešto manje izlagača ima u hali 4 koja nije do kraja popunjena. Generalno broj izlagača je na prošlogodišnjem nivou kao i broj posetilaca.

Zabeležili smo značajan broj dolaska ljudi iz inostranstva, premda je štrajk Lufthanse znatno uticao na posetu. Meni su lično četvorica poslovnih ljudi i dva novinara iz Holandije i Belgije otkazali posetu jer nisu dobili alternativu od Lufthanse za prevoz.

Generalno, mi kao organizatori smo zadovoljni, a potrudimo se da naredne godine bude još više poslovnih ljudi, da oni budu naši gosti, kako bi naši izlagači na najbolji mogući način vratili uloženi dinar u svoju prezentaciju na Beogradskom sajmu – kaže gospodin Aleksandar Ivković.

KLEIBERIT

Sandra Vasiljković,
menadžer za Balkan

– Na štandu firme DEPRON iz Rače kod Kragujevca, koja je zastupnik firme KLEIBERIT razgovarali smo sa Sandrom Vasiljković koja je u poznatoj nemačkoj kompaniji KLEIBERIT menadžer za Balkan. Gospođa Vasiljković je ukratko rekla nekoliko rečenica o firmi koja preko 70 godina proizvodi lepila za različitu upotrebu.

– KLEIBERIT u svom programu ima široku lepezu lepкова za sve vrste in-

dustrije: za drvenu, auto, građevinsku, tekstilnu, grafičku industriju... Mi smo tehnološki usavršili ovu proizvodnju, a naše proizvode izvozimo u sve delove sveta. Značajno nam je i tržište Balkana gde smo se dobro pozicionirali od samog starta. Nastup na Sajmu nameštaja u Beogradu, preko naših zastupnika, pomaže nam da održimo i proširimo tržište. Primetili smo da je poseta sajmu, u odnosu na prethodne godine, nešto slabija, a mi planiramo da u aprilu nastupimo i na Sajmu građevinarstva u Beogradu. U svakom slučaju nama je tržište Srbije u svakom pogledu interesantno - kaže Sandra Vasiljković.

TARA Kragujevac

Duška Todorović,
Sales Manager

– Firma TARA ima dugu tradiciju izlaganja na sajmovima, posebno na inostranim kao što su sajmovi u Kelnu i Hanoveru, ali prisustvo na Beogradskom sajmu nameštaja za nas je od posebne važnosti. To je dobra prilika da domaću i stručnu javnost, koja prati naš rad, obradujemo novim proizvodnim programom. Naravno, sajam je idealna prilika da nas upoznaju oni koji do sada nisu imali tu priliku... Mi smo firma koja raste, firma koju vode mladi ljudi koji su svesni svojih mogućnosti, ali otvoreni za nova saznanja i kreativan razvoj, a sajmovi su idealno mesto za razmenu ideja i uspostavljanja novih poslovnih kontakata.

Posebno bih izdvojila halu 2, koja svake godine ponudi nešto novo u smislu promocije novih proizvoda, dizajna, inovativnih rešenja i drugo, što ovaj sajam čini interesantnim i privlačnim, kaže Duška Todorović.

RADOVIĆ ENTERIJER, Požega

Mirjana Radović,
komercijalni direktor

– Preduzeće RADOVIĆ ENTERIJER je na proteklom Sajmu nameštaja dobilo nagradu Sajamski ključ za kontinuirano unapređenje sajamske prezentacije. Poznato je da RADOVIĆ ENTERIJER godinama proizvodi nameštaj od punog drveta i furniranih ploča.

Postojimo 35 godina, a na Sajmu nameštaja redovno izlažemo od 2006. godine i uvek smo na istoj lokaciji u hali 1 što je našim kupcima dobro poznato. Inače, firma postoji od 2004. godine pod imenom RADOVIĆ ENTERIJER doo, a pre toga je bila zanatska radnja koju je još 1984. godine osnovao moj svekar. Mi smo tipična porodična firma koja uz uporan i kvalitetan rad svake godine zabeleži napredak i rast, uvereni da ćemo taj trend zadržati i narednih godina... Inače, izlagačima je drago što je još pre pet godina zaustavljen pad Sajama nameštaja i što ova manifestacija beleži blagu uzlaznu liniju. I ovoga puta se to vidi po kvalitetu izloženih eksponata i po dizajnu... Zato o značaju ove manifestacije za proizvođače nameštaja u Srbiji nije potrebno posebno govoriti. Beogradski Sajam nameštaja je ustvari regionalni lider i ima šansu da postane još značajnija manifestacija i da znatno utiče na veću proizvodnju i izvoz. Sajam nam puno znači i potrebno je da se svi zajedno, i organizator i mi proizvođači, još više potrudimo pa da Sajam nameštaja bude uvek kvalitetniji, a bilo bi dobro da se i država ozbiljnije uključi u sektor prerade drveta i proizvodnje nameštaja... A mi smo već odavno prepoznatljivi po proizvodnji trpezarijskog nameštaja, stolova i stolica, vitrina, klub stolova i spavaćih soba i to sve u kombinaciji masivnog drveta i furniranih pločastih materijala - kaže Mirjana Radović.

FOREST, Požega

Dejan Đurić, vlasnik i direktor

– Kao i na prethodnoj manifestaciji FOREST je i na ovom Sajmu izlagao u centralnom delu hale 1. Imali smo veći štand i veću posetu, pa i veću realizaciju. Primetili smo da je bilo stranaca, a bilo je i zainteresovanih za naše proizvode. Inače, mi se od 1999. godine bavimo proizvodnjom nameštaja, a ovo je jedanaesti put da zaredom izlažemo našu proizvodnju na Sajmu nameštaja u Beogradu. Sajamski prostor je i ove godine solidno popunjen, a to znači da ima napretka isto kao što se primećuje da, što se dizajna tiče, svi generalno idemo napred. Što se posete tiče, čini mi se da je na nivou prošlogodišnje, a primetili smo da je bilo posetilaca iz zemalja zapadne Evrope... U svakom slučaju mi smo zadovoljni našim sajamskim nastupom, naši modeli su uvek primećeni i postoji solidno interesovanje. Naš nameštaj je klasičan i ekskluzivan, a taj kvalitet neki ljudi prepoznaju. To su naši kupci koji se uvek vraćaju, odnosno šalju svoje prijatelje ili rodbinu... Većinu naše proizvodnje izvozimo u zemlje Zapadne Evrope što je vrlo značajno. Takođe imamo kupce u susednim zemljama i svakako u Srbiji. Naši kupci su ljudi koji uvažavaju kvalitet, a radi se o nameštaju od kvalitetno ručno bojenih koža od bikova. Inače, kožu za naš nameštaj bojimo ručno po zahtevu kupca, a to na Balkanu samo mi radimo – kaže gospodin Dejan Đurić.

TRIMWEX, Ljubljana

Primož Pangos, menadžer prodaje

– Kompanija Trimwex d.o.o. je osnovana 1992. godine, a do danas je izgradila prepoznatljivo ime na svetskim tržištima. To je preduzeće koje ima skoro tri decenije iskustva u projektovanju, proizvodnji i trgovini mašinama za drvenu industriju. Za prepoznatljiv kvalitet proizvoda zaslužan je konstantan razvoj i plasman mašina za obradu drveta na tržište, posebno kad je reč o presama za debljinsko i širinsko spajanje, liniji za dužinsko spajanje, nanosaču lepila, montažnim presama te mašinama za nanošenje ulja ili laka za podove. Glavno tržište firma ima u inostranstvu, a najveći izvoz se vrši u zemljama Evrope sa tendencijom povećanja udela i na drugim svetskim tržištima. Razvoj i proizvodnja celokupne tehnološke opreme i mašina odvija se u Sloveniji.

Firma Trimwex je četvrti put zaredom prisutna na Međunarodnom sajmu mašina, alata i repromateriala za drvenu industriju u Beogradu. Koristimo priliku da se zahvalimo svim našim poslovnim partnerima i kupcima koji su nas posetili na našem sajamskom štandu, a nadam se da ćemo se videti i na sledećoj manifestaciji sa novim idejama i mašinama – kaže Primož Pangos.

MERIDIJAN WOOD, Labin – Istra

Mladen Peruško, direktor

– U mom poslovnom kalendaru, datumi održavanja sajmo-va nameštaja i građevine, rezervisani su za posetu Beogradu, najboljim sajmovima u regiji... MERIDIJAN WOOD sarađuje sa firmama iz Srbije skoro 20 godina, tako da imamo potpuni pregled, kako su se, iz godine u godinu, razvijale firme, poslovno okruženje i sajmovi. U nekoliko navrata izlagali smo na sajmu kao učesnici i koristili to za promociju firmi koje zastupamo, ali i kao priliku za susret sa kupcima iz regije. MERIDIJAN WOOD već skoro 25 godina zastupa strane firme iz drvene branše (drvene konstrukcije, rezana građa za procesnu industriju, ploče i grede za šalovanje, podni, plafonski, zidni i fasadni profili), a prostor zastupanja je uglavnom jugoistok Evrope.

Svi mi zajedno u regiji, moramo shvatiti da preko noći ne možemo nadoknaditi dugogodišnje minuse, ali da moramo koristiti pozitivne okolnosti sa inostranih tržišta, očekujući da političari stvaraju bolje uslove za saradnju svim privrednicima.

Hoću i da pohvalim vaš časopis, jer DRVOtehnika punih 16 godina vrši promociju drvnog sektora u regiji i neizostavno je štivo svima koji se bave preradom drveta i proizvodnjom nameštaja... Još da kažem da ću sa zadovoljstvom ponovno doći da posetim sajam, da posetim svoje dugogodišnje prijatelje i partnere i da svojim afirmativnim i pozitivnim stavom, radim na unapređenju dobrih odnosa unutar našeg sektora – kaže gospodin Mladen Peruško.

KOLAREVIĆ, Pojate, kod Kruševca

Dušan Kolarević, vlasnik i direktor

– Prvi put izlažemo na Sajmu nameštaja u Beogradu, mada smo sajamsko iskustvo, dugo 15 godina, stekli u Nemačkoj. Više puta smo izlagali u Kelnu, kao i na značajnom poslovnim sajmu za industriju nameštaja M.O.W. u Bad Salzuflenu. Na sajmovima u Nemačkoj smo stekli kupce koje i sada imamo na tržištima Švajcarske i Nemačke. Takođe smo izlagali na sajmu u Madridu.

Na beogradskom sajmu smo prvi put iz razloga što imamo prodajni salon nameštaja na Novom Beogradu. Iz marketinških razloga smo odlučili da nastupimo na ovom sajmu, kako bi tržištu ponudili naš proizvod koji je u principu namenjen zapadnom tržištu i po kvalitetu i po dizajnu. U suštini mi smo specijalizovana firma za tržište Nemačke i Švajcarske, a oni imaju niz specifičnosti u pogledu dizajna, kada je u pitanju masiv... Što se tiče kvaliteta mi smo u samom vrhu jer radimo za renomiranu firmu u Švajcarskoj koja je u samom vrhu po pitanju kvaliteta i ona nam je najbolja referenca. Više od jedne decenije radimo za njih.

Inače, firma KOLAREVIĆ je prepoznatljiva po masivu, a delatnost smo proširili na jedan veoma značajan proizvod, a to su zidovi za kuće i za zgrade. To nije novo samo u Srbiji, to je novo i u Evropi. Prave se višespratnice do 18 spratova od zidova koje mi uskoro krećemo da proizvodimo. Trenutno je gradnja u svetu od tih ploča u velikoj ekspanziji, grade se škole, obdaništa, poslovne zgrade, bolnice... Radi se o unakrsno lepljenom drvetu ili kako ga zovu Englezi CLT.

Ušli smo u ozbiljnu investiciju i nadamo se ozbiljnom progresu kao i da ćemo u ovom delu Evrope biti dominantni i prvi koji će krenuti da promoviraju gradnju CLT pločama, koja je zapravo ekološka gradnja i to je budućnost. Na Sajmu građevinarstva u aprilu planiramo ozbiljniju promociju gradnje i razvoja unakrsno lepljenog drveta – CLT panela, kaže gospodin Dušan Kolarević.

TOP TECH WOODWORKING, Beograd

Marijana Petrović, direktor

– Međunarodni sajam mašina, alata i repromaterijala za drvenu industriju za nas predstavlja centralni poslovni događaj, za koji se organizaciono i logistički pripremamo tokom cele godine. Interes naše kompanije nije prosta prodaja i promocija, već pre svega prilika da se u svega nekoliko dana sretnemo sa najvećim brojem naših poslovnih prijatelja kako bi razgovarali o dešavanjima tokom protekle poslovne godine i zajedno kreirali planove za naredni period. U fokus naše kompanije pored velikih industrijskih proizvođača sve više dolaze mala preduzeća i zanatske radionice koja do sada cenovno nisu mogla da priušte savremenu industrijsku opremu. Iz tog razloga naš ovogodišnji sajamski nastup bio je izgrađen oko koncepta Pametne fabrike, gde smo pokazali da je moderna proizvodnja moguća na malom prostoru uz minimalna ulaganja. Istovremeno, prikazali smo i poslednja dostignuća iz oblasti Četvrte industrijske revolucije koja razvija kompanija Biesse: SOPHIA IOT platformu za podršku i Cabinet Four, softver za praćenje i optimizaciju proizvodnje. U isto vreme, Top Tech Woodworking, BIESSE odabrani partner, kao što su posetioци našeg štanda imali prilike da se uvere, neprestano ulaže u sopstveni razvoj, edukaciju i modernizaciju da bismo na pravi način ispratili sve promene koje se dešavaju u ovoj oblasti i na taj način pomogli modernizaciju i razvoj industrije za obradu drveta na ovim prostorima – kaže gospođa Marijana Petrović.

Lestroj, Trzin Slovenija

– Lestroj je na Sajmu mašina za drvenu industriju redovno od 2009. godine i nastupamo sa programom mašina za obradu masivnog drveta. Naša ciljna grupa su kupci koji se

bave preradom masivnog drveta. Praktično, mi nemamo konkurenciju upravo zato što smo specifični, a naša firma postoji skoro tri decenije, tako da su uz iskustvo, naše prednosti kvalitet i korektnost što kupci posebno cene... Dakle, mi smo specijalizovani za obradu masiva, obradu ploča, obradu elemenata, obradu poluproizvoda i finalnih proizvoda. To je naša specijalnost, to radimo, to znamo i to je naša tradicija. Naše tržište su zemlje bivše Jugoslavije, a uz mašine za blanjanje i profilisanje kupcima nudimo mašine za izradu lamela, zatim prese, tračne pile, blanjalice, linije za dužinsko nastavljanje drveta, vakumske sušare, itd. Našim kupcima uvek nudimo najbolja rešenja... Zadovoljni smo sajamskim nastupom, a obišli smo Sajam nameštaja i uverili se u znatan napredak. Ima dosta novina, lepih dizajnerskih rešenja masivnog, ali i kvalitetnog tapaciranog nameštaja. Mislimo da se tržište kreće u pravom smeru – kažu naši sagovornici.

Marko Krumpestar, stručni saradnik i Domen Stupica, generalni menadžer

WOOD MOOD DESIGN, Čačak

Milica Marić, dizajner

– Ovo je naš sedmi nastup na Sajmu nameštaja u Beogradu, a naša odluka da ponovo dođemo je direktna posledica činjenice da smo bili zadovoljni ranijim nastupom i reakcijama sajamskih posetilaca. Činjenica da je Sajam značajno unapređen, da se radi na pro-

mociji i usavršavanju ove manifestacije, značajno je uticala na povećanje broja posetilaca koji dolaze na sajam. Inače, firma Marić iz Čacka se godinama u nazad bavi proizvodnjom različitih proizvoda od masivnog drveta. U početku je to bio uglavnom slikarski program, a u proteklih devet godina razvili smo liniju pro-

izvoda wood mood design, čiji sam dizajner i osnivač. Reč je o proizvodima malih serija, originalnog dizajna, spoju ručnog rada i visoke tehnologije, pri čemu mislim na CNC mašine ali tu ima dosta ručne dorade. Nekoliko proizvoda iz ove linije dobili su internacionalne nagrade za dizajn. Stalno unapređujemo i razvijamo nove proizvode osluškujemo potrebe kupaca i tržišta uopšte, a Sajam nameštaja je odlično mesto za to. Beogradski Sajam nameštaja je značajno napredovao i to nas raduje.

VITOROG, Novi Sad

Stana Marijanac, menadžer marketinga

– Dugogodišnje iskustvo, istančan ukus i pažljiv odabir stila, materijala i boja brzo su izdvojili VITOROG na tržištu kao jedinstvenu kompaniju čija ponuda prati visok kvalitet uz pristupačnu cenu. Više od 26 godina VITOROG osluškuje i prati potrebe svojih zadovoljnih kupaca, trudeći se da im izađe u susret u svim potrebama i željama. VITOROG je grupacija specijalizovana za proizvodnju i distribuciju visoko kvalitetnog nameštaja, opremanje i uređenje enterijera. Sedište kompanije je u Novom Sadu, a raspolaže prodajnim prostorom u više gradova širom Srbije: Beograd TC ZMAJ, Novi Sad, Subotica, Sr. Mitrovica, Požarevac, Čačak, Zlatibor. Trenutno ima preko 650 zaposlenih radnika u raznim sektorima. Nameštaj koji izrađujemo odlikuje originalan i moderan dizajn kao i vrhunski kvalitet materijala i izrade.

Na proteklom Sajmu nameštaja VITOROG je predstavio nove modele iz svojih proizvodnih pogona. Posebno bismo istakli na nove modele iz masiva, primenu punog drveta sa kombinacijom metala, kao i naše nove modele tapaciranog nameštaja, sa primenom štofova koji imaju razne ateste i otporni su na habanje u preko 100 boja i kombinacija samo po izboru naših kupaca.

Trudimo se da svake godine naše inovacije predstavimo tržištu. Ove godine poseban značaj smo dali dizajnu, dobrom kvalitetu i pristupačnoj ceni. Zadovoljan kupac je naša briga i orijentacija – kaže Stana Marijanac.

Časopis DRVO-tehnika u službi prerade drveta i proizvodnje nameštaja

– Prvu promociju i susret sa privrednicima časopis DRVO-tehnika je imao na Sajmu nameštaja 2003. godine. Od tada je ovo informativno, instruktivno i edukativno izdanje redovan pratilac ove manifestacije, a namenjeno je velikom broju firmi koje se bave preradom drveta i proizvodnjom nameštaja u Srbiji i zemljama u regionu. Cilj revijalnog časopisa DRVO-tehnika je da poveže privrednike iz ove branše radi međusobne saradnje i prezentacije javnosti. Raduje nas što u tome uspevamo, što opstajemo, a na prethodnoj sajamskoj manifestaciji smo obeležili 15 godina redovnog izlaženja... Takođe nas raduje što je konceptualno redizajniran pre četiri godine, Sajam nameštaja zabeležio značajan napredak, a u oblasti dizajna premašio prethodne manifestacije. Za šest sajamskih dana stekao se utisak da bi Beogradski sajam mogao biti generator razvoja proizvodnje nameštaja... Prerada drveta i proizvodnja nameštaja pripadaju industrijskoj grani koja permanentno pravi suficit u spolnotrgovinskoj razmeni. U poslednjih pet godina prosečan godišnji rast izvoza ove industrijske grane iznosio je 13,3%. U BDP-u Srbije udeo drvne industrije iznosi blizu 2%, a udeo u izvozu je 6,3%. Na protekloj sajamskoj manifestaciji naš časopis je imao dva izložbena mesta – kaže Nemanja Jokić, član redakcije časopisa DRVO-tehnika – Uz napredak i unapređenje koncepta, Sajam nameštaja je i proteklog novembra zadržao već dugu tradiciju, po kojoj sajmovi nisu samo poslovnog, već izložbeno prodajnog karaktera, što je posebno primamljivo za posetioce i kupce, kojima je većina izlagača nudila sajamski popust.

MW GROUP SCG, Kruševac

Saša Milenković, menadžer prodaje

Imam utisak da je poseta na Sajmu mašina i alata, u odnosu na prethodni, bila nešto bolja. Mi smo, zahvaljujući nešto uvećanom izložbenom prostoru, bili u mogućnosti da, osim četverostrane CUBE, posetiocima po prvi put u radu predstavimo i Dimter optimizer Opticut 200, mašina koji je trenutno najzastupljenija kod naših drvopretaivača. Uživao, na konkretnim primerima sam mogao da objasnim šta prava "optimizacija" podrazumeva, koliko brzo, precizno i efikasno može da se radi i koje sve mogućnosti i prednosti ova mašina pruža. Zato je neposredan dodir sa opremom na ovakvim mani-

festacijama važan, jer ono što se vidi okom i oseti pod prstima to ostavlja utisak i daje sigurnost i potencijalnom korisniku kada treba da donese odluku tj. da se opredeli za opremu.

Mnogo rada, truda i ulaganja zahteva jedan ovakav sajamski nastup. Žao mi je što medijski nije više praćen, pre svega u delu najave manifestacije, jer bi to značilo i mnogo više posetilaca, opravdalo nastup i signaliziralo u kom pravcu razmišljati kada je pitanju naredna godina. Sajam je potreban nama, ali i mi izlagači smo potrebni sajmu i treba raditi u obostranom interesu – kaže Saša Milenković.

SIMPO Vranje

Jovana Nestorović, direktor marketinga

SIMPO je na proteklom Sajmu nameštaja u okviru svog štanda u hali 3a, na 400 m² premijerno izložio kolekciju za 2020. godinu. Kako je SIMPO prepoznatljiv po kvalitetu, i u novoj kolekciji vodili smo računa o izboru najboljih materijala, korišćena je HR pena visoke udobnosti, elektronski mehanizmi za dodatnu funkcionalnost, a svakom komadu nameštaja posvećena je izuzetna pažnja u procesu proizvodnje. Predstavili smo i nove palete kože i štofova u kojima će moći da se poruče proizvodi, koje su se pokazale kao pravo osveženje što se tiče boja i tekstura, a privukli su značajnu pažnju kupaca.

U poslovima opremanja na svetskom tržištu SIMPO je prisutan više od tri decenije i u svom portfoliou ima brojne poslovne, rezidencijalne objekte i hotele. Zbog poslovnih partnera koji su došli na sajam i pregovora o novim opremanjima, prikazali smo i proizvodne mogućnosti u ovoj oblasti, tako da su na štandu bile izložene i dve hotelske sobe.

Trudimo se da svake godine kupcima i poslovnim partnerima prikazemo brojne novine, da im ponudimo kompletna rešenja za opremanje enterijera, uz primenu inovativnih tehnologija u službi udobnosti i funkcionalnosti i opravdamo njihovo poverenje. Veoma smo zadovoljni nastupom na Sajmu nameštaja prvenstveno zbog sjajnih reakcija kupaca na nove modele, odlične prodaje, novih izvoznih poslova i novih ugovora o opremanjima – kaže Jovana Nestorović, direktor marketinga kompanije SIMPO.

POLITIKA

Zoran Perović, grafički dizajner

Ja već godinama sa velikim interesovanjem pratim sajamske dane i objektivno treba pohvaliti menadžment Sajma nameštaja koji organizuje ovu manifestaciju. Činjenica je da je ova manifestacija u proteklih nekoliko godina na visokom nivou. Ali, pohvale prvenstveno zaslužuju proizvođači, preduzeća koja proizvode nameštaj i koja nađu snage da izlože svoje proizvode. Svake godine ima nešto novo, napreduje se u dizajnu i kvalitetu izrade, a to čini ovu manifestaciju jedinstvenom u ovom delu Evrope.

Ovakav Sajam nameštaja zaslužuje veću medijsku pažnju, posebno u najavi ove manifestacije, ali i nakon njenog održavanja. To bi rezultiralo većom posećenošću sa jedne strane, a sa druge bi motivisalo izlagače. A kada govorim o poseti čini mi se da je ovoga puta poseta nešto manja. Možda je tome doprinela prilično visoka cena ulaznice. U odnosu na prethodnu godinu (300) ovoga puta ulaznica od 400 dinara je skuplja za trećinu, a zna se da su izlagači platili svaki kvadrat sajamskog prostora – kaže grafički dizajner Zoran Perović.

Industrijska bb 17540 Bosilegrad
Tel: +381 17 878 840 · Fax: +381 17 878 246
Mob. tel: +381 64 63 50 142, +381 64 70 01 969, +381 69 63 50 14
hrastnamestaj@gmail.com www.hrastnamestaj.rs

Fabrika nameštaja HRAST iz Bosilegrada
ima dugogodišnje iskustvo u proizvodnji
TAPACIRANOG NAMEŠTAJA.

Proizvodi pretežno stilske garniture,
zatim žičana jezgra i duške.

Kompanija HRAST se bavi i primarnom
preradom drveta, parenjem i sušenjem.
Kapacitet primarne prerade drveta se kreće
od 5 do 10 hiljada metara kubnih godišnje.

Kompanija HRAST iz Bosilegrada poseduje
u Paraćinu objekat veličine 5.000 kvadratnih
metara gde se vrši maloprodaja nameštaja.

U tom kompleksu kompanija HRAST ima
benzinsku pumpu, ugostiteljski objekat
sa prenoćištem i kafićem...

Široka ponuda kvalitetnog nameštaja
i korektna poslovna saradnja očekuju
svakog kupca kompanije HRAST.

Dobrodošli!

NOVI
DEKOR!

UV
LAK

OTPORNO
NA HABANJE

SJAJ 99,7%

Bež HG lak

Kristalno bela
HG lak

KOLEKCIJA PIANO

Modularni sistem elemenata za beskraju slobodu

- UV LAK
- MODULARNI SISTEMI ELEMENATA
- ČETIRI PUTA OTPORNIJE POVRŠINE NA HABANJE
- VISOKI SJAJ (97%)
- PO MERI VAŠEG PROSTORA
- BRZA ISPORUKA

KREIRAJMO DOM ZAJEDNO!

| jela.rs |

Komunikacija sa javnošću –

Pravovremena i odgovorna komunikacija sa javnošću najveća je tajna uspešnog poslovanja i prečica ka stvaranju i očuvanju dobrog imidža i slike u javnosti. Već smo pisali, ali nije na odmet da ponovimo, neke sugestije koje vam mogu biti od koristi:

- Odnosi sa javnošću i aktivnosti u tom pravcu su ključni za očuvanje imidža firme.
- Budite prvi i budite tačni. Ne čekajte da vas zovu, zovite vi. Ne čekajte da vas neko traži i juri. Nemojte se kriti. Budite uvek dostupni i spremni za razgovor.
- Obraćajte se zaposlenima sa istim značajem kao i eksternim grupama ili pojedincima.
- U komuniciranju se služite samo potvrđenim i tačnim informacijama, nemojte se baviti spekulacijama, pretpostavkama i lažima.
- Eliminirajte stručne izraze ako se ne obraćate stručnim slušaocima.
- Zauzmite stav, jer on ostavlja trajan utisak.
- Dajte iskrene i otvorene odgovore. Ako vam nešto nije poznato ili ako nešto ne znate, to recite iskreno i slobodno.
- Izbegavajte nezvanične izjave, a izjavu uvek poduprite činjenicama.
- Upućujte jasne, koncizne i razumljive poruke, ali bez obzira na različita pitanja, uvek pripremite svoj odgovor i svoju poruku.
- Pokušajte da govorite slikovito. Neki primeri, slike ili metafore čine vašu poruku pamtljivom.
- Pokažite energiju i entuzijazam, govorite iz uverenja...
- Vrlo je važno da poštuju tuđe vreme, kao što želite da drugi poštuju vas i vaše vreme.

Čoveku nikada ne bi trebalo biti svejedno na kakvoj stolici sedi ili na kakvom ležaju spava, sa kakvim mašinama i alatom radi. U tom kontekstu, nikada nam ne bi trebalo biti svejedno sa kim se družimo, sa kim provodimo trenutke odmora, slobodno ili radno vreme...

Poznato je da je tokom svog istorijskog razvoja čovek razvijao svoje sposobnosti i kumulirao iskustvo prethodnih generacija. Uporedo sa svojim razvojem, čovek je razvijao sredstva za proizvodnju, mašine i alate sa kojima je podizao produktivnost i kvalitet svojih proizvoda, pa i nameštaj neprestano ga prilagođavajući svojim potrebama. Poznato je da zdrav čovek jednu trećinu svog života provede u krevetu, isto kao što se zna da spavanje nije stanje bez svesti, nego je nužan proces tokom koga se vrši odmor i obnavljanje, odnosno regeneracija ljudske duše i tela. Od preostale dve trećine svoga života, prosečan čovek polovinu provede na radnom mestu, sve češće sedeći ili u nekom obliku ograničenog i propisanog kretanja, četvrtinu ležeći i takođe četvrtinu u nekom obliku kretanja...

Sajam nameštaja isto kao i Sajam mašina, alata i repromaterijala za drvenu industriju su, bez sumnje, za sve izlagače svojevrstan događaj na kome oni primarno promovišu ono što rade i što proi-

– najveća tajna uspešnog poslovanja

zvode. To je poseban oblik planiranih aktivnosti i komunikacije sa različitim grupama javnosti, a odnosi sa javnošću su poseban skup planiranih akcija i napora za izgradnju pozitivnog imidža i razumevanja između preduzeća i ciljnih grupa javnosti.

Steći ugled i reputaciju nije lako, isto kao što je očuvanje dobre slike u javnosti i održavanje dobrog ugleda mukotrpan posao za sve zaposlene u svakom preduzeću. O reputaciji preduzeća jednako treba da brine vođa i izvršni direktor, inženjer u proizvodnji i radnica na telefonskoj centrali. A sve to treba da kreira, usmerava i nadgleda najodgovorniji, u našoj situaciji najčešće vlasnik firme i njegov najuži tim saradnika. Jer, kada je reputacija ugrožena, strada kompletno preduzeće. A rizika ima puno, vrebaju sa svih strana, pogotovo u krizno vreme. Podsećamo, da neki autori s pravom tvrde da je pravovremena i odgovorna komunikacija sa javnošću najveća tajna uspešnog poslovanja i prečica ka stvaranju i očuvanju dobre slike u javnosti. Kada su u pitanju odnosi sa javnošću i marketing, vlasnici firmi i vodeći menadžeri bi trebalo da uvek imaju razrađen, jasan i jedinstven plan: ko govori, šta govori, kome govori...

Ovde podsećamo na nekoliko osnovnih principa vođenja društveno odgovornog preduzeća:

- Prvo, odgovorno vođenje poslova podrazumeva doprinos ekonomskom napretku i održivom razvoju zajednice.
- Društveno odgovorno vođenje preduzeća podrazumeva zdrave i bezbedne uslove rada za zaposlene, korektne nadoknade zarada zaposlenima, otvorenu komunikaciju kao i jednake uslove rada za sve zaposlene, što je uslov razvoja ljudskog kapitala.
- Odgovorno vođenje preduzeća podrazumeva proizvodnju i ponudu kvalitetnih i bezbednih proizvoda i usluga po konkurentnim cenama.
- Društveno odgovorno rukovođenje preduzećem znači profesionalan, korektan i odgovoran rad sa poslovnim partnerima što podrazumeva zajedničko izlaženje u susret zahtevima i potrebama kupca.
- U društveno odgovorno vođenju firme se preduzimaju sve potrebne i propisane mere zaštite prirodne i društvene sredine.
- Društveno odgovorno vođenje preduzeća podrazumeva odgovornost pred javnošću u vezi sa ekonomskim, društvenim i ekološkim posledicama poslovnih aktivnosti.
- Konačno, društveno odgovorno vođenje preduzeća znači jednostavno domaćinsko vođenje preduzeća uz poštovanje standarda, poslovne etike, zaposlenih i poslovnih partnera...

Odnosi sa javnošću su, dakle, uvek i u svakoj situaciji važni, pri čemu se nikako ne mogu zanemariti različiti oblici ljudskog potvrđivanja. Jer, različiti oblici ljudskog druženja su bitan element ljudskog potvrđivanja, a poslovni ljudi u svakom druženju i u svakoj prilici vide poslovnu šansu... Na proteklom Sajmu nameštaja i Sajmu mašina, alata i repromaterijala za drvenu industriju, bilo je različitih druženja, a na jednom od njih predstavnici poznatog italijanskog proizvođača mašina BIESSE i njihovog zastupnika za Srbiju firme TOP TECH WOODWORKING organizovali su za svoje prijatelje i poslovne partnere svojevrsnu zabavu i druženje na kome su, uz prikladnu muziku i pesme Zvonka Bogdana, kao i neizbežne italijanske kulinarne specijalitete, vođeni i poslovni razgovori. Bila je to, sigurno, jedna od najlepših večeri na protekloj sajamskoj manifestaciji.

Pripremio D. Blagojević

PIŠE: Tatjana Kos

Design District, specijalizovani sajmovi nameštaja održani protekle jeseni u Rovinju i Dubrovniku, pokazali su se kao važan učesnik u opremanju hotelskih i ostalih turističkih enterijera.

Kraj 2019. godine obeležila su dva izuzetna događaja, dva sajma nameštaja i uređenja enterijera za turističke objekte na kojima su izlagali gotovo svi najznačajniji ponuđači iz regije: Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Italije i Mađarske, a to je više od 150 renomiranih brendova iz sveta opremanja enterijera.

Sajmove u Rovinju i Dubrovniku, posetilo je oko 8.000 profesionalaca, ljudi iz branše: vlasnika hotela i apartmana, arhitekata i dizajnera enterijera, pa je na neposredan način stvorena neophod-

na i obostrano korisna komunikacija i saradnja između sektora opremanja i investitora.

Design District nisu bili samo sajmovi... To su bila mesta susreta i saradnje, mesta na kojima su najveći svetski autoriteti arhitekture i dizajna imali zapažena i posećena predavanja, koji su obišli izlagački prostor i razgovarali sa izlagačima i imali prilike predavati i običi izlagačke prostore. Posebno su za saradnju bili zainteresovani arhitektonski uredi Zaha Hadid Architects, Atelier Oi, UNStudio, Claudio Silvestrin i Simone Micheli koji su ovaj događaj ocenili kao događanje koje pruža nove mogućnosti saradnje sa proizvođačima iz regije.

Izlagačke celine poput Millennial Design, Design a la Carte i Archi corner, uz već dobro poznate 4hotels

Sajmovi nameštaja za uređenje hotela

Obostrano korisna

i turističkih objekata održani u Rovinju i Dubrovniku

komunikacija i saradnja između sektora opremanja i investitora

DESIGN DISTRICT

i outdoor, pokazale su da se radi o najozbiljnijem događaju na ovim prostorima koje spaja ponuđače i one kojima je potreban nameštaj, opremanje i arhitektonska rešenja enterijera

u skladu sa trendovima u ovoj oblasti.

www.design-district.net

Spomenimo još da je među izlagačima iz pet zemalja bilo i nekoliko firmi iz

Srbije: Tarkett, Simpo Line, Lipa enterijeri, Gaj inženjering i Entero...

Iskustvo stečeno prvom organizacijom Design District specijalizovanih sajmovi za opremanje hotela i turističkih objekata, u Rovinju i Dubrovniku, dalo je potvrdu organizatoru da su ovakvi skupovi obostrano potrebni kako proizvođačima nameštaja tako i ugostiteljima koji investiraju u nove ili renoviraju postojeće turističke objekte. Upravo zato organizator već razmišlja o narednim manifestacijama ove vrste i podseća da ne treba zaboraviti da su na sajmovima važni direktni kontakti sa donosiocima odluka ili sa

krajnjim kupcima. Na sajmu je uvek moguće umrežavanje i koperacija sa ostalim izlagačima; zatim procena konkurencije, procena vlastite pozicije na tržištu, a vidljivost i prisustvo na tržištu osnažuju brend.

Takođe ne treba zaboraviti da je osnovni cilj sajamskog nastupa povećanje prodaje, privlačenje novih kupaca, jačanje brenda i predstavljanje novih proizvoda...

Vidimo se i na narednim Design District sajmovima nameštaja za uređenje hotela i turističkih objekata, koji će biti održani i ove godine sa pretenzijom da postanu tradicija u Rovinju i Dubrovniku. ■

Rastuće neizvesnosti

Svetska banka očekuje da Srbija ove i sledeće godine zadrži nivo stranih direktnih investicija na šest procenata bruto domaćeg proizvoda i da inflacija ostane u okviru ciljane vrednosti Narodne banke Srbije.

Svetska banka je za 2019. godinu projektovala rast BDP-a Srbije na 3,3 procenta, za 2020. godinu na 3,9, a za 2021. godinu predviđa stopu rasta od 4,0 odsto. U ranijim analizama Svetska banka nam je predviđala rast od 3,5 procenta.

Očuvanje nivoa stranih direktnih investicija će biti moguće zbog ulaganja u prerađivačku industriju, ocenjeno je krajem prošle godine u Beogradu na predstavljanju redovnog ekonomskog izveštaja Svetske banke za region Zapadnog Balkana, pod nazivom „Rastuće neizvesnosti“.

U Srbiji je zabeležena rekordno niska stopa nezaposlenosti od deset procenata do kraja 2019. godine, pri čemu u odnosu na isti period 2018. godine ima 20.000 zaposlenih više, a BDP je manji od očekivanog.

Menadžerka Svetske banke za makroekonomsku politiku za Evropu Galina Andronova Vinselet poručila je da je izuzetno važno da Srbija, u uslovima najvećeg usporavanja svetske ekonomije od svetske ekonomske krize, očuva konkurentnost svoje privrede i da brine o rezervama stvorenim tokom finansijske konsolidacije.

– Povećanje plata moglo bi uticati na manju konkurentnost – ocenila je ona, i dodala da je izvoz jedan od najviših prioriteta Srbije i da bi država mo-

rala da ga zaštiti. Viši ekonomista Svetske banke u Beogradu Lazar Šestović smatra da je zbog mnogih stranih investicija u prerađivački sektor, Srbija konkurentna i da bi trebalo učiniti sve da u situaciji rastućih globalnih neizvesnosti i usporavanja evropskih ekonomija ne ugrozimo konkurentnost naše privrede.

– Usporavanje privrede Nemačke, u kojoj opada proizvodnja automobila i mašina, kao i u drugim evropskim zemljama koje imaju auto-industriju, može se odraziti na naš prerađivački sek-

INČ STYLING D.O.O. PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU,
PROMET I USLUGE U OBLASTI GRADJEVINARSTVA

BEOGRAD, ŠLJIVARSKA 18 E-MAIL: INCHSTYLING@YAHOO.COM
TEL/FAX: 011/3945-442 MOB: 063/210912 063/8196509

*prodaja i ugradnja
parket
lajsne
pragovi*

Budžet za 2020. godinu podstiče bolji životni standard i dalji rast privrede

tor koji je u lancu snabdevanja – upozorio je on i naveo da je u Srbiji došlo do povećanja potrošnje pre rebalansa budžeta te da „dodatni efekat s rebalansom nije bio neophodan, pogotovo u situaciji nadolazećih rizika“, i da je „možda bilo bolje sačekati i kontrolisati rast plata, držati ga na nivou nominalnog rasta BDP-a“.

Po njegovim rečima, ostaje da se vidi koliko će na konkurentnost privrede uticati povećanje plata u javnom sektoru, kao i uticaj tog povećanja na plate u privatnom sektoru.

Iz Svetske banke konstatuju da, iako postoji značajan odliv radne snage kroz migracije ka EU, u Srbiji je zabeležena rekordno niska stopa nezaposlenosti od deset procenata do kraja 2019. godine, pri čemu u odnosu na isti period 2018. godine ima 20.000 zaposlenih više.

Takođe je ocenjeno da u Srbiji postoji problem rastućeg spoljnog deficita, koji će, po procenama Svetske banke, nastaviti da raste i u 2020. godini, ali se to ne vidi kao neki značajniji rizik.

– Deficit je do sada relativno lako finansiran jer je ukupan priliv stranih direktnih investicija bio dosta veliki, a devizne rezerve NBS-a su stalno rasle, i sada su na istorijski visokom nivou od oko 13 milijardi evra – a to obezbeđuje uvoz od oko šest meseci, tako da u tom smislu ne postoji neki značajniji rizik – kazao je Šestović.

Globalni rizici veliki

Šestović je podsetio na to da su globalni rizici veliki jer se stalno rade revizije i spuštaju projekcije rasta, „a tek treba da usledi efekat Bregzita i pun efekat primene carinskih stopa između Amerike i Kine“.

– To je rani signal i dodatni poziv državi, prevashodno Ministarstvu finansija, da vodi računa o tome šta se dešava s fiskalnom politikom. Mi smo ostvarili veoma dobre efekte s fiskalnom konsolidacijom, međutim, sada bi trebalo da vidimo kako da zadržimo benefite – istakao je Šestović i dodao da bi trebalo da budemo spremni i da imamo određene rezerve za slučaj da se situacija globalno pogorša.

Izvor: Dnevnik

Budžet za 2020. godinu je razvojni, kaže ministar finansija Siniša Mali, njime se podstiče dalji razvoj privrede. On je dodao i da je za 2020. godinu projektovan realni rast privrede od 4 odsto.

„Što se tiče privrednog rasta u 2019. godini, ohrabruju procene za treći kvartal, po kojima privredni rast iznosi 4,7 odsto, tako da će privredni rast do kraja 2019. godine biti iznad projektovanih 3,5 odsto. Ulaganje u obrazovanje i inovacije će omogućiti da Srbija nastavi sa visokim i održivim rastom ekonomije. Srbija pokazuje da može da ostvari visoke stope rasta bez obzira na usporavanje EU ekonomija. Prema aktuelnoj Fiskalnoj strategiji, projekcija javnog duga za centralni nivo države za 2020. godinu je 50,3 odsto BDP“, rekao je Mali.

Ministar je istakao da je ključna karakteristika budžetske politike u 2020. godini ravnomerna raspodela fiskalnog prostora na povećanje životnog standarda, odnosno na povećanje plata i penzija za oko 1,3 odsto BDP, podsticaj rastu kroz povećanje javnih investicija, i poresko rasterećenje rada. On je dodao da se ovim predlogom budžeta označava završetak procesa konsolidacije javnih finansija i označava početak razvoja.

„Prema takozvanoj švajcarskoj formuli, penzije će 2020. godine rasti za 5,4 odsto. Kada je reč o kapitalnim investicijama, u tu svrhu je predviđeno 198,9 milijardi dinara, a najveći deo tih sredstava se odnosi na saobraćajnu i železničku infrastrukturu. To znači da se ovim budžetom označava početak realizacije Nacionalnog investicionog plana. Takođe, povećali smo iznos za unapređenje infrastrukture za zaštitu životne sredine sa prošlogodišnjih 23,7 milijarde dinara, na 59,4 milijardi dinara u 2020. godini. I ono što je posebno važno, povećali smo iznos izdvojenih sredstava za lečenje retkih bolesti, koji će iznositi 2,4 milijarde dinara“ rekao je Mali.

Kada je reč o infrastrukturi, izdvojena su sredstva za Moravski koridor, deoniku Pojate – Preljina, za izgradnju autoputa Beograd – Sarajevo, za izgradnju saobraćajnice Ruma – Šabac – Loznica, zatim za deonicu Obrenovac – Ljig, za deonicu Surčin – Obrenovac, kao i za deonicu Novi Beograd – Surčin, za beogradsku obilaznicu (deonica most preko reke Save kod Ostružnice – Bubanj potok), brzu saobraćajnicu Novi Sad – Ruma, zatim za deonicu Preljina – Požega. U nacrtu budžeta su i projekat mađarsko – srpske železnice, kao i rekonstrukcija železničke pruge Niš – Dimitrovgrad, rekao je ministar.

Strateški cilj Vlade Republike Srbije je smanjenje nezaposlenosti, a povećana su sredstva za ulaganje u obrazovanje i inovacije. Sredstva za Fonda za inovacionu delatnost su i u ovom budžetu povećana, dok je za podršku razvoju preduzetništva obezbeđeno tri milijarde dinara. Kao podrška razvoju nauke udvostručena su sredstva za Fond za nauku na milijardu dinara. Za razvoj inovacione infrastrukture su obezbeđena sredstva za završetak Data centra u Kragujevcu, kao i sredstva za završetak Naučno-tehnoloških parkova u Nišu i Novom Sadu. Značajnim povećanjem budžet Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu je omogućen dalji razvoj eUprave uvođenjem novih servisa poput Jedinstvenog informacionog sistema prosvete.

Ministar je zaključio da očekuje da će 2020. godine Srbija nastaviti ubrzani razvoj, te da je dobra potvrda dosadašnjih rezultata to što je zemlja napredovala na Duing biznis listi Svetske banke za četiri mesta, kao i što je rejting agencija Fitch povećala kreditni rejting Republike Srbije sa „BB“ na „BB+“, sa stabilnim izgledom za dalje poboljšanje, a rejting agencija Moody's unapredila izgleda za povećanje kreditnog rejtinga Republike Srbije sa „stabilnih“ na „pozitivne“.

Izvor: B92

PIŠE: Zoran Berbatović
PRIVREDNA KOMORA SRBIJE

Značajan pad proizvodnje u preradi drveta i neznatno povećanje proizvodnje nameštaja

Pozitivan trend u drvenoj industriji, koji traje od završetka svetske ekonomske krize, prekinut je 2019. godine. S obzirom na mogućnosti ove grane industrije, ostvareni rezultati nisu zadovoljavajući, pa je neophodno stvarati povoljniji privredni ambijent domaćim firmama, jer drvna industrija predstavlja jednu od strateških industrija Srbije.

KOLAREVIĆ

Industrijske pokazatelje u drvenoj industriji Srbije za deset meseci 2019. godine karakteriše pad proizvodnje proizvoda od drveta, osim nameštaja za 17,7%, dok je proizvodnja nameštaja veća za 4,4%. Pad proizvodnje je kod tapaciranog nameštaja, stolica, kuhinjskog nameštaja, a povećanje kod kancelarijskog i delova nameštaja od masiva, dok je kod proizvoda od drveta, osim nameštaja, pad proizvodnje kod svih proizvoda.

Ukupan izvoz proizvoda od drveta u prvih deset meseci 2019. godine iznosio je 482 miliona dolara i manji je od komparativnog dela u 2018. za 2,5%, dok je uvoz iznosio 294 miliona dolara i veći je za 3,5% od uvoza ostvarenog za prvih deset meseci 2018. godine. Drvna industrija je ostvarila suficit od 188 miliona dolara u ovom periodu. Pad izvoza proizvoda od drveta, osim nameštaja je 10,8%, a povećanje uvoza za 2,9% za deset meseci 2019. godine. Ukupan izvoz iznosio je 257 miliona dolara, dok je uvoz iznosio 232 miliona dolara.

Izvoz ogrevnog drveta u ovom periodu, u poređenju sa istim periodom 2018. godine, smanjen je za 11,4%, izvoz peleta za 18,7%, briketa za 11,1%, a drvenog uglja za 6,7%. Izvoz oblovine je takođe smanjen, a posebno hrasta za 33,8%. U prvih deset meseci 2019. godine smanjen je i izvoz rezane građe: hrasta za 20%, a bukve za 1,6%.

Izvoz furnira smanjen je za 8,9%, a kod ploča je sledeće stanje: oplemenjena iverica smanjenje od 8,2%, sirova iverica povećanje izvoza za 11,6%, ploče vlaknatice smanjenje za 11,3%, dok je izvoz šper ploča smanjen za 10,1%.

Drvena ambalaža beleži smanjenje izvoza za 13,5%, izvoz paleta je manji za 38%, dok je izvoz građevinske stolarije smanjen za 26,7%, ali je povećan uvoz ovog proizvoda za 19,1%. I dalje je najveći uvoz rezane građe (51 milion dolara), ploča iverica (52 miliona dolara) i vlaknatice (43 miliona dolara).

Izvoz nameštaja od drveta povećan je za 8,8%, dok je uvoz smanjen za 2,4% za deset meseci 2019. godine u poređenju sa istim periodom prethodne godine.

Ukupan izvoz nameštaja u ovom periodu iznosio je 225 miliona dolara, dok je uvoz iznosio 62 miliona dolara.

Iz navedenih podataka možemo konstatovati da se pozitivan trend u drvenoj industriji, koji traje od završetka svetske ekonomske krize nije nastavio i 2019. godine i da su ostvareni rezultati nezadovoljavajući, s obzirom na mogućnosti ove grane industrije. Zato je neophodno stvoriti povoljniji privredni ambijent domaćim firmama, jer drvna industrija predstavlja jednu od strateških industrija Srbije... ■

EMS-PELLET DOO SENTA, NEMANJINA 1a
+381 63 77 35 002 • +381 64 11 01 926 • WWW.EMS-SIMON.COM

Firma **EMS Pellet doo** sa sedištem u Senti dugi niz godina proizvodi opremu za proizvodnju energetskog peleta od drvene biomase i agro biomase.

Firma **EMS Pellet doo** je nastala u trenutku kada se ukazala potreba za proizvodnjom opreme za peletiranje. Firma je ogranak firme **Elektromotor Šimon doo** koja je već 20 godina na našem tržištu kao lider u proizvodnji i prodaji procesne opreme, prvenstveno za industriju preradu žitarica i auto-industriji.

Kada se pojavila povećana potreba za opremom za proizvodnju peleta **EMS Pellet doo** je prepoznala svoju šansu i pokrenula projekat izrade opreme za proizvodnju energetskog peleta. Tim stručnjaka naše firme je analizirao komplet postojeću opremu, za proizvodnju peleta, koja je bila prisutna na tržištu i projektovao opremu koja je sublimirala sve pozitivne karakteristike opreme koja je bila već u eksploataciji. Tako se došlo do optimalnih rešenja i veoma pouzdanih mašina i opreme za proizvodnju peleta.

U svom proizvodnom programu pokrivamo sledeće faze u proizvodnji peleta:

- Drobljenje sirovine
- Prihvat i doziranje drvene sečke
- Separacija drvene sečke (odvajanje metala i kamena)
- Primarno mlevenje
- Sušenje krupne sirove piljevine
- Sekundarno mlevenje
- Priprema i doziranje u pelet prese
- Hlađenje peleta
- Skladištenje sirovine i peleta
- Aspiracija pelet linije komplet – filter jedinice
- Aspiracija pelet presa
- Detekcija i gašenje varnica
- Elektro upravljanje i automatizacija

U sklopu navedenih faza uključena je sledeća oprema koju mi proizvodimo:

- Pokretni podovi sa hidrauličnim izvlakačima
- Pužni dozatori sa nivoregulatorima za doziranje drvene sečke
- Transportne trake za transport drvene sečke, piljevine i peleta
- Magnetni separatori
- Separatori krupnih komada i kamena
- Mlinovi čekićari za usitnjavanje biomase
- Pužni transporteri za transport piljevine
- Kofčasti elevatori
- Toplovazdušni kotlovi sa komorama za dogorevanje (kotlovi su potpuno automatski sa drvnom sečkom kao gorivom)
- Troprolazna rotaciona sušara
- Ciklone i cevovodi
- Protiv-strujni hladnjak peleta
- Filter jedinice i silos filtere
- Silose sa rotacionim pobuđivačima
- Silose za smeštaj gotovog proizvoda
- Ventilatore
- Redlere za transport sečke, piljevine i peleta
- Komplet energetski deo i automatiku sa softverom Schneider.
- Kompletna podrška u rezervnim delovima i potrošnom materijalu

Industrija koja

PIŠE: **Marijan Kavran**, mag. oec. MBA
Hrvatski drvni klaster

U poslednjih 15 godina drvna industrija u Hrvatskoj slovi kako perspektivna i profitabilna. Objektivno, ne radi se o izmišljenoj i ušminkanoj poziciji, nego o branši s poprilično utemeljenim i realnim pokazateljima. Pre tog razdoblja, šumarstvo je uglavnom bilo pozicionirano blizu vrha državne politike i uglavnom im se niko nije mešao u sektorske odluke, moglo bi se reći kako su ti ljudi bili jedna nedodirljiva elita. Prerada drveta, je s druge strane, prolazila turobno razdoblje neizvesne tranzicije, koja je obično podrazumevala brutalnu privatizaciju velikih kombinata i mnoge traumatične scenarije nestanka nekih poznatih drvoprađivačkih brendova. Sve je to najavljivalo neizvesnu budućnost. Pomak nastaje 2003. do kada se sektor nalazio u sklopu Ministarstva gospodarstva zajedno s drugim industrijama, ali je tadašnji ministar poljoprivrede Petar Čobanković vrlo odlučno povukao neke ključne poteze koji su pod jednim kišobranom ujedinili šumarstvo i preradu drveta, a po uzoru na nemačke organizacijske modele.

Zanemarivanje ili novo preslaganje?

Od tada je počeo i strelovit rast, jer je izvoz porastao sa 300 mil. EUR tokom 2003. na frapantnih 1,2 mlrd. EUR u 2008. Odjednom je na šumi baziran sektor postao lep paradni poligon za sve resorne ministre koji su nastavili „guranje sektora prema napred“ i prosečno iz svog proračuna godišnje bespovratno izdvajali nekih 9-10 mil. EUR. Kopernikanski obrt dogodio se krajem novembra 2019. godine. Sektor je sada pomalo demoralizovan, zapravo uzdrman je odlukom resorne ministarke Marije Vučković o ukidanju sektorskih potpora koje su iz hrvatskog proračuna sve od 2007. do 2014. bile okosnica snažnih investicija. Rast izvoza i rast zaposlenosti u dve decenije nije se dogodio iz „vedra neba“, nego uz veli-

ke ambicije sektorskih firmi koje se nisu ustručavale „duboko orati i krčiti“ te otvarati nova svetska tržišta. Poznata američka hipotekarna kriza srezala je 2009. prihode za trećinu, da bi se 2012. sektor među prvima oporavio i povratio stare pozicije.

Karte su podeljene bez drvne industrije

Pitaju se naši sektorski preduzetnici, istina većinom u kuloarima, zar sve te informacije i spoznaje nema i aktuelna administracija? Pitaju se zašto Vlada u proračunu za 2020. sektor gura u isti koš s mlekarnima kojima svetli crveni alarm ili drugim poljoprivrednim branšama koje će sve redom, i pored lošijih pokazatelja ipak dobiti svoje uobičajene državne potpore. Neki sektorski protagonisti su otišli toliko daleko da sumnjaju da neko pogrešno savetuje Ministarstvo, da se radi o nekim neizravnanim računima s bivšim ministrom, a neki ističu kako je 2003.

ulazak u Ministarstvo poljoprivrede izgledao poput dobitka na lotu, dok se 2020. čini poput boravka u prisilnom karantinu. Vlada smiruje tenzije i govori o mogućim preraspodelama budžetskih pozicija, no EU novac, bilo iz programa Ministarstva gospodarstva ili iz EU Ruralnog razvoja, a posebno onaj iz novog fonda koji bi trebao nastati na osnovu Zakona o šumama nije uopšte predmet ove rasprave, jer je on i do sada bio sektoru na raspolaganju, što je ova industrija obilato koristila i verovatno će koristiti i dalje, jer ima ideje, planove, projekte i znanje da pokupi taj drugi nacionalni i evropski novac. Ovde se radi o konkretnoj budžet-skoj stavci za drvnu industriju koja je jednostavno birokratski izbrisana. Pogrešni saveti, lobiji, možda uspavani birokrati ili loš dojam koji je u novoj podeli političkih karata sektor ostavio na nadležna tela su vrlo verovatan razlog za ovu pljusku, sličnu potezu ministra Jakovine iz 2014. koji je takođe ukinuo potpore, uz izgovor da to ne dozvoljava Brisel, a što uopšte

još uvek napreduje Gde je granica rasta?

nije bilo tačno. Neke kolege kažu – nema veze, možemo mi nastaviti život i rad bez subvencija, iako upozoravaju kako će jednom morati stati taj dvocifren sektorski rast. Kažu da rast zapravo nije bio utemeljen na navedenoj državnoj potpori, nego pre svega na žilavoj borbi hrvatskih proizvođača na sve složenijoj svetskoj pozornici, ali pravedno je i pošteno da Vlada „osigura podršku onom konju koji vuče njena kola“ a ne onim koji koče napredak i ekonomski oporavak, a takvih uvek u svim ekonomijama ima napretek.

Sledi vlasničko preslaganje, stranci ulaze u sektor

Deo sektorskih firmi je poslednjih godina promenio vlasnike i događa se vlasnička konsolidacija. Pojavilo se 5-6 ozbiljnih grupacija vlasnika koje su se pozicionirale na sceni trupaca i već raspolažu sa sirovinским kvotama od preko 100.000 kubika. Jedan od impresivnih ulagača je grupacija u vlasništvu Darka Pervana, Dubrovčana koji je odrastao u Švedskoj i kroz životni vek se dokazao kao uspešan svetski inovator i poslovni čovek visokog kalibra. Baš su proteklog novembra ne-

ke kolege posetile sedište njihovog tehnološkog huba u Švedskoj i mahom su ostali impresionirani viđenim. Valinge, tehnološka kompanija iz grupacije koja se bavi prodajom patenata i obukom kupaca samo je 2019. godine sklopila 20 novih ugovora s kineskim kupcima koji sada proizvode podove po njihovim licencama. Kolege ne sumnjaju u njihova dalja ulaganja u Hrvatsku, štaviše, smatraju kako je to logičan sled, jer Pervanove kompanije imaju znanje, tehnologije i tržište i do sada im je nedostajala samo dobra sirovina za podove, čega još uvek ima u Hrvatskoj. Bjelin je njihov hrvatski brend, koji ima preko 850 zaposlenih, s proizvodnim pogonima u švedskom Viken, kao i u Bjelovaru, Ogulinu i Otoku.

Traži se fleksibilnost te nova znanja i veštine

Firmu Bjelin u Hrvatskoj vodi Stjepan Vojinić, menadžer koji živi u Dubrovniku, ali i Ogulinu, Zagrebu, Bjelovaru i Vinkovcima te redovno putuje u Švedsku, Italiju, Nemačku, Austriju i Kinu. On je i predsednik Hrvatskog drvnog klastera, što i priliči njihovoj tržišnoj i finansijskoj sna-

zi. Vojinić ističe kako se radi o velikoj odgovornosti jer oni rade i uče u grupaciji koja je orijentisana na inovacije i patente, zbog čega je potrebno biti fleksibilan i otvoren. Pervan zaheva da se posluje u *fer-play* okvirima bez nanošenja ikakve štete konkurenciji na tržištu, a to je, složit ćete se teško zamislivo u ovom našem delu Evrope. Pervan traži da odnos prema radnicima bude ljudski i korektan. To zaista lepo zvuči, socijalno je prihvatljivo, ali pitamo se koliko to vredi u odnosu na njihovih proizvedenih 10 mil. kvadrata drvenih podova. Oni osiguravaju egzistenciju za skoro 3.000 ljudi i njihov socijalni ali i ulagački potrefelj je vrlo važan za sektor. Pervanova grupacija će jako brzo zauzeti nove i još atraktivnije pozicije u sektoru jer jednostavno ovaj sektor oni doživljavaju kao svoje prirodno područje u kojem očito osećaju važnu, dalekosežnu i značajnu razvojnu misiju.

Bauwerk Boen insistira na sirovinским pitanjima

Globalno poznata švajcarsko – norveška grupacija takođe se uključila u vlasnička preuzimanja i prisutna je kroz lepu fabriku podova i masivnih ploča koju su preuzeli od jednog nemačkog vlasnika. Vlada redovno poziva strane ulagače za investiranje u ovaj sektor, no zapadni ulagači brzo započnu poslovati po svojim zapadnim načelima. Bauwerk Boen ima ambiciozne planove u Đurđevcu (severo-zapadna Hrvatska) gde firma eksponencijalno raste u poslednje tri godine. Predsednik Uprave Igor Benaković vodi tihi rat s nadležnim telima, Hrvatskim šumama i kolegama iz komorskog udruženja upravo oko prava na sirovinu. Pojašnjavaju kako firma može zaposliti još ljudi, a od države očekuju da reši problem koji se pojavio s količinama sirovine. Bauwerk je dokazan međunarodni investitor i smatraju da ne trebaju više ništa dokazivati. Kažu da su idealan kandidat putem koga se hrvatska drvna industrija može promovisati i uspešno brendirati na svetskom tržištu. Tokom protekle dve godine uglavnom je vinkovačka Spačva bila javni nezadovoljnik sirovinским pitanjima. U poslednje vreme, posebno nakon smene u resornom ministarstvu, očekuje se kako će švajcarsko-norveška grupacija rešiti sirovinske zahteve u svoju korist.

Jesmo li spremni za novu tranziciju?

Stalne promene su sastavni deo života i svih procesa. Nakon skoro šest decenija socijalističkog okruženja, nije jedno-

stavno u potpunosti se navići i saživeti sa kapitalizmom, posebno njegovim karakteristikama u prvobitnoj akumulaciji... O nivoima i načinima eksploatacije ovoga puta nećemo govoriti.

Uvek kad odemo u posetu sajmovima ili firmama u Nemačkoj, zabrinemo se zbog razvojne disproporcije kojoj smo očigledno izloženi. Brine nas brzina, brutalnost i dinamika stalne borbe na svetskom tržištu. Ponekad verujemo kako postoji još velike zalihe za inspiraciju i sektorska nadahnuća, a ponekad nas obuzme osećaj kako relevantni predstavnici drvne industrije i šumarstva, te posebno akademski stručnjaci, kao i nadležni iz ministarstva i drugih institucija, žive daleko od neumoljivog ritma trgovinskih i razvojnih takmičenja. Čini nam se kako unutar nas samih ne vodimo dovoljno dinamične rasprave, kako elita nije sklona saslušati kritike, niti osluškivati i duboko analizirati trendove u razvijenim zemljama, što bi svaki vođa (od seoskih starešina do evropskih lidera) trebao svakodnevno praktikovati.

Još uvek rastemo, ali na vidiku su snažni izazovi

Bilo bi nereavno i neprimereno zaključiti ovaj osvrt u negativnom ili pesimističnom tonu, ali moramo još pobrojati ključna ograničenja i izazove. Zabeležen je ozbiljan nedostatak stručne radne snage u fabrikama, prvenstveno kvalifikovanih radnika zbog njihovog kontinuiranog iseljavanja prema zapadnim zemljama. Slab je interes mladih za upisivanje obrazovnih programa u šumarstvu i drvnoj industriji, ali Šumarski fakultet iz Zagreba upravo počinje s dislociranom nastavom stručnih studija u Virovitici i

Vinkovcima. To može biti novi zametak dugoročnog rasta.

Imidž sektora u javnosti, ali i u politici može biti ponovno prepoznat i još uspešnije valorizovan.

Događa se i proces regionalizacije i okrupnjavanja te propadanja malih pilana, za štaq postoji više razloga. Podinvestiranost je jedan od ključnih izazova sektora, koji vapi za ulaganjima i tehnološkim inovacijama, bez čega će se perspektivne firme jednostavno gasiti.

U poslednje vreme primetna je bolja saradnja proizvođača nameštaja s dizajnerima što doprinosi većoj prepoznatljivosti u društvu, no to je još uvek rezultat pojedinačnih inicijativa, umesto strateškog i dirigovanog pristupa.

Klimatske promene ugrožavaju opskrbu sirovinom

Treba pohvaliti partnerski odnos Hrvatskih šuma i kupaca sirovine, koji je prvenstveno vidljiv kroz „Pismo razumevanja“ te transparentniju raspodelu 2,2 mil. m³ pilanskih trupaca. Objektivno gledano, oko 90% kupaca je zadovoljno (ili mora biti zadovoljno) ugovorenim sirovinskim kvotama. Na tržištu je nakon godina visoke konjunktura za beležena nešto manja potražnja za najcenjenijom vrstom – hrastom, no svi su zabrinuti zbog sve češće pojave šumskih štetočina kao posledice klimatskih promena. Navedeno dovodi do ugroženosti pojedinih vrsta (hrast, smreka) dok bi u najcrnijim scenarijima poljski jasen, koji krase nizinske šume uz Savu i Dunav, mogao izumreti u narednim decenijama. Nepredvidiva i varljiva klima je odgovorna za velike štete od olujnih vetrova koji su oborili preko 1,5 mil. m³ stabala mekog drveta, što sve stvara po-

remećaje na tržištu trupaca te će još godinama uticati na buduće sečive etate u šumama.

Topla zima utiče na tržište peleta

Klima i topliji početak ove zime, kao i nedostatak potrebe za ogrevom domaće proizvođače peleta stavljaju u nezavidnu situaciju. Zbog izuzetno toplog vremena manja je potrošnja peleta na inostranim tržištima, primera radi u Italiji koja je glavno tržište za hrvatski pelet, a poznato je kako se od ukupno 340.000 tona, čak preko 85% peleta izvozi. Nažalost, sada su skladišta puna. Bilo bi važno vratiti fokus izvoznika na domaću potrošnju. Već godinama se priča o potrebi da se javni objekti prebace na OIE, odnosno na sječku ili na pelet. Ali, samo se priča...

Važno je regionalno delovanje

Upravo su aktivnosti prema regiji i osluškivanje sektora u zemljama JIE nešto što je Hrvatski drvni klaster uspio odraditi na terenu, izvan Hrvatske. Nadišli smo klasične regionalne podele i počeli smo intenzivnije komunicirati u zadnjoj deceniji, zapravo dobro smo se upoznali na svim nivoima. Znamo ko je ko i to je već velika stvar. Ko su Sherif ili Cedar, šta se radi u Boljevcu ili u Tesliću, ko radi najbolji parket, kome i šta prodaju Gazzda ili Prostorija, te ko je Zmago Novak? To su rezultati kolanja informacija i naših newslettera koje marljivo, ali i besplatno šaljemo na preko 12.000 adresa. Neki put EU projekti stvore lepu knjigu preporuka i očekivanja, pitanje je samo koliko se toga ostvari kad se projekt zaustavi. Smatramo kako je jako važno da su se ljudi kroz projekte upoznali i da ostaju otvoreni za buduću komunikaciju.

Naša snaga proizlazi iz okupljanja

Klaster osim četiri vodeće konferencije vezane za preradu drveta i proizvodnju nameštaja u Hrvatskoj i regionu, već godinama radi ozbiljne skupove u Briselu te već 5. Konferenciju na Kupresu u susjednoj BiH. Tokom EU predsedanja u prvih 6 meseci Klaster će održati niz događanja koja će privući evropsku sektorsku elitu u Hrvatsku i to je prilika za sve regionalne partnere za nova umrežavanja i učenja.

Od učenja se ne bismo nikad smeli umoriti. Zapravo, sektor i glavni protagonisti moraju ohrabrivati jedni druge na stalnu izmenu ideja i znanja. Rekli bi stari Rimljani: Multi multa nemo omnia novit – *Mnogi znaju mnogo, ali niko ne zna sve.* ■

AUTOMATSKA LINIJA za dužinsko spajanje elemenata FL18

Potpuno automatsko dužinsko spajanje elemenata do dužine 6.200 mm. Izrada horizontalnog i vertikalnog spoja. Kapacitet stroja (poprečno 350 x 40 x 40 mm) i 80 % efektivnog rada u 1 izmeni (7,5 sati) je 12m³ u izmeni.

Ekskluzivno zastupništvo i servis:

Lestroj d.o.o. (Lestroj) Industrijska zona, Trzin, Slovenija

tel: +386 (0)1 561 05 30, +386 (0)1 561 05 36, info@lestroj.si

www.lestroj.si

Sve cene uključuju montažu i obuku. Prevoz plaća kupac.

Sušare za drvo

Automati za sušare

Vlagomeri za drvo, piljevinu i beton

NIGOS
ELEKTRONIK

www.nigos.rs / office@nigos.rs

+381 18 211-212, 217-468

PIŠE: Lazo Šinik,
Privredna komora Republike Srpske

Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta Republike Srpske iznosi 1.282.412 ha ili 51,7 % od ukupne površine Republike. Od ukupne površine šuma, šume u svojini Republike zauzimaju 982.893 ha ili 77 %, dok površina privatnih šuma iznosi 281.965 ha ili 22%. Na površine uzurpiranih šuma i šumskog zemljišta otpada 17.554 ha ili 1%.

Korišćenje šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike Srpske, uključujući i obavezu održavanja, obavlja Javno preduzeće šumarstva „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac, na osnovu posebnog ugovora kojeg je zaključilo sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske, uz prethodnu saglasnost Vlade.

Javno preduzeće šumarstva organizovano je kao akcionarsko društvo u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima i Zakonom o privrednim društvima. Imovina javnog preduzeća je u svojini Republike.

U sastavu Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac, nalazi se 30 organizacionih delova i to 26 šumskih gazdinstava, „Centar za sjemensko - rasadničku proizvodnju“ Doboj, „Centar za gazdovanje kršom“ Trebinje, „Istraživačko - razvojni i projektni centar“ Banja Luka i Direkcija Javnog preduzeća. Javno preduzeće šumarstva „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac zapošljava oko 5.000 radnika.

Obimi seča na godišnjem nivou, sa svojom prostornom, kvalitativnom i kvantitativnom dimenzijom, definišu se Proizvodno-finansijskim planom JPŠ „Šume RS“. Ovaj planski dokument kreira se na bazi izvođačkih projekata koji se rade na osnovu usvojenih šumsko - privrednih osnova.

Ukupna planirana proizvodnja šumskih drvnih sortimenata (etat) u državnim šumama na godišnjem nivou iznosi oko 2.000.000 m³, a prodaja je u potpu-

Izvoz četiri do pet puta veći od uvoza

Nakon velike svetske ekonomske krize iz 2008. godine i negativnih posledica na stope rasta, kada je ostvaren pad proizvodnje od preko 30%, gotovo jednu deceniju nakon toga prerada drveta i proizvodnja nameštaja u Republici Srpskoj beležila je respektabilne stope rasta proizvodnje i izvoza. Najčešće su ostvarivane dvocifrene stope rasta, a učešće u ukupnom izvozu Republike Srpske dostizalo je čak 17%.

Međutim, u 2019. godini, prvi put nakon 2009. godine, dolazi do usporavanja rasta u drvoprerađivačkoj industriji i proizvodnji nameštaja. U oblastima šumarstva, prerade drveta i proizvodnji nameštaja proizvodnja je manja u odnosu na prethodnu godinu što je uz stagnaciju potražnje na tržištu zemalja Evropske unije kao najznačajnijeg spoljnotrgovinskog partnera neminovno uslovljalo pad izvozne aktivnosti i vrednosti izvoza.

Smanjena proizvodnja u šumarstvu direktno se odražava na pad planirane proizvodnje u preradi drveta i proizvodnji nameštaja. Za uspešno poslovanje privrednih društava drvoprerađivačke industrije i industrije nameštaja neophodno je obezbediti kontinuirano snabdevanje šumskim drvnim sortimentima u skladu sa ugovorenim količinom, kvalitetom, mesečnom i kvartalnom dinamikom.

nosti orijentisana prema domaćim prerađivačima.

Krajem 2016. godine donešena je Odluka o utvrđivanju kriterijuma i načina raspodele šumskih drvnih sortimenata na osnovu koje je ustanovljen model pravičnije raspodele šds sa ciljem povećanja dodate vrednosti i bolje valorizacije šumskog resursa. Ovom odlukom se pri snabdevanju šumskim drvnim sortimentima od strane Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske“ u povoljniji položaj dovode privredna društva drvoprerađivačke industrije Republike Srpske koja imaju veći ukupan prihod, veći ostvareni izvoz, veći broj radnika i koja se bave finalnom i polufi-

nalnom proizvodnjom, odnosno višim fazama prerade.

Realizacijom planirane proizvodnje šumskih drvnih sortimenata ostvaruje se godišnji finansijski prihod u iznosu od oko 200 miliona KM. U 2018. godini ostvaren je ukupan prihod od 203,2 miliona KM.

U drvoprerađivačkoj industriji i industriji nameštaja Republike Srpske posluje oko 600 privrednih subjekata koji ostvaruju godišnji prihod od blizu 950 miliona KM. Bave se proizvodnjom nameštaja, rezane građe, elemenata, ploča, građevinske stolarije, podnih obloga i parketa, furnira, drvenih kuća i drugih proizvoda od drveta. Broj zapo-

slenih je oko 11.500 radnika što zajedno sa radnicima u šumarstvu i seči drveta čini oko 18.000 zaposlenih u drvnom sektoru.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske o zaposlenim u poslovnim subjektima po oblastima u oblasti šumarstvo i seča drveta zaposleno je 6.259 radnika, u oblasti prerada drveta i proizvodi od drveta zaposleno je 7.524 radnika, a u oblasti proizvodnja nameštaja zaposleno je 3.999 radnika.

Oblasti šumarstvo i seča drveta, prerada drveta i proizvodi od drveta i proizvodnja nameštaja zajedno učestvuju sa 3,6% u BDP – u Republike Srpske, sa 19,1% u BDV-u industrije ukupno (područje delatnosti B, C, D), a sa 31,5% u BDV-u prerađivačke industrije (područje delatnosti C).

Od ukupnog izvoza u Republici Srpskoj proizvodi iz drvoprerađivačke industrije i proizvodnje nameštaja učestvuju sa 15%.

Učešće u ukupnom izvozu za 2018. godinu je iznosilo 15,4%.

Obim spoljnotrgovinske razmene na godišnjem nivou je preko 700 miliona KM, a izvoz je četiri do pet puta veći od uvoza. U 2018. godini je ostvaren izvoz od 576,5 miliona KM što predstavlja 15,4% ukupno ostvarenog izvoza iz Republike Srpske. Izvoz nameštaja ostvaren je u iznosu od 238,4 miliona KM, a izvoz proizvoda od drveta (građevinska stolarija, parketi, podne obloge, ploče, furnir, drvene kuće, drvo obrađeno po dužini i drugi proizvodi od drveta) ostvaren je u iznosu od 387,8 miliona KM.

Ukupan uvoz u 2018. godini ostvaren je u vrednosti od 126,3 miliona KM.

Ostvareni suficit u 2018. godini iznosio je 450 miliona KM i predstavlja najviše ostvareni suficit od kada postoji Republika Srpska.

Najznačajniji spoljnotrgovinski partneri u oblastima drvoprerađivačke industrije i proizvodnje nameštaja su zemlje Evropske unije i zemlje bivše Jugoslavije i to Nemačka, Srbija, Hrvatska, Italija, Slovenija, Austrija, Francuska, Češka, Holandija, Makedonija, Crna Gora i Švajcarska.

Javno preduzeće šumarstva i privredna društva drvoprerađivačke industrije Republike Srpske organizovani su u Udruženje šumarstva i prerade drveta Privredne komore Republike Srpske. Organe udruženja čine Skupština koja broji 45 članova, od kojih su 9 iz šumarstva i Izvršni odbor koji broji 17 članova, od kojih su tri iz šumarstva. Ovo se čini najboljim načinom za povezivanje i unapređenje odnosa između šumarstva i drvoprerađivačke industrije Republike Srpske.

Najznačajnija aktivnost koja je realizovana, a koju je iniciralo Udruženje šumarstva i prerade drveta Privredne komore Republike Srpske je da je Vlada Republike Srpske, u funkciji Skupštine Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske“ u novembru 2016. godine donela Odluku o utvrđivanju kriterijuma i načinu raspodele šumskih drvnih sortimenata. Ovom odlukom se pri snabdevanju šumskim drvnim sortimentima od strane Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske“ u povoljniji položaj dovode privredna društva drvoprerađivačke industrije Republike Srpske koja imaju veći ukupan prihod, veći ostvareni izvoz, veći broj radnika i koja se bave finalnom i polufinalnom proizvodnjom, odnosno višim fazama prerade.

Takođe je prihvaćena inicijativa udruženja i sa najznačajnijim privrednim su-

FOD Šehovići

bjektima drvoprerađivačke industrije koji imaju strateški značaj za Republiku Srpsku, osim godišnjih ugovora polovinom 2019. godine zaključeni su višegodišnji okvirni ugovori za period od pet godina kojim su garantovane količine šumskih drvnih sortimenata i predvidljivost u snabdevanju.

Kao rezultat realizacije zaključaka donošenih na zajedničkoj sednici Vlade Republike Srpske i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine resorna entitetska ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i komorska udruženja šumarstva i prerade drveta, odnosno drvne industrije usaglasili su zajednički predlog da se, u cilju zaštite drvoprerađivačke industrije, na period od dve godine, od Saveta ministara Bosne i Hercegovine zatraži donošenje mere zabrane izvoza šumskih drvnih sortimenata i uvođenje takse na izvoz rezane građe lišćara (hrast i bukva) i cepanog ogrevnog drveta. Savetu ministara Bosne i Hercegovine je dostavljen usaglašeni predlog od strane entitetskih vlada i uskoro se očekuje donošenje odluke saveta ministara.

Nakon velike svetske ekonomske krize iz 2008. godine i negativnih posledica

na stope rasta, kada je ostvaren pad proizvodnje od preko 30%, gotovo jednu deceniju nakon toga prerada drveta i proizvodnja nameštaja u Republici Srpskoj beležila je respektabilne stope rasta proizvodnje i izvoza. Najčešće su ostvarivane dvocifrene stope rasta, a učešće u ukupnom izvozu Republike Srpske dostizalo je čak 17%.

Međutim, u 2019. godini, prvi put nakon 2009. godine, dolazi do usporavanja rasta u drvoprerađivačkoj industriji i proizvodnji nameštaja. U oblastima šumarstva, prerade drveta i proizvodnji nameštaja proizvodnja je manja u odnosu na prethodnu godinu što je uz stagnaciju potražnje na tržištu zemalja Evropske unije kao najznačajnijeg spolnotrgovinskog partnera neminovno uslovilo pad izvozne aktivnosti i vrednosti izvoza.

Manja proizvodnja u šumarstvu uzrokovana je nepovoljnim vremenskim uslovima u većem delu prvog polugodišta, ali i zbog problema sa kojim se suočavaju izvođači radova u šumarstvu. Nedostatak kvalifikovanih i obučanih radnika za rad u seči i privlačenju i dotrajala mehanizacija uz niske cene izvođenja radova u šumarstvu su osnovni

problemi koji uzrokuju odstupanje od izvršenja planiranog obima ugovorenih radova u seči i privlačenju. Privredni subjekti koji se bave izvođenjem radova u šumarstvu kao kooperanti JPŠ „Šume Republike Srpske“ sa preko 70% učestvuju u realizaciji Plana proizvodnje šumskih drvnih sortimenata u ovom javnom preduzeću tako da se ovi problemi direktno odražavaju na izvršavanje planirane proizvodnje šumskih drvnih sortimenata.

Smanjena proizvodnja u šumarstvu direktno se odražava na pad planirane proizvodnje u preradi drveta i proizvodnji nameštaja. Za uspešno poslovanje privrednih društava drvoprerađivačke industrije i industrije nameštaja neophodno je obezbediti kontinuirano snabdevanje šumskim drvnim sortimentima u skladu sa ugovorenom količinom, kvalitetom, mesečnom i kvartalnom dinamikom.

Proizvodnja nameštaja u Republici Srpskoj u 2019. godini umanjena je i zbog prestanka proizvodnog procesa kod pojedinih značajnijih proizvođača nameštaja koji su u 2018. godini i ranije ostvarili veliko učešće u ukupnoj proizvodnji nameštaja. ■

Ugaona garnitura London

Ugaona garnitura Tamara D ekonomik

Francuski ležaj Box

Ležaj Jovana Trio

Ugaona garnitura Modena

Dušeci

PROIZVODNJA: Selo Strojkovce, 16203 Vučje • Tel./Fax: 016 794-507, mob: 060 758 20 27

SALON LESKOVAC: ul. Južnomoravskih brigada 144

mob: 069 16-27-633 • www.namestajbata.com • bratislav80@gmail.com

PONUĐA ALATA I OPREME ZA PILANE

Strojevi za
održavanje tračnih pila

Strojevi za
održavanje kružnih pila

Rezni alati

Brusne ploče za
oštrjenje reznog alata

Sušare drva

PRINZ Kettenschleifmaschine Lančane pilane za precizni poprečni rez

savjetovanje - prodaja - održavanje

20 years

special steel & compressed air solutions
**PROCHROM
COMP d.o.o. BLED**

naslov: Sobčeva cesta 12b,
4248 Lesce, Slovenija
Tel: +386 (0)4 53 78 210,
E-mail: info@prochrom-comp.si
WEB: www.prochrom-comp.si

PIŠE: Šemsa Alimanović,
Privredna/Gospodarska
komora FBiH

Šumarstvo i drvoprerađivačka industrija jedan su od najvažnijih segmenata privrede Federacije Bosne i Hercegovine. Bazirajući svoj razvoj uglavnom na korišćenju domaćih prirodnih resursa, ovaj sektor je tradicionalno izvozno orijentisan. Domaća sirovina na kojoj se bazira drvoprerađivačka industrija pored ekonomskog, ima i veliki lokalni/regionalni socijalni značaj (mogućnost zapošljavanja i zadržavanje stanovništva u ruralnim planinskim područjima).

Za dalji razvoj neophodan je podsticaj konkurentskih i izvoznih sposobnosti sektora, te usmerenost prema stvaranju proizvoda veće dodatne vrednosti, prema inovativnim tehnologijama i domaćim partnerstvima. Opšta je ocena da iskorišćenost šumskog potencijala i raspoloživih kapaciteta za prerađu drveta nije na zadovoljavajućem nivou. Razvojna uloga drvne industrije u privredi Federacije Bosne i Hercegovine je trajno maksimalno povećanje izvoza i smanjenje trgovinskog deficita BiH.

U izvozu drvne industrije Federacije BiH primarna i polufinalna prerađivačka industrija ima višegodišnju tradiciju i među najstarijim je industrijskim granama. Jedna je od retkih privrednih grana koja konstantno beleži visok

zana građa, elementi, polufinalni proizvodi) učestvuje sa 60%, a izvoz finalnih proizvoda od drveta (nameštaja) sa 40%. U sektoru drvoprerađivačke industrije potrebno je definisati ciljne proizvode i podržati njihov razvoj i kvalitet te tako ojačati konkurentnu sposobnost domaćih preduzeća na globalnom tržištu. Posebnu pažnju posvetiti inovacijama i dizajnu u cilju postizanja što veće dodatne vrednosti proizvoda. Jačanje povoljnog okruženja za preduzetništvo i inovacije za proizvode visoke vrednosti. Kontinuirano podsticati veću fazu obrade i izvoz finalnih proizvoda zasnovanu na produkt dizajnu.

Drvna industrija u Federaciji Bosne i Hercegovine predstavlja jedan od važnih faktora rasta koja teži ekonomskom razvoju i napretku.

Drvoprerađivačka industrija ima višegodišnju tradiciju i među najstarijim je industrijskim granama. Jedna je od retkih privrednih grana koja konstantno beleži visok

Tradicionalno izvozno orijentisan sektor

Drvoprerađivačka industrija ima višegodišnju tradiciju i među najstarijim je industrijskim granama Federacije BiH, a jedna je od retkih privrednih grana koja konstantno beleži visok suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni.

Međutim, opšta je ocena da iskorišćenost šumskog potencijala i raspoloživih kapaciteta za prerađu drveta u Federaciji BiH nisu na zadovoljavajućem nivou.

Za dalji razvoj neophodan je podsticaj konkurentskih i izvoznih sposobnosti sektora, te usmerenost prema stvaranju proizvoda veće dodatne vrednosti, prema inovativnim tehnologijama i domaćim partnerstvima.

suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni. U poslednjih nekoliko godina, izvoz nameštaja i njegovih delova je u stalnom porastu, te prema statističkim podacima, ima najveći spoljnotrgovinski suficit. Tokom poslednje četiri godine, prosečan rast sektora nameštaja i njegovi delovi je iznosio 2,5%. Neki od bitnih pokazatelja poslovnog okruženja su:

- 58% Federacije Bosne i Hercegovine ili 1,5 miliona ha je pod šumom
- BDP drvnog sektora učestvuje sa 3% u BDP-u privrede Federacije BiH

– Izvoz drvnog sektora u 2018. je iznosio 831.541.000 KM

– Broj pilana u Federaciji Bosne i Hercegovine je 486.

– Broj zaposlenih oko 21.000 (šumarstvo 5.600, drvna industrija 15.400)

– Važno je napomenuti da Federacija BiH još nema Zakon o šumama i da nisu sva

šumarstva dobila FSC sertifikat.

To su prepreke koje drvnom sektoru nameću problem, ali je važno napomenuti da smo prva i jedina zemlja u okruženju koja ima nacionalni FSC standard.

World Wildlife Fund (WWF) u saradnji sa Šumarskim fakultetom Univerziteta u Sarajevu

realizovao je projekat Promicanje odgovornog gazdovanja šumama u Bosni i Hercegovini. **Projekat je usmeren na razvoj FSC standarda za Bosnu i Hercegovinu**, podršku radu Grupe za razvoj FSC standarda i promovisanje sertifikovanja gazdovanja šumskim resursima. FSC Standardi za održivo gazdovanje šuma-

ma Bosne i Hercegovine zvanično su odobreni od strane Forest Stewardship Council (FSC).

Donošenje FSC standarda će biti od velike koristi izvoznim kompanijama drvne industrije i njegova implementacija će uticati i na zaštitu okoline i ekološki aspekt šumarstva i prerade drveta. ■

KAHL – LINIJE ZA PELETIRANJE DRVETA

SVETSKI KVALITET — Decenijama unazad, KAHL linije za peletiranje uspešno se koriste za presovanje organskih proizvoda različitih granulacija čestica, sadržaja vlage i gustina materijala.

AMANDUS KAHL GmbH & Co. KG
Dieselstrasse 5–9 · 21465 Reinbek
Hamburg, Germany
+49 (0) 40 72 77 10 · info@akahl.de
akahl.de

INDUSTRIAIMPORT d.o.o.
Lovčenska 10, 21000 Novi Sad
T +381 21 453 977 · M +381 64 144 2441
industriaimport@gmail.com
industriaimport.rs

ESTIA, 11080 Zemun, Batajnički drum 6n
tel/fax: 011/316 42 51, 316 16 29, 219 76 32
estia.beograd@gmail.com, office@estia.co.rs
www.estia.co.rs

PROIZVODIMO I MONTIRAMO

- nameštaj za opremanje stambenih objekata: kuhinje, spavaće sobe, dečije sobe, kupatila, sobna vrata
- sve vrste kancelarijskog nameštaja
- opremanje apoteka i laboratorija
- opremanje svih drugih poslovnih i javnih objekata
- izrada frontova za nameštaj i uslužno lakiranje drveta
- projektovanje svih vrsta nameštaja, kao i konsultacije u realizaciji željenih formi i izgleda

MAŠINE, ALATI I TEHNOLOGIJE ZA OBRADU DRVETA

Vakuum prese
za furniranje
WISCHT

Automatske kanterice
sa i bez predfrezera VITAP

Horizontalni
formatizeri GRIGGIO

Univerzalne
kanterice VITAP

CNC centar a bušenje
i glodanje VITAP POINT

Viševretene
bušilice VITAP

Kompleti alata
sa prozore JV 78/88

Xilia d.o.o. - Beograd
tel. 011 219 8516, 022 349 254
mob. 063 213 549, 063 575 390
www.xilia.rs / info@xilia.rs

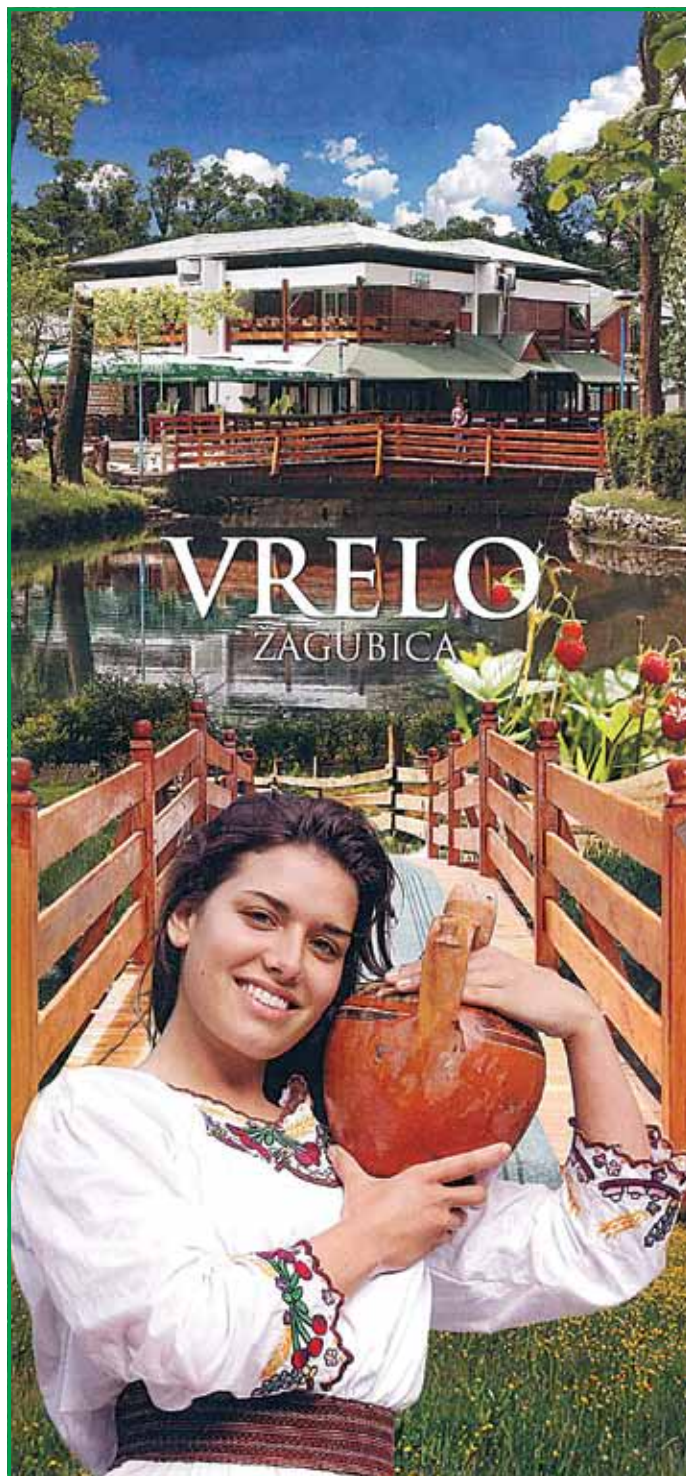
Poznati dobavljač lepkova za drvoprerađu, stolariju i proizvodnju nameštaja **DEPROM** Rača predstavlja standardnu i inovativnu ponudu lepkova i vezivnih sredstava vodećeg evropskog proizvođača **KLEIBERIT** iz Nemačke.

- lepkovi za drvo D2, D3, D4 i brzovezujući
- poliuretanski D4 i konstruktivni lepkovi
- kant - lepkovi u granulama i patronima za sve vrste mašina za kantovanje
- urea - lepkovi u prahu za furniranje u vrućim presama
- lepkovi za oblaganje profila - topivi kao i
- disperzioni termoreaktivni za 3D lepljenje u vakuum i membranskim presama
- tapetarski lepkovi za sunder, meblo i drvo
- silikoni, PUR-pene, diht mase
- učvršćivači, razređivači, čistači, paste itd

Garantovani **KLEIBERIT** kvalitet, originalno pakovanje, brza i redovna dostava, stabilan lager i mogućnost kreditiranja kupaca, tehnička podrška uz optimalne preporuke, neke su od naših osobina koje nas izdvajaju kod odluke proizvođača za saradnju sa nama.

t/f 034 752 202
063 88 53 453
deprom@mts.rs
www.deprom.rs

Ovlašćeni zastupnik **KLEIBERIT**
DEPROM doo
Prodaja lepkova i vezivnih sredstava
Rača KG 34 210

Hotel VRELO na samom izvoru reke Mlave ima 40 soba i osamdesetak ležajeva, raspolaže sa velikom salom za seminare i sve vrste slavlja, za različite oblike rekreativne nastave, planinarske ture kao i posete kulturno-istorijskim spomenicima ovog kraja.

Uz gostoprimstvo i specijalitete Homolja, čekamo Vas u Hotelu VRELO Žagubica

012 710 0011 • doosatur@gmail.com

PIŠE: *mr Mare Janakova Grujić,*
istoričar umetnosti

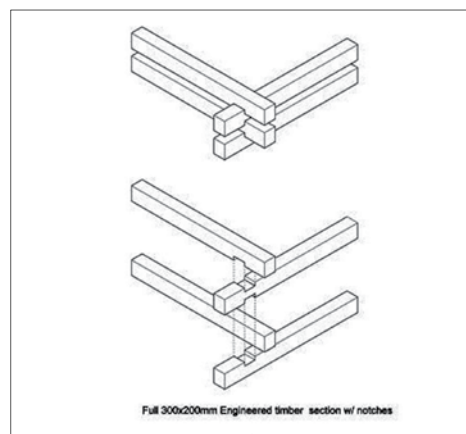
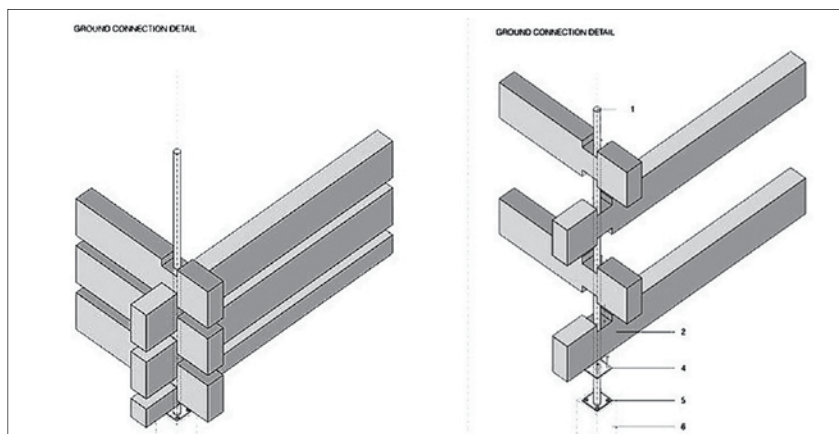
Moderni muzej „Odunpazari“ („OMM“) podignut je u čast otomanskom nasleđu i svečano otvoren nedavno, u septembru 2019. godine. To je međukulturalna platforma na kojoj je izložena moderna i savremena umetnost iz Turske i inostranstva sa univerzalnom perspektivom. Smešten je u istorijskom, osmanskim jezgrom - naselju Odunpazari u gradu Eski-sehiru (Turska). Ovaj objekat projektovao je slavni japanski arhitekta Kengo Kuma sa saradnicima (biro „KKA“), a inicijativa i osnivanje zasluze su Erola Tabanke, rođenog Eski-sehirca, arhitekta i kolekcionara umetnosti.

Muzej raspolaže površinom od 4.500m², veoma je osvetljen i karakteriše ga prostor na više nivoa u okviru koga je smešteno 1.000 ekspozicija savremene umetnosti.

Iako je na sam projekat zgrade snažno uticala istorija grada, umetnička dela unutar muzeja izrazito su moderna. Reči u nazivu muzeja „odunpazari“ na turskom znače „tržište drveta“, jer je u istoriji ovaj grad to zaista i bio. Koriscenjem debelih drvenih greda kvadratnih ivica kao osnovnog građevinskog materijala za izgradnju zgrade, odata je počast upravo dugoj istoriji trgovine drvetom. Ove grede naslagane su i povezane na vrlo domišljat tehničko-konstruktivni način, što omogućava besprekornu stabilnost ali i estetiku.

Kengo Kuma, poznat po brojnim revolucionarnim projektima širom sveta, za projekat u Eski-sehiru bio je prepoznat zbog minimalne upotrebe betona i sklonosti pre-

MUZEJ OD DRVETA

ma prirodnim materijalima (posebno drvetu, kamenu i papiru). Nebrojeni stambeni kompleksi, muzeji, poslovni i trgovinski centri, obrazovne ustanove, kao i stadion koji je projektovao za Letnje olimpijske igre 2020. u Tokiju, nose potpis njegovog biroa, KKAA. Kumina autorska filozofija opisuje se kao „spajanje prirode i arhitekture na način koji stvara čvrstu vezu između, zgrade i njene okoline“. U slučaju muzeja „OMM“ reinterpetirana je istorijska građa Odunpazarja sa savremenim načinom gledanja na razvoj grada. Na taj način odata je počast lokalnoj arhitekturi Odunpazarija, osmanskoj arhitekturi (motiv kupole), ali i tradicionalnoj japanskoj arhitekturi (paviljonska koncepcija). U arhitektonskoj koncepciji muzeja su, tako, prisutne četiri glavne komponente projektantskog procesa: geometrija, svetlo, princip

slaganja i drvo. U kompoziciji su korišćene jednostavne geometrijske linije, koje su pažljivo i domišljato složene u kompleksne slike. U objekat ulazi visokokvalitetno dnevno svetlo, koje se prelama, odbija, razlaže i pri tome nastaju nelinearni oblici koji aludiraju na istorijsku tkaninu. Sličan efekat ima i sistem konstrukcije, slaganja drveta na fasadi i u enterijeru.

Objekat muzeja sastoji se iz nekoliko priljubljenih drvenih paviljona koji su nalik kutijama i koji kao da se „izdižu“ iz zemlje pod različitim uglovima. Ovakvo monumentalno, spomeničko ustrojstvo ima ideju odavanja počasti osmanskom nasleđu u ovom gradu. Naime, drveni naslagani volumeni su postavljeni u skladu sa tradicijom (palate i dvorovi iz otomanskog perioda), a sam paviljonski karakter arhitekture pripada tradiciji japanskog graditeljstva.

Drvo preovlađuje i u ekstrijeru i u enterijeru. S obzirom da većina istorijskih kuća u gradu poseduje konzolni gornji nivo, paviljoni su tako alternirani da su jedan drugom „čardaci“ odnosno terase. Ove „kutije“ naslagane su pod različitim uglovima u odnosu na bazu, i spolja deluju kompaktno.

No, unutar muzeja one stvaraju različite prostore - različitih veličina, oblika, koeficijena osvetljenosti. Veće izložbene prostorije nalaze se u donjim etažama i u njima su smeštena veća umetnička dela i instalacije, dok su manje „kutije“ na gornjim nivoima i u okviru njih su izloženi manji eksponati.

Prostor za recepciju i atrijum nalaze se u centralnom delu muzeja, koji poseduje i svetlarnik na vrhu. Ovaj svetlarnik predstavlja reminiscenciju tradicionalne otomanske kupole sa sakralnih građevina. Koliko je Odunpazarı predstavljao izvor inspiracije za arhitekturu zgrade muzeja, toliko se i Muzej odužio samom gradu - OMM u grad donosi sredstva za život ne samo preko dana, već i tokom večeri, budući da je prepoznatljiva znamenitost Eskisehira. U sintezi sa drugim gradskim muzejima, zgrada OMM stvara muzejski trg koji služi kao mesto susreta i za meštane i za posetioce. ■

Izvor: <https://www.omm.art/en/>

PIŠE: Isidora Gordić Fisković

Nesvakidišnje topla jesen 2019. prešla se u blagu zimu 2020. donoseći nam zapitanost o novim trendovima u uređenju enterijera. Pariski „Maison&Objet“ se primiče, kao i hanoverski „Domotex“ i izvesno je da su odgovori blizu, a neki se uveliko daju naslutiti. Uređenje enterijera donosi pomalo romantični eklektični izraz koji uvodi pod kao jednu od zvezda enterijera, ali ne bežeći ni od klasičke. Ipak, kada je o podovima reč trendovi se ne menjaju u celosti sezonski već traju i po nekoliko godina, srećom po investitore, s obzirom na to da je reč o prilično velikoj i kompleksnoj investiciji u poređenju sa, na primer, zame-nom mobilijara. No, da pogledamo поближе šta nam to donosi 2020. godina.

BOJA

Prirodna i topla boja drveta je apsolutno u trendu, naročito sasvim svetle nijanse svojstvene onom što se danas naziva „skandinavskim stilom“ – velikim prostorima sa mnogo svetla i „otvorenim“ konceptom. Tu su i sve nijanse boje meda, od sasvim svetlih bež do sasvim zagastih tonova skoro boje kafe. Ali ono što je u modnom svetu apsolutni hit, kada je reč o podovima, jeste siva i to u svih 50 nijansi. Kako se ističe na raznim forumima i blogovima: „siva je nova crna“, dakle, uklapa se uz sve. Dakako, pored potpuno tamnih nijansi, tu su i vari-

jeteti bele – belog bajca, belo pranih ili izbeljivanih podova.

Ona pomenutna eklektičnost dolazi i kod boje poda do izražaja tako što se pojedini dizajeri odlučuju za mešanje i kombinovanje svih navedenih boja. Rezultati bivaju začudno interesantni i (ne)uspehi, u zavisnosti od umešnosti i talenta idejnog tvorca,

TEKSTURA

Tekstura drveta je više no ikad naglašena. U igri su četkani podovi kojima su specijalnim četkama odstranjeni mekani delovi drveta kako bi se što više naglasila prirodnost i istakla unikatna tekstura drveta. Tu su i ručno hoblo-vani podovi, ali i patinirani, oni koji su ručno ili mašinski „postaravani“ kako bi im se dodala „priča“ i patina, odnosno, kako bi oni zajedno sa ostatkom enterijera stvorili celinu koja priča svoju novu priču. I u visoko artificijelnim prostorima akcenat je na prirodnoj teksturi drveta.

Naravno, za sve one koje preferiraju klasiku tu su i dalje glatke, brušene površine.

ZAVRŠNE OBRADE

Visoko sjajne površine su potpuno *passé* u ovoj sezoni. Trend su satenske i sasvim mat površine kada je reč o završno lakiranim podovima, a kod uljenih je to definitivno mat izgled sa naglašenom prirodnošću izgleda. Sve se manje koriste sintetička, a sve više prirodna ulja. Sve manje,

Trendovi za drvene podove u 2020. godini

ali su i dalje na tržištu podova prisutni i voskirani podovi čija specifična struktura svakako ima svoje ljubitelje.

FORMATI I SLOGOVI

Što veće to bolje – moglo bi se reći da je slogan za godinu pred nama. Atraktivni su

drveni podovi velikih formata, bilo da je reč o masivnim ili višeslojnim parketima. La-mele već od 90 mm itekako privlače pažnju, a širine idu i do 190 pa i 250 mm širine, dok se dužine kreću do 2 m i više. Pojedini proizvođači nude specijalne XXXL kolekcije

EKOLOGIJA

Da, ekologija i ekološki pristup su svakako trend, ali nasušna potreba, ako hoćemo da sačuvamo planetu.

Drvo koje dolazi iz obnovljivih izvora je prioritet, ali je vrlo interesantno i drvo koje je promijenjena namena i koje ne treba zanemariti kao izvor materijala koji je vrlo atraktivan bez obzira na visoku cenu.

Tu su dakako i višeslojni parketi, ali i parketi napravljeni od bambusa, i naravno plute. Pluta je verovatno i najekološkiji materijal kojim raspolažemo danas – nije potrebno poseći drvo da bismo ga dobili, dovoljno je obrezati koru hrasta plutnjaka, a drvo nastavlja da živi.

NOVINE U OSTALIM VRSTAMA PODOVA

Keramičke pločice doživljaju novi uzlet, naročito one koje izgledom podsećaju na drvo. U svetu laminata i vinil podova sve se više ide ka vodootpornim materijalima koji bi zahvatili sve veće površine. Patentiraju se novi spojevi, a stigli smo i do novih materijala.

Pre nekoliko godina industriju podova su obeležili drvo-plastični kompoziti (WPC), a sve su prilike da će ove sezone hit biti kameno-plastični kompoziti (SPC) sa vrlo korisnim svojstvima od kojih je otpornost jedna od najbitnijih.

Kako god bilo, godina pred nama će u industriji podova, izvesno je, biti uzbudljiva. Bez obzira na napredak u raznim materijalima, drvo ipak pronalazi način da ostane u trendu menjajući se i prilagođavajući se ukusu vremena, a ostajući suštinski isto i nepromenljivo. ■

u kojima dužine dasaka idu i do 5m!

Kada je o slogovima reč, za sve koji hoće pod koji ostavlja utisak na prvi pogled, definitivni izbor u 2020. su dijagonale, odnosno paralni slog složen tako da vizuelno seče prostor po dijagonali. Tu je svakako i riblja kost koja kao da doživljava pravu renesansu, bilo da govorimo o klasičnoj (lamele složene pod 90°) ili „mađarskoj“ ribljoj kosti ili kako se još zove „ševron“ slogu (lamele pod 45 ili 60°).

Pored navedenog, dizajnerima su vrlo zanimljivi i podovi kod kojih je moguće i mešanje širina i dužina što stvara sasvim razigran i dinamičan pod koji definitivno privlači poglede i zadržava pažnju posmatrača.

PIŠE: mr Mare Janakova Grujić,
istoričar umetnosti

Pluta je materijal koji je čovečanstvu poznat od davnina. Zbog svojih osobina ima veoma široku primenu u različitim oblastima ljudskog delovanja: koristi se za izradu delova čamaca, bova i slično, kao i zapušača za vinske boce. Kao izolacija se nekada koristila za umetanje u zidove frižidera i zamrzivača. Danas se upotrebljava kao materijal u građevinarstvu (obloge u enterijeru, nameštaj). Zbog atraktivnog izgleda i novih načina obrade može se koristiti za izradu odeće i obuće, ali i modnih detalja poput torbi. Na dodir je najbliža koži, ali ipak veoma specifična zbog svoje drvenaste strukture. Pored ovih proizvoda, može se koristiti za izradu različitih sitnih proizvoda za kuću – podmetača za čaše, za vruće posude, oglasne table, priveske itd.

Pluta je jedini potpuno prirodan materijal u građevinarstvu koji posle svog korišćenja doprinosi još boljem rastu biljke od koje se „pozajmljuje“. Dakle, za razliku od većine drveća, gde je primarna i upotrebna vrednost u rezanoj građi debela, prirodna pluta se dobija iz kore drveta (hrasta plutnjaka, lat. *Quercus Suber*, čiji je areal rasprostiranja uglavnom zapadni Mediteran). Naime, umesto da se drvo poseče da bi se dobila sirovina za dalju preradu, koja se svakih 9 do 12 godina obrezuje, nakon čega se drvo regeneriše. Ova neobično debela kora se sastoji od miliona sićušnih prizmi u obliku vazdušnih džepova (procenjuje se da pluta ima oko 40 mi-

liona ćelija po kubnom centimetru) koji stvaraju elastičnu jastučastu površinu, koja ima nekoliko različitih prednosti u odnosu na druge delove drveta. Zbog toga je pluta jedan od najboljih zvučnih i toplotnih izolatora, a uz to je i nepromočiva, prozirna, elastična, plovna i protivklizna. Prisustvo suberina, voskaste materije, obezbeđuje pluti antibakterijska i antimikotična svojstva, na njoj se slabo zadržavaju prljavština i grinje, ne napadaju je insekti poput termita. Pluta je, dakle, jedan od nesumnjivo najekološkijih materijala, u celosti obnovljiv i biorazgradiv, sa izuzetnim svojstvima.

Do sada je pluta imala značajnu primenu u građevinarstvu kao dekorativni element – u enterijeru se koristi u vidu podnih i zidnih obloga, ali i za izradu nameštaja (odlično podnosi pritisak, laka je za obradu i od nje se mogu kreirati različiti nepravilni oblici koje je nemoguće izvesti u drvetu, a što pogoduje modernim dizajnerskim rešenjima), kao i materijal za termičku, zvučnu i vibracionu izolaciju.

Projekat „Cork House“ u Berkširu u Engleskoj datira iz 2019. godine i osmislio ga je arhitekta Metju Barnet Ha-

ulend, u autorskom timu sa Dajdom Milne i Oliverom Viltonom. Ovaj stambeni objekat smešten je pored reke Temze, i specifičan je po tome što su za izgradnju, od temelja do vrha krova, korišćeni blokovi od plute. Tako je ova kuća odgovor na uticaj savremene arhitekture na bioraznost, emisiju gasova sa efektom staklene bašte i oslanjanje na materijale za jednokratnu upotrebu. Kuća je projektovana tako da se u budućnosti može lako rasklopiti, a njeni delovi ponovo upotrebiti ili reciklirati.

„Cork House“ („plutana kuća“) predstavlja, zapravo, najnoviji istraživački projekat kompanije „Haulend“, ko-

ja, sarađujući sa regionalnim univerzitetima i proizvodnim pogonima u proteklih šest godina razvija održivi građevinski sistem od plute. Sistem se oslanja na proširene blokove od plute koji su izrađeni

od granula plute zagrejanih do te mere da poprime formu čvrstog građevinskog materijala.

Nakon toga ti blokovi se usecaju kako bi se međusobno uklopili po spojevima i stvorili modularni skup delova, slično kao kod „Lego“ kockica. Vrlo zahvalno je to što

ovaj sistem ne zahteva upotrebu maltera ili lepka, a istovremeno obezbeđuje konstrukciju, izolaciju, spoljnu formu i unutrašnju završnu obradu. Na taj način znatno je olakšan i skraćen proces gradnje, a novonastali objekat je lak za recikliranje i ponovnu upotrebu.

Za objekat je upotrebljeno ukupno 1.268 blokova od plute, koji su uklopljeni tako da čine pet povezanih volumena, svaki sa krovom u obliku piramide na čijem vrhu je krovni prozor - svetlarnik. Unutrašnjost karakterišu zidovi od blokova od plute koji nisu obrađeni, kao i grede, pre-

grade, prozori i vrata od crno obojenog Accoya drveta sa mesinganim okovima. Podne ploče izrađene su od unakrsno sečenog hrastovog drveta, ručno izrađene stolice su od engleskog hrasta lužnjaka, a preostali nameštaj je od unakrsno lameliranog drveta smreke. Unutar kuće je otvoreni prostor u okviru koga se nalaze kuhinja i trpezarija, odakle se dolazi do dnevnog boravka i spavaće sobe. U okviru petog odeljka se nalazi prostor pokriven brodskim podom nalik platformi koja predstavlja predsoblje kuće i prolaz između dva vrta.

Na objektu je sve od obnovljivog materijala, od zidova do krova. „Cork House“ je prva građevina u potpunosti izgrađena od plute, i nakon nje planira se sve rasprostranjenija i popularnija upotreba plutanih blokova u građevinarstvu. ■

Izvor: <https://www.matthewbarnettowland.com/cork-house>

DRVO TEHNIKA

OSNOVANA 1962.

BiH – Republika Srpska

Telefon: 00387 65 87 01 12

Novo Naselje Branjevo bb, Zvornik

Republika Srbija

Telefon: 00381 65 878 67 12

Vojvode Stepe bb, Loznica

drvotehnika@gmail.com • www.drvotehnika.net

Stolarska radionica
DRVO TEHNIKA
iz Branjeva kod Zvornika
bavi se proizvodnjom
i izradom nameštaja,
sobnih vrata, drvenih
prozora (euro falc),
stepeništa, ograda i
opremanjem lokala,
ali su im primarni poslovi
proizvodnja sobnih
vrata, kreveta
i opremanje enterijera.

Wood-Mizer®

Wood-Mizer Balkan doo
Ive Lole Ribara 8
Kikinda

brente i oprema

tel: 0230 402050
mob: 063-568658, 063-1082139
e-mail: woodmizerki@gmail.com
www.woodmizer.rs

povećana profitabilnost promoviše održivost

- Trakaste testere za drvo i metal
- Kružne testere za obični i višelisni cirkular
- Brusni program
- Mobilne i stacionarne horizontalne brente
- Mašina za izradu paletnih elemenata
- Mašina za sečenje kratkih i tankih trupaca
- Mašina za krajčenje dasaka i višelisni cirkular
- Mašine za oblikovanje elemenata
- Oprema i rezervni delovi za mašine za rezanje drveta
- Oštrilice i razmetači
- Mobilne i stacionarne drobilice na traktorski, benzinski i električni pogon
- Seckalice za drvo

 AGACIJA

Novi Beograd

Tošin bunar 232g

tel/fax 011 319 0974, 319 2600

Batajnica

Majora Zorana Radosavljevića 370

tel/fax 011 848 8218, 377 4699

Batajnički drum 303, (Auto-put Beograd–Novi Sad

www.agacija.com

- nameštaj po meri, projektovanje
i opremanje prostora
- zidni multifunkcionalni kreveti
- unutrašnja vrata savremenog dizajna
- univer, radne ploče, medijapan,
lesonit, šperploče
- obrada na CNC mašini
- krivolinijska sečenja i kantovanje
- okov i galanterija
- furniranje po želji kupca
- veliki izbor furnira

NIŠ - MEDIJANA
NATKRIVANJE ARHEOLOŠKOG
NALAZIŠTA
RASPON 72M BEZ OSLOKACA

PIRAMIDA DOO
PALANKA 78
SREMSKA MITROVICA
T. 022 639 205
F. 022 611 081
E. sm.piramida@neobee.net
WEB. www.piramidasm.rs

AquaHome

by

Kreativnost
Inovativnost
Kvalitet

HI-MACS® je izvanredan materijal čvrste površine. Osjetljiv sastav akrilata, minerala i prirodnih pigmenata koji se kombinuju kako bi se stvorila glatka, bez porozna, termoformirajuća i vizualno bešavna površina.

Materijal ispunjava najviše standarde za kvalitet u svim aspektima: performanse materijala, izrada, funkcionalnost i higijena.

Zahvaljujući velikom delu ovih kvaliteta i izuzetne fleksibilnosti u izradi i dizajnu, HI-MACS® nudi brojne prednosti više od konvencionalnih materijala.

BANE d.o.o.

Batinska 34
24000 Subotica
Tel: +381 (0)24 4 561 187
Fax: +381 (0)24 4 561 186

Saloni kupatila AquaHome:

Novi Beograd

Zemunska 22
Tel.: +381 (0)11 612 8 995
Mob.: +381 (0)64 640 64 16

Novi Sad

Rumenački put 11
Tel: +381 (0)21 518 091
Mob.: +381 (0)64 829 36 16
Subotica
Banijska 2, Tel: +381 (0)24 547 886
Mob.: +381 (0)64 829 36 15

/ Aqua Home by Bane

www.banesu.rs
www.aquahome.rs

ŠTETNI INSEKTI DRVETA

Dr Mihailo Petrović

SUZBIJANJE KSILOFAGNIH INSEKATA

– Zaštita drveta –

Ako se pojam suzbijanja ksilofagnih insekata ili drugih štetnih faktora za drvo izjednači sa pojmom zaštite drveta, onda je uništavanje insekata, sprečavanje njihovog razvića, razmnožavanja, napada na drvo i slično, istovremeno i zaštita drveta od ovih organizama. Mere koje se pri tome koriste mogu imati preventivni i represivni karakter. Cilj prvih je da se spreči dejstvo štetnih faktora i pojava oštećenja drveta. Pri tome se izazivači oštećenja mogu uništavati ili samo odbijati (sprečavati njihov napad). Ove mere imaju mnogo veći značaj od represivnih kojima se, iako uništavaju izazivače šteta i zaustavljaju procesi, štete ipak ne mogu anulirati.

Preventivne mere su mnogo raznovrsnije od represivnih. One se sastoje u izboru vrsta drveta, kontroli zdravstvenog stanja drveta, raznih tehničkih rešenja pri ugradnji i korišćenju drveta, zameni drveta drugim materijalima, korišćenju hemijskih sredstava za povećanje otpornosti drveta i drugo. Za represivnu zaštitu uglavnom se koriste hemijski i fizički agensi (toksična hemijska sredstva, visoke temperature, ultrazvuk, struja visokog napona i slično.) Ako se ima u vidu opšti problem i značaj čuvanja drveta, onda se pored navedenog u smislu preventivne zaštite mogu koristiti i sledeće:

a) vreme seče, pri čemu se preporučuje zimska seča, kada je drvo otpornije na insekte i druge faktore, od drveta tzv. letnje seče;

b) izvoz drveta iz šume odmah pri seči, kako bi se sprečio napad vrsta prilagođenih sveže posečenom drvetu, pri čemu treba napomenuti da je broj ovih organizama najveći u šumi;

c) skidanje kore sa drveta, ali samo određenih vrsta, kako bi se sprečilo naseljavanje drveta insektima koji izvesno vreme žive između kore i beljike. Međutim, ovaj postupak može imati i negativne posledice, jer su neke vrste bez kore podložne raznim deformacijama ili bržem napadu drugih organizama (pucaanje, napad izazivača obojavanja i slično);

d) pored drugih tehničkih rešenja koja se mogu koristiti pri korišćenju ili ugradnji drveta, treba koristiti i razne pogodnosti pravilnog lagerovanja drveta i razna tehnička rešenja za izgradnju stovarišta.

Represivne mere, kao što je naglašeno, uglavnom baziraju na korišćenju fizičkih i hemijskih agenasa. Svakako da je najlakše primenljiva visoka temperatura, koja je istovremeno i najpreporučljivija sa gledišta čuvanja zdravlja čoveka. Međutim, termosterilizacija ili termo-dezinsekcija imaju dosta nedostataka. Teško je primenljiva za tretiranje ugrađenog drveta u objekte, posle tretiranja i hlađenja drvo je ponovo podložno napadu. Takođe, mogu nastati i izvesna oštećenja koja mogu biti vrlo značajna, zavisno od značaja i vrednosti tretiranog predmeta i količine vlage u njemu. Prema tome, visokim temperaturama mogu se tretirati drveni predmeti manjih dimenzija, u hermetički zatvorenom prostoru, predmeti koji su otporni na visoke temperature (zavisno od načina površinske obrade) i slično.

Hemijska sredstva i hemijske represivne mere, kao i kod preventivne zaštite, svakako su najsigurnije za suzbijanje in-

sekata i drugih štetnih biofaktora. Zavisno od osobina primenjenih sredstava, ona mogu imati trenutno (kratko) ili produženo dejstvo. Pod pojmom kratkog delovanja podrazumeva se uginuće insekata u momentu dodira ili u relativno kratkom vremenu posle tretiranja napadnutog drveta. Sredstva produženog dejstva su ona koja deluju tokstično u momentu ili neposredno posle tretiranja drveta, ali koja zadržavaju toksičnost duže vreme (jednu ili više godina). Uslov da mogu duže delovati, odnosno davati otpornost drvetu, je njihova stabilnost, tj. toksičnost i neispirljivost iz drveta, bez obzira da li se vezuju za drvena vlakna. Sredstva sa ovakvim osobinama u osnovi daju preventivnu zaštitu, što znači da sva hemijska sredstva koja su prema insektima toksična, a imaju duže rezidualno dejstvo, istovremeno se mogu koristiti za represivnu i preventivnu zaštitu drveta.

Hemijska sredstva koja se koriste za suzbijanje ksilofagnih insekata ili zaštitu drveta na insekte deluju na više načina. U preventivnoj zaštiti ona deluje odbijajuće, neprijatnim mirisom ili ukusom, ali i ubijajuće, ako je drvo pre upotrebe zaštićeno sredstvima dužeg dejstva i stabilnosti. U represivnoj zaštiti toksičnost hemijskih sredstava ogleda se u ubijajućoj sposobnosti kontaktom, utrobnim ili ugušujućim delovanjem. Posledice se manifestuju u paralizi ili razaranju ćelija pojedinih ili celih organa, odnosno delova organizma. Način delovanja zavisi od osobina samog sredstva. Neka deluju odmah u dodiru sa spoljnim delovima tela, dok je drugima potreban kontakt sa posebnim materijama u crevnom kanalu. Ugušujuća, naprotiv, moraju biti uneta u telo organima za disanje gde deluju kao blokatori kiseonika ili kao narkotici (nervni otrovi). Da bi delovali efikasno, potrebno je da se u odgovarajućem prostoru postigne zasićenost (koncentracija) otrovnih para koju treba održavati odgovarajuće vreme.

Sva pomenuta sredstva mogu se primenjivati na više načina, što zavisi od stanja sredstava, načina delovanja, vlažnosti i stepena obrade predmeta koji se tretira, njegove namene, itd. Isto tako ona se prema raspoloživoj opremi mogu primenjivati na više načina: od jednostavne do industrijske primene. Pri jednostavnim postupcima (premazivanje, prskanje, potapanje) ne koristi se povišeni pritisak, izuzimajući onaj koji nastaje dejstvom samog sredstva.

Druga grupa postupaka obuhvata tzv. postupke difuzije kada sredstva u drvo prodiru po zakonu difuzije (osmoza postupak, difuzija kroz rupe, s jednog kraja, dvostruka difuzija, bandažiranje, kape, patroni drugo). Za razliku od primene sredstava na najjednostavniji način, ovde se pored tačnih rastvora koriste i paste, a u određenim slučajevima i sredstva u čvrstom stanju.

Primena hemijskih sredstava po postupcima povišenog pritiska mnogo je sigurnija i efikasnija zaštita drveta. Ovi postupci su podeljeni u dve grupe. Prva obuhvata tzv. štedeće a druga pune postupke, s tim što štedeći postupci mogu biti postupci prve impregnacije u kotlovskim postrojenjima kao i puni postupci, ali i postupci bez kotlovskih postrojenja. Podgrupa metoda bez kotlovskih postrojenja, obuhvata tretiranje drveta kroz rupe sa uređajima za povećanje pritiska pri njihovom utiskivanju u drvo, zatim Kobra i Bušeri postupak (jednostavan i sa pod pritiskom). Dru-

Knjigu ŠTETNI INSEKTI DRVETA, u spomen Branku Užičaninu, dr Mihailo Petrović je objavio 1996. godine. Od pokojnog profesora sam dobio tri primerka ove knjige i slobodu da iz nje objavljujem tekstove i ilustracije, koje je inače impresivno uradio Branko Užičanin. Neke delove ove knjige sam, pre petnaestak godina, objavljivao kao urednik revije ŠUME, a sada je namera naše redakcije da je, bez redakcijskih intervencija, u kontinuitetu objavimo uvereni da će nam, ali prvenstveno autorima, biti zahvalni svi oni koje interesuju problemi zaštite, trajnosti i čuvanja drveta kao sirovine i raznih drvenih proizvoda.

D. Blagojević

ga podgrupa štedeće impregnacije obuhvata postupke kalsične impregnacije u zatvorenim kotlovskim postrojenjima. Manja potrošnja hemijskih sredstava je osnovna karakteristika ovih postupaka u odnosu na punu impregnaciju. Najpoznatiji postupak je Ripingov prost i drvostruki postupak. Njegova osnovna karakteristika je povećani pritisak (I faza) pre unošenja hemijskog sredstva u kotao, kao i uvođenje potpritiska na kraju impregnacije.

Postupci iz druge grupe (puna impregnacija drveta) obuhvataju Betelov, Bernetov, kombinovani, Boliden i četiriciklični postupak. Njihova osnovna karakteristika je uvođenje potpritiska u prvoj fazi impregnacije, kao i na kraju. Pri tome treba izuzeti postupak Barneta kod koga se takođe uvodi potpritisk na početku, ali kome prethodi zagrevanje drveta, a nedostaje i potpritisk u završnoj fazi impregnacije.

Kombinovani postupak može se nazvati i dvostruka impregnacija, pošto se koriste dva sredstva ali odvojeno; kreozotno ulje po prostom Ripingu i neorganske soli po Barnetu ili Betelu.

Boliden postupak je vrlo sličan Betelovom, ali se umesto kreozotnog ulja koriste neorganske soli, zbog čega se može impre-

gnisati sveže posečeno drvo ili delimično posečeno (30-60% vlaga), ali sa povišenim pritiskom (1.417 kPa).

Četiriciklični postupak je *najmlađi* postupak impregnacije drveta i mogao bi se nazvati *najpuniji*, jer se dosta povećava potrošnja sredstava. Ceo postupak se sastoji iz četvorostruke impregnacije drveta kreozotnim uljem po prostom Ripingu. Potrošnja ulja se povećava za oko 25%.

Postupak u celini ima, kako dobrih, tako i loših strana koje treba da budu kompenzirane produženom trajnošću drveta i njegovom sigurnošću, čija se potvrda očekuje u narednih desetak godina.

Preostali postupci pripadaju najstarijim mogućnostima zaštite drveta (nagorevanje, betonske antiseptične podloge i drugo). Iz ovog treba izuzeti postupak transformacije (plastifikacije) drveta, kao jednog od najnovijih metoda koji još uvek nije stekao punu, a može se reći i početnu afirmaciju.

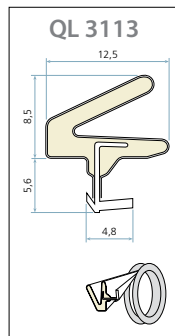
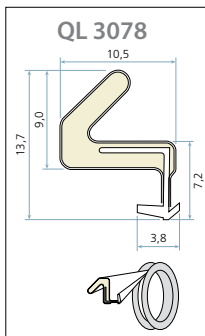
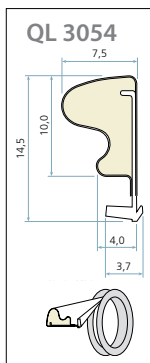
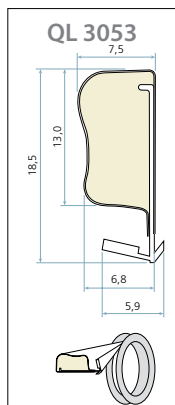
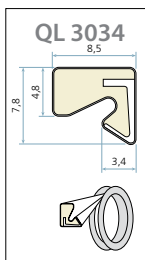
Bez obzira na produženu trajnost drveta, njegove značajne loše osobine su povećanje težine (masa) drveta kao i mnogo teža površinska mehanička i hemijska obrada. ■

MAKOPLAST

NOVO U PONUDI

Schlegel

Schlegel

Hilandarska 17,
11271 Surčin

tel. 011 8442 125,
tel/fax. 011 8442 124
mob. 063 8088 501

mariomakoplast@gmail.com

M. P. A. Petrović
mašine • pribor • alati

Privredno društvo za trgovinu, proizvodnju i usluge d.o.o.

Veleprodaja i Maloprodaja: Kneza Višeslava 31L, 11090 Beograd
Tel: 011/3563-635, 3563-698; Fax: 011/3563-709
Servis: Kneza Višeslava 31M, 11090 Beograd
Tel: 011/3563-686, 3563-687; Fax: 011/3563-693
e-mail: mpapetrovic@gmail.com • www.mpa-petrovic.co.rs

KOMPLETAN ASORTIMAN
RUČNOG, ELEKTRIČNOG
I REZNOG ALATA

RUKO

EIDENSTOCK
Elektromerkmale

topmaster
professional

gadget
TOOLS

RAIDER
Power Tools

BOSCH

Makita

Kvalitetno obrazovanje je put ka uspješnijoj privredi

U jednoj od najvećih stručnih škola u Republici Srbiji, Tehničkoj školi „Mileva Marić-Ajnštajn“ iz Novog Sada, održana je krajem proteklog decembra sednica Strukovnog udruženja - zajednice srednjih škola područja rada šumarstvo i obrada drveta.

Uz prisustvo svih predstavnika Strukovnog udruženja - zajednice srednjih škola područja rada šumarstvo i obrada drveta, kao i predstavnika kompanije *Enterijer JANKOVIĆ* iz Novog Sada, u rad je puštena renovirana stolarska radionica, obogaćena sa još dve mašine za obradu drveta.

Tom prilikom, kratko smo razgovarali sa dipl. inž. Željkom Savićem, direktorom škole „Mileva Marić – Ajnštajn“. Prvo smo ga pitali kako su uspjeli da obezbede sredstva za nove mašine, a drugo, da li se u oblasti obrazovanja može očekivati poboljšanje i na koji način?

- U sve naše aktivnosti, na svoj način, uključeni su svi zaposleni u našoj školi. Zahvaljujući maksimalnom angažovanju trudi-

mo se da obezbedimo što kvalitetnije obrazovanje i vaspitanje naših učenika. Konkretno u ovom slučaju, najveće zasluge pripadaju projektnom timu, koji je na konkursu Ministarstva pravde obezbedio potrebna sredstva za nabavku savremene CNC mašine.

-Naš moto, kao srednje stručne škole i mene sa dugogodišnjim iskustvom u privredi, je da nema kvalitetnog obrazovanja bez saradnje sa privredom, niti uspešne privrede bez kvalitetnog obrazovanja. Imajući to u vidu, uspostavili smo izuzetno dobru saradnju sa privredom našeg grada, čij je rezultat ne samo svakodnevna

obuka naših učenika na najsavremenijim mašinama, nego i konkretna materijalna pomoć – kaže gospodin Željko Savić. – Konkretno, kompanija *Enterijer JANKOVIĆ* iz Novog Sada nam je ovom prilikom poklonila mašinu za brušenje drveta, koja nakon obrade drveta na CNC mašini obezbeđuje kvalitetno brušenje i površinsku obradu. Sistemom dualnog obrazovanja ulaganje države u opremu stručnih škola je delimično reducirano, ali je više naglašena saradnja škole i privrede, a to znači da se u oblasti obrazovanja ne može očekivati poboljšanje bez učešća privrede... Mi smo to dobro shvatili, a ovakvim primerima dobre prakse, dobićemo kvalitetno obrazovanje, učenike koji su osposobljeni da svet obrazovanja sutra direktno zamene svetom rada, a to će kao rezultat imati uspješniju privredu i bolji standard građana – kaže direktor Savić.

Digitalizacija u šumama RS donosi veće uštede i manje zloupotrebe

Šume Srpske moderniziraju poslovanje. Nakon 20 godina dobiće novi informacijski sistem koji bi trebao znatno olakšati poslovanje i jasnije ga organizovati. Umesto papira, nove baze podataka ovdje će se spremati na mobilne telefone i tablete, a pod posebnim će nadzorom biti svaka seča drvnih sorti-menata.

- *Ovaj informacijski sistem će se realizovati u naredne tri godine, a omogućiti će nam da pratimo sve – od same seče stabla na njegovom panju do distribucije. Olakšaće nam kontrolu procesa proizvodnje i distribucije, a svi pokušaji bilo kakvih zloupotreba biće svedeni na minimum* – rekao je ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske Boris Pašalić. Procenjuje se kako će novi sistem doneti znatne uštede Šumama Srpske jer se godišnje, prema podacima resornog ministarstva, bespravno poseče oko 20.000 m² šumskih sortimenata.

Za digitalizaciju Šuma Srpske izdvojeno je oko 17 miliona KM, a uloženi novac mogao bi se relativno brzo isplatiti jer je godišnja vrednost bespravno posečenog drveta gotovo tri miliona KM.

Učenje i razmena znanja, BiH Klaster „NAMEŠTAJ I DRVO“ posetio Italiju

Više od 20 bosanskohercegovačkih firmi koji se bave proizvodnjom nameštaja i ostalih drvnih proizvoda učestvovalo je u studijskoj poseti italijanskom gradu Pesaru u organizaciji Drvnog klastera BiH „Nameštaj i drvo“.

U sklopu četvorodnevne posete obišli su nekoliko firmi i upoznali se s najnovijim tehnologijama i mogućnostima njihovih korišćenja u svojim proizvodnim procesima, a sve kako bi poboljšali kvalitet svojih proizvoda te povećali proizvodnju i izvoz. Tako su posetili proizvodne pogone grupacije BLESSE u kojima se proizvode CNC mašine za proizvodnju nameštaja, vrata i prozora, a zanimljiva je bila i poseta „Wirutex“ firmi u kojoj se proizvode dijamantni alati za obradu drveta.

S obzirom na to da je poseta svim učesnicima bila vrlo korisna, organizator i predsednik klastera Dinko Mujkić najavio je da će takvi edukativni izleti postati tradicionalni, a sledeće putovanje dogovoreno je u proleće ove godine.

Opština na istoku Srbije besplatno nudi stanove i kuće mladim bračnim parovima

U opštini Knjaževac veruju da će podolom državnih stanova i kuća na korišćenje građanima koji žele da žive u ovom gradu zaustaviti negativni prirodni priraštaj.

Opštinske vlasti su pored ostalih mera za povećanje broja žitelja na ovom području ponudile besplatan smeštaj svim građanima Srbije koji žele da žive u ovoj

opštini. U opštini Knjaževac kažu da je u toku popis objekata koji su u državnom vlasništvu. Po završetku tog posla, kuće i stanovi će biti renovirani i ponuđeni, besplatno, na korišćenje svim građanima Srbije, tvrdi RTS.

„Mi želimo da na ovaj način uz sve mere pronatalne politike, a naveo bih četiri hiljade evra za svaku nezaposlenu majku koja rodi treće dete, želimo da povećamo broj stanovnika. U svakom selu u kome bi došao da živi jedan bračni par, to bi, možda, značilo još nekoliko dece u tom selu, to bi značilo i opstanak tih naših sela“, kaže Milan Đokić, predsednik opštine Knjaževac.

U Knjaževcu kažu da je ova javna pozivnica dobra osnova za sveukupan razvoj, tim pre što će budući stanovnici ove opštine imati mogućnost zaposlenja, kako u industrijskom, tako i u poljoprivrednom sektoru.

Za deceniju u Srbiji poginulo preko 500 ljudi na radnom mestu

Na radu je za deset meseci 2019. godine smrtno stradao 41 radnik, a 2018. godine takođe za deset meseci je poginulo 38 radnika. To je ukupno 79 ljudi, a u istom periodu na radu je teško povređeno više od 1.200 ljudi, informišu *Novosti*.

JELA na sajmu nameštaja u Kelnu

Industrija nameštaja JELA predstaviće svoje proizvode na sajmu nameštaja IMM od 13. do 19. januara 2020. godine u Kelnu. IMM Keln je prvi i najveći sajam nameštaja koji se održava u toku godine i jedan je od vodećih za industriju nameštaja i unutrašnjeg stambenog enterijera. Na svom četvrtom nastupu u okviru sajma, koji će biti održan po 71. put, JELA će ove godine, na svom štandu od 300 m² u hali 8, izložiti nove kolekcije za opremanje enterijera koje se ističu kvalitetom izrade UV tehnologijom obrade pločastih materijala. Pored novih kolekcija, u toku ovih sedam dana, kompanija JELA će internacionalnoj publici predstaviti i svoju popularnu kolekciju Piano, modularni sistem elemenata u spavaćim i dnevnim sobama.

Fabrika nameštaja JELA iz Jagodine je privatna porodična kompanija koja posluje već 28 godina na preko 20 tržišta u Evropi, a jedan od ciljeva kompanije je proširivanje izvoza i na druge kontinente. JELA danas na inostrana tržišta plasira 60 odsto godišnje proizvodnje.

Srbi bi bili zadovoljni sa platom od 600 evra, Hrvati duplo većom

Građani Srbije bi bili zadovoljni sa prosečnom platom od 600 evra, dok, s druge strane, građani Hrvatske očekuju duplo više – 1.300 evra.

To su pokazali rezultati velikog regionalnog istraživanja o očekivanjima ljudi prilikom odabira posla, koje je sproveo sajt *Poslovi.infostud.com* tokom nedavno završenog regionalnog onlajn sajma zapošljavanja, održanog početkom protekle jeseni.

Najnižu prosečnu zaradu očekuju Makedonci (565 evra), dok bi građani Bosne i Hercegovine bili zadovoljni sa platom od 700 evra.

U istraživanju je učestvovalo 4.000 ispitanika iz regiona, a iz naše zemlje nešto više od 1.500 ljudi, od kojih 43 odsto čine zaposleni, isti procenat nezaposlenih i 14 odsto onih koji se i dalje školuju.

Interesantna je činjenica da nezaposleni ispitanici u proseku očekuju oko 100 evra manju zaradu od onih koji su već u radnom odnosu. Takođe je uočena ista razlika od oko 100 evra u očekivanjima muških ispitanika naspram ženskih, budući da žene takođe očekuju manju prosečnu zaradu. Ispitanici iz četiri zemlje regiona saglasni su da su međuljudski odnosi i visina zarade najbitniji faktori u odabiru poslodavca. Visina zarade se

ove godine u Srbiji vratila na drugo mesto najbitnijih faktora u odabiru poslodavca, a sledi radno vreme i mogućnost učenja i napredovanja.

U narednih godinu dana, skoro 70 odsto građana Srbije želi da promeni posao, dok samo 9,0 odsto ne želi da se odluči na taj korak, a svaki četvrti će se na taj korak odlučiti isključivo ako bude prisiljen, pokazuju rezultati istraživanja.

Oko 47 odsto ispitanika iz naše zemlje uopšte ne strahuje za svoje radno mesto, 24 odsto je izrazilo bojazan, dok 29 odsto uopšte ne razmišlja o tome.

U celom regionu, stanovnici BiH se najviše plaše za svoje radno mesto, dok je u Makedoniji taj strah najmanje izražen.

Kada bi mogli da biraju idealnog poslodavca, najviše naših građana bi radilo za kompaniju u stranom vlasništvu (36 odsto), 26 odsto bi radilo za državnu firmu, dok bi 25 odsto najradije bili preduzetnici. Svega 13 odsto ispitanika bi radilo za kompaniju u domaćem vlasništvu.

Najveći problem je nedostatak radne snage

Predsednik Udruženja drveno-prerađivačke industrije pri HGK Daniel Smiljanić osvrnuo se na sektorske prilike na izmaku 2019. godine.

– Bila je relativno stabilna godina. Nije zabeležen ni prevelik rast, ali ni pad – re-

kao je Smiljanić te dodao kako bi 2020. godina ipak mogla biti nešto teža: – Definitivno ćemo morati paziti na troškove, smanjiti izdatke i slično, ali zasad još ne vidim nikakvu ozbiljniju krizu na tržištu drveta i drvnih proizvoda.

Smiljanić je prokomentarisao i dugotrajn problem nedostatka kvalifikovane radne snage te istakao kako će upravo taj manjak biti jedan od glavnih problema i u narednom periodu. – Već sada drvna industrija uvozi radnike iz Ukrajine, BiH, Indije, Srbije... Lokalne jednostavno nema, što je za kompletan drveni

Među najboljima na Balkanu

Krajem proteklog oktobra u hotelu Tonanti u Vrnjačkoj Banji održana je regionalna konferencija „Jaka žena“ koju je pratilo 1000 minuta predavanja i treninga za 1000 žena sa Balkana. Konferencija je okupila eminentne predavače i uspešne žene sa bivšeg jugoslovenskog prostora koje su učestvovala u panelu *Moja formula uspeha*. Jedna od uspešnih žena je i gospođa Bernarda Cecelja, vlasnica kompanije BERNARDA, firme koja se bavi opremanjem enterijera i proizvodnjom svih vrsta dušeka i kreveta. Inovativnost proizvoda kompanije BERNARDA potvrđena je mnogobrojnim nagradama širom Evrope, a odlukom Privredne komore Srbije, organizatora događaja u Vrnjačkoj Banji i žena učesnica ovog skupa, gospođa Cecelja je ponela titulu *Najbolje regionalne preduzetnice 2019. godine*. Nagradu je gospođi Bernardi uručila sekretar Zajednice za preduzetništvo Privredne komore Srbije, Branislava Simanić.

sektor veliki problem, a mnoge kolege drvoprerađivači uopšte ne znaju kako će se to rešavati u godinama koje dolaze – kaže Daniel Smiljanić.

Sektor sporog ali snažnog rasta

Hrvatska proizvodnja nameštaja je u porastu tokom prvih deset meseci 2019. godine, potvrđuju podaci Zavoda za statistiku, kada je ostvaren rast od 7,2% u prvih deset meseci u odnosu na isto razdoblje 2018. godine, dok je proizvodnja u oktobru 2019. bila veća za 9,9% u odnosu na prošli oktobar. Proi-

zvodnja nameštaja je u septembru bila čak 20,2% veća nego pre godinu dana, a većina nameštaja završi na izvoznim tržištima.

Nakon nekoliko promenljivih godina i proizvodnih oscilacija uzrokovanih velikim tržišnim pritiscima proizvodnja se tokom 2019. uistinu konsolidovala, stoga evropski analitičari ovom sektoru pripisuju obeležje „sporog, ali snažnog rasta“.

Treba vrlo ozbiljno uzeti u obzir učestale najave o sektorskom usporavanju, koje poslednjih meseci dolaze sa glavnih izvoznih evropskih tržišta, pre svega iz

Italijani izgradili „stadion budućnosti“ od lameliranog drveta

Italijanske firme Rubner Holzbau i Bear Stadiums napravile su prvi stadion koji je u potpunosti izgrađen od drveta, odnosno „stadion budućnosti“.

Impresivna građevina nalazi se u Kanadi, a izgradnja je trajala svega 5 meseci. Rezultat je moderan modularan stadion od lameliranog drveta koji ima minimalan negativan uticaj na okolinu. Stadion trenutno može primiti oko 5.500 gledaoca, ali već u proleće bi trebalo krenuti nadogradnja, pa će tako stadion moći primiti 8.000 ljudi.

– *Westhills stadion je demonstracija novih načina izgradnje sportske infrastrukture budućnosti. Lamelirano drvo omogućava razvoj rešenja s inovativnim dizajnom i vrlo je efikasno* – rekao je Raffaele di Domenico iz firme Rubner Holzbau.

Italije i Nemačke gde završi glavina hrvatskog nameštaja.

Prema podacima EUROSTAT-a cene nameštaja u Hrvatskoj predstavljaju oko 74,8% prosečnih EU cena, s time da najniže cene nameštaja u Evropi beleže Bugarska sa 49% i Rumunija sa 69% evropskih cena.

Izvoz hrvatskog nameštaja se nadovezuje na važne postavke EU trendova jer evropski proizvođači nameštaja postavljaju i određuju svetske trendove. Oko 12% dizajna registrovanog u Kancelariji za intelektualno vlasništvo EU-a odnosi se upravo na nameštaj, a EU proizvodi podrazumevaju segment vrhunskog tržišta.

EU je svetski lider u segmentu vrhunskog nameštaja jer se gotovo dva od svaka tri proizvoda vrhunskog nameštaja koji se prodaju u svetu proizvode u EU.

Usporavanje u sektoru prerađivanja drveta

S druge strane, uprkos pozitivnim statistikama kod proizvodnje nameštaja, postoji doza rezerve u celom na šumi baziranom sektorom u Hrvatskoj. Preostali deo hrvatske drvne industrije – prerađivanje drveta, proizvodnja podova, prozora, vrata, drvenih kuća itd beleži pad proizvodnje od 1,8% u prvih deset meseci 2019. godine, što se i poklapa sa prognozama sektorskih analitičara koji očekuju vrlo neizvestan razvoj tržišnih trendova početkom 2020.

Postoje i optimističnija očekivanja kako bi januarski nameštajski sajmovi (IMM Koeln, Maison Objet Paris, January Furniture Show Birmingham itd.) mogli nagovestiti nove trendove i pozitivan razvoj događaja za ovu važnu industrijsku granu koja u Evropskoj uniji zapošljava oko milion radnika u 130 hiljada firmi, generišući godišnji promet od oko 96 milijardi evra.

Alarmanтно zdravstveno stanje šuma

Iako su na području Hrvatske prisutne unazad nekoliko godina, bolesti hrasta i jasena uzrokovane hrastovom stenicom, odnosno gljivom Chalarom, sada šire paniku širom države. Rešenja i dalje nema, a posledice su katastrofalne. Upravo je to bila jedna od važnijih tema 10. Kongresa pilanara JIE održanog krajem septembra u Slavonskom Brodu.

Kompanija pouzdanih i stručnih ljudi

Među najuspešnije firme u regionu koje se bave prerađivanjem drveta spada i beogradska kompanija **MicroTri** čije tri fabrike u Kraljevu, Bajinoj Bašti i Dolnom Ohaju godišnje prerađuje preko 40.000 m³ trupaca bukve i proizvedu oko 8.000 kubnih metara ploča.

– Građenje firme, ili da kažem brenda, je dugotrajan proces. Da biste opstali u izazovnoj tržišnoj utakmici, potrebna je velika strast, strpljenje, posvećenost i ljubav. Logično, potrebna je i stručnost. To je energija, ali i investicija koja se očekuje od nas, od onih koji su vodili i koji danas vode kompaniju, od onih koji su kreatori brenda, a sve je to, postepeno, trebalo preneti i na naše komitente, na naše kupce, kako bi oni, uz našu robu, shvatili i prihvatili naše vrednosti, naš kvalitet robe i poslovanja. Zna se da kompaniju čine i grade svi ljudi koji su u njoj zaposleni, koji dele iste vrednosti i imaju iste ciljeve... A u biznisu se uvek otvaraju nove opcije i mogućnosti. Treba ih samo uočiti i ne propustiti.

Kompanija **MicroTri** je najveći proizvođač i izvoznik proizvoda od bukve u regionu. Stoprocentno smo izvozno orijentisani. Postali smo prepoznatljivo ime na tržištu drveta i veoma uvaženi partner. Proizvode primarno izvozimo na tržište Evrope, ali nas znaju u Kini, Japanu i Americi. Naši evropski partneri su iz Belgije, Francuske, Slovačke, Češke, Poljske, Nemačke, Norveške, Engleske, Španije...

Naš sistem rukovođenja je uvek bio prilagođen našoj programskoj orijentaciji i uvek se osećalo da je uspostavljena jedna kreativna vibracija unutrašnje sloge i razumevanja gde je svako obavljao svoj deo posla. Na neki način je oslobođena kreativnost upravo zato što je sistem rukovođenja eliminisao borbu za prevlast i prestiž, a uvek se znalo šta ko radi i za šta je odgovoran... **MicroTri** je kompanija pouzdanih i stručnih ljudi koji dobro poznaju tržišta. Iza nas su tri decenije iskustva, fleksibilni smo i prilagođavamo se dinamici naših kupca, uvažavajući specifičnosti svake narudžbe. Poštujemo vreme isporuke robe i s poštovanjem pristupamo zahtevima svakog kupca... Tehnološki smo dobro opremljeni i permanentno investiramo u razvoj – kaže Irina Kapor, vlasnik i direktor kompanije **MicroTri**.

Predstavnici šumarske i drvoprerađivačke struke stanje su proglasili katastrofičnim i alarmantnim jer će se smanjiti raspoloživost sirovine u narednim godinama i decenijama. Primera radi, hrastova stenica značajno smanjuje urod semenja, a hrast odbacuje žir pre nego što sazre, što znači da se značajno smanjuje prirast. Zbog obilja hrane, manjka prirodnih neprijatelja kao i odgovarajuće klime, stenica se brzo proširila po celoj Hrvatskoj, ali i regionu.

S druge strane, puno je veća opasnost gljiva Chalara koja napada jasen. Ona je stigla iz Kine, a sve upućuje na to da jasen čeka istu sudbinu koja je zadesila i brest, koji je u potpunosti nestao iz Evrope. Hrvatskoj je pod jasenom 180.000 hektara šuma, a neke države, poput Slovačke, Poljske ili Danske, zbog istog su razloga morale u potpunosti

poseći jasenove sastojine. Rešenja i dalje nema, a štete se tek trebaju izbrojati. Predsednik Uprave Hrvatskih šuma Krunoslav Jakupčić istakao je da se radi na rešenju ovog gorućeg problema te da je *jedino šumarska struka uz pomoć naučnih institucija u stanju sanirati i obnoviti šumske sastojine*.

Trećina građana Srbije nije priključena na kanalizaciju

U Srbiji svaki treći građanin nije priključen na kanalizacionu mrežu, pokazuje najnoviji Ekobilten Republičkog zavoda za statistiku za 2018. godinu, objavila je krajem prošle godine NOVA EKONOMIJA.

Procenat stanovnika koji su priključeni na mrežu od 2014. do 2018. porastao

je četiri procentna poena, sa 59 odsto u 2014. godini na 63 odsto stanovnika 2018. godine.

U 2018. godini, priključak je imalo 1.528.161 domaćinstava, što znači da je za pet godina priključak dobilo 63.779 domaćinstava.

U Beogradskom regionu, 2014. 2015. i 2016. godine jedva da je nekoliko stotina domaćinstava priključeno, da bi u 2018. više od 3.000 domaćinstava dobilo kanalizaciju.

Za protekle četiri godine u Vojvodini je broj domaćinstava priključenih na kanalizacionu mrežu povećan za gotovo 20.000, sa 326.168 u 2014. godini na 345.022 u 2018. godini, a u regionu Šumadije i zapadne Srbije u 2018. godini 385.637 domaćinstava je bilo priključeno na kanalizacionu mrežu što je povećanje od preko 24.000 domaćinstava u odnosu na 2014.

Vidan rast, oko 20 odsto, zabeležen je u Srednjobanatskoj oblasti (najveći grad Zrenjanin) i u Pčinjskoj oblasti, i to najviše u Gradu Vranju – 2.425 priključaka za pet godina, čime je taj broj u 2018. izašao na 16.289 domaćinstava sa priključkom na kanalizacionu mrežu.

HŠ predložile nove cene sirovine, porast od 2,5 do 8 posto

Uprava društva Hrvatske šume usvojila je krajem prošle godine predlog promena cena drvnih sortimenata za 2020. godinu. Prema njemu bi većina cena trupaca i prostornog drveta porasla.

Cena trupca hrasta kitnjaka trebala bi porasti 4,7%, bukve 2,5%, graba 8% te topole 7%. Jedino bi cena trupca trešnje pala za čak 20%.

Što se tiče cena prostornog drveta – jela/smreka DDP raste za 5%, a bukva/grab i hrast/OTL rastu po 3%.

Polovina svetskog peleta dolazi iz Evrope: WBA objavila izveštaj

U 2018. godini u celom svetu je proizvedeno 35,4 miliona tona peleta, a više od polovine te brojke stiglo je iz Evrope (55%), dok je Amerika činila 31% – izvestila je WBA (World Bioenergy Association). U izveštaju stoji kako se za energiju i dalje najviše koriste fosilna goriva.

Čak 40% globalno potrošene energije dolazi u obliku nafte i naftnih derivata, a ugalj i plin imaju jednak udeo od po

Japanci predstavili drveni automobil

Drvo možda nije prvi materijal koji vežete uz koncept modernog automobila, no Japanci su na Sajmu automobila u Tokiju upravo drveni automobil predstavili kao svoju viziju vozila budućnosti. Automobil budućnosti bi trebalo da bude duplo lakši od tradicionalnih automobila. Naime, japansko Ministarstvo zaštite okoline izložilo je automobil čija je čitava karoserija izrađena od celuloznih vlakana (CNF).

Stručnjaci koji su radili na izradi automobila tvrde kako je CNF pet puta jači od čelika, a ima petinu njegove mase čime se postiglo da je Nano Cellulose Vehicle (NCV), kako je nazvan drveni automobil, duplo lakši od tradicionalnog automobila. Iako se pretpostavlja da bi to moglo pogodovati učinkovitosti i dometu vozila te da sam automobil izgleda prilično futuristički, nije za očekivati da će se uskoro naći na cestama. Naime, teško je doći do detalja o tome šta se nalazi ispod haube

20%. Udeo obnovljivih izvora energije u potrošnji u 2017. godini bio je 17,7%, a 70% je činila bioenergija. Najveći doprinos korišćenju bioenergije na globalnom nivou dao je drvni sektor, pa tako drvo (pelet, ugalj, strugotina...) čine više od 85% celokupne biomase koja se koristi u energetske svrhe.

Izveštaj je pokazao i da nove tehnologije obnovljivih izvora energije stvaraju radna mesta, pa je tako do kraja 2018. u bioenergetskom sektoru radilo čak 3,2 miliona ljudi.

Čak petina britanske energije potiče iz biomase

Prema najnovijim rezultatima prošle godine je postrojenje za biomasu u Jorkširu (Velika Britanija) proizvelo dovoljno energije za napajanje gotovo tri miliona domova. Broj postrojenja za biomasu se u čitavoj Velikoj Britaniji više nego utrostručio u četiri godine te oni sada proizvode dovoljno energije za napajanje skoro sedam i po miliona domova.

Biljna biomasa sada čini više od petine (21%) britanske obnovljive energije. Drax elektrana, koja je i najveća elektrana na biomasu u Evropi, nalazi se u gradu Selbi u Jorkširu. Postrojenje se trenutno još uvek delimično oslanja na ugalj što se planira ukinuti do 2025. godine. Kompanija se nada da će se snabdevati bioma-

Najviša građevina od drveta izgrađena u Norveškoj

Za norveški grad Brumundal, smešten 140 km severno od Osla i sa manje od 10.000 stanovnika, donedavno se jedino znalo kao mesto u kojem je nastao najpoznatiji norveški snack – Grandiosa smrznuta pizza. Međutim, danas se može pohvaliti nečim uistinu grandioznim: najvišom građevinom u potpunosti izrađenom od drveta u celom svetu.

Zgrada visoka preko 85 metara delo je arhitektonskog studija Voll Arkitektera. Čini je čak 18 spratova za mešovitu namenu, a nazvana je Mjøstårnet. Jørgen Tycho, arhitekta firme Oslotre koja se specijalizovala za drvenu industriju, naglasio je kako je Norveška spremna za građenje drvetom, istaknuvši kako je čak 40% njihove zemlje trenutno pokriveno šumama.

Ono što se nameće kao problem jeste činjenica da Norveška nema industriju koja bi drvo obrađivala stoga su prisiljeni, nakon seče, sirovine slati u druge zemlje Evrope poput Austrije i Nemačke te ga ponovo uvoziti u obliku panel ploča i lepljenog lameliranog

drveta (LLD). Tycho tvrdi kako metar smreke može pothraniti 0.8 tona ugljenika što bi značilo da je moguće izgraditi zgrade koje pothranjuju više ugljenika nego što će se proizvoditi u izgradnji.

automobila, a Carscoops, vodeći portal u automobilske industriji, izvestio je kako se smatra da NCV ima vodoničnu gorivnu ćeliju te da je maksimalna brzina automobila ograničena na 20km/h.

som iz vlastitih izvora, a postavljeni cilj diktira očekivanja da će do 2027. postići snabdevanje biomase iz vlastitih izvora kapaciteta od 5 miliona tona, a planira ju da 80% potrebe za biomasom bude iz vlastitih izvora. To će smanjiti trošak i rizik u snabdevanju. Iz elektrane Drax kažu da im je dugoročna namera da pomogne Velikoj Britaniji na putu do nulte neto stope emisije CO₂ do 2050. godine.

Vlada Hrvatske skresala sredstva za drvenu industriju

Novousvojenim državnim proračunom za predviđen je rast sredstava većine ministarstava, a samo će retki imati na raspolaganju manje sredstava. Među njima je i Ministarstvo poljoprivrede. Tako će resor poljoprivrede u 2020. godini imati 4% manji budžet, tačnije oko 7,4 milijardi KN. Saborski Odbor za poljoprivredu podržao je Predlog budžeta, iako su njegovi članovi imali brojne zamerke na nove iznose

predviđene za poljoprivredu. Primera radi, u 2019. godini je za podsticanje razvoja industrijske prerade drveta dodeljeno više od 41 miliona KN, dok će u 2020. za istu stavku biti dodeljeno svega 1 milion KN. Isti iznos od 1 milion KN predviđen je i za mere razvoja konkurentnosti drvnog sektora za koje je 2019. godine bilo na raspolaganju 40,7 miliona KN. HDZ-ovi zastupnici Josip Križanić i Damir Felak su upozorili kako je milion kuna potpore drvnoj industriji premalo s obzirom na važnost tog sektora.

Zaključeno je kako su i šumarstvo i drvena industrija loše „prošli“ u proračunu budžeta, a njihovo mišljenje deli većina sektorskih učesnika.

Američka kompanija proizvodi papir od nedrvenih sirovina

Kompanija *Willamette Falls Paper*, uspešno je stvorila novi proizvod, papir za čiju proizvodnju se umesto drvenih siro-

Proizvodnja nameštaja u decembru veća za 17% u odnosu na decembar 2018.

Nakon odličnih pokazatelja u prvih 10 meseci i u novembru prošle godine, ostvaren je dodatni rast industrijske proizvodnje nameštaja u decembru u Republici Hrvatskoj za 6,3%, dok je prerada drva porasla za 2,8% i može se reći kako se prerada drveta i proizvodnja nameštaja uspešno oporavljaju i oče-kuju skori rasplet događaja na europskom tržištu.

Najnoviji podaci Državnog zavoda za statistiku pokazuju kako proizvodnja nameštaja beleži značajan rast od 17% u odnosu na proizvodnju u 11. mesecu prošle godine, odnosno, kumulativno gledajući proizvodnja nameštaja je porasla za 8,1% u periodu I-XI 2019. godine.

Rumunija namerava da zabrani izvoz trupaca i smanji ilegalne seče drveta

Kako bi zaustavio ili barem smanjio količine ilegalno posečenog drveta, novi resorni ministar u vladi Rumunije, Costel Alexe rekao je kako razmatra zabranu izvoza trupaca u zemlje koje nisu članice EU. Ilegalne seče šuma u Rumuniji su sve veći problem ove crnomorske države, a neke procene govore kako je ilegalna seča dostigla dimenzije i obim legalne seče. Upravo zato rumunski službenici pokušavaju pronaći rešenja kojima bi se ilegalno krčenje šuma moglo zaustaviti, a pritisak na novog ministra stavio je i predsednik Klaus Iohannis.

– Podaci su zastrašujući, a količina bespravniha seča koja je jednaka legalnim sečama, mora prestati – rekao je Iohannis i zatražio od resornog ministra da preduzme odgovarajuće mere. Ipak, zabrana izvoza trupaca izvan EU nije u skladu s pravilima Europske komisije.

– Zamolio sam kolege iz Generalne uprave za šume da razmotre zabranu izvoza trupaca na području izvan EU. Nažalost, Komisija nam ne dopušta zabranu za područje EU – rekao je Alexe.

Dodajmo još kako su nedavno objavljeni i rezultati Nacionalne inventure za šume (NFI) koji su pokazali da se u rumunskim šumama svake godine poseče čak 38 mil. m² drveta.

Rumunski izvoz drva u Europsku uniju u 2018. godini iznosio je 803 mil. evra, ili 49% ukupnog izvoza, dok je isporuka izvan EU iznosila 826 mil. evra, odnosno 51% ukupnog izvoza. Italija je najveće tržište drvnih proizvoda za Rumuniju sa 185 mil. evra ili 11% ukupnog izvoza,

a slede Nemačka i Mađarska. S druge strane, Kina, Japan i SAD najveća su izvozna tržišta izvan EU. Rumunija je 2018. izvezla drvene proizvode u vrijednosti od 146 mil. evra u Kinu, 133 mil. evra u Japan i 62 mil. evra u SAD.

Ostala velika izvozna tržišta izvan EU su Egipat, Turska i zemlje Bliskog Istoka (Liban, UAE, Saudijska Arabija, Izrael). Ako rumunska vlada odluči da zabrani izvoz drveta i rezane građe izvan Europske unije, na navedenim tržištima bi se mogu očekivati određene promene.

PROJEKTOVANJE JE MIŠLJENJE

Iako naša drvna industrija beleži rast suficita, udeo finalnih proizvoda je i dalje mali, posebno onih koje je razvijala *domaća pamet*. U regionu se nekoliko kompanija probilo sa autorskim asortimanom na zahtevna tržišta i deo su najvećih svetskih smotri iz branše, pa verujem da će to iskustvo poslužiti i našim proizvođačima. Nažalost primeri savesnog i odgovornog dizajna su i dalje pre izuzetak nego pravilo. Radovi mladih odišu smelim, lucidnim, ali po pravilu slabo komercijalnim rešenjima. Cilj njihovih radova nije da kao takvi završe u proizvodnom asortimanu neke kompanije, već da oni sami budu prepoznati kao neko ko inovativno i autentično razmišlja. Kao rezultat rada sa studentima, Šumarski fakultet je prošle godine objavio svoju knjigu – *Realizacije*, a to je prikaz najznačajnijih studentskih projekata u proteklih deceniju i po. To je svojevrsno svedočenje da se može napraviti iskorak u stvaralaštvu i kad okolnosti nisu baš naklonjene. Regionalni, onda i međunarodni uspesi, su pokazali da imamo potencijal za koji se vredi boriti.

Da li društvo ne prepoznaje talenat ili on ne igra bitnu ulogu u sistemu, nemam odgovor, ali svakako postoji ozbiljan raskorak između ponude i potražnje. Za ovu struku je potreban i talenat i rad, i bez njih nema inovativnog i društveno odgovornog dizajna, a zahtevna tržišta ostaju van našeg dometa – kaže profesor Šumarskog fakulteta Jelena Matić.

koji će prve godine biti upisano 40 studenata. Profesor dr Stjepan Pervan, prodekan Šumarskog fakulteta, istakao je kako je ovo istorijski događaj za vinkovačku regiju koji će omogućiti zadržavanje mladih ljudi.

– *Otvaranjem dislociranog stručnog studija u Vinkovcima omogućićemo da se u ovom kraju zadrže mladi ljudi, da dobiju mogućnost dodatnog školovanja, ali i da se saradnjom sa industrijom i jedinicama lokalne samouprave drvna sirovina tu i zadrži te u konačnici donese i koristi.*

Župan Galić je istakao kako je pokretanje drvnotehnološkog studija bilo logično s obzirom na to da na tom prostoru leži najbolja i najkvalitetnija drvna sirovina u Hrvatskoj.

– *Nama je cilj da najveći deo te sirovine ostane u županiji, a ovo je jedan od načina. Ovaj projekat ima i privredni i ekonomski značaj,* zaključio je Galić.

Inače, studenti će u Vinkovcima tokom prve godine učiti o osnovnim tehničkim znanjima, na drugoj će sticati

vina koristi poljoprivredni otpad. Naime, svoj prvi nedrvni papir firma iz Oregona proizvela je koristeći celulozu od vlakana pšenične slame.

Novi proizvod koristi 10% vlakana koja se skupljaju iz osovine pšenice i razgrađuju na mikroskopska vlakna, koja se zatim koriste za izradu obloženog i neobloženog papira.

Phil Harding, jedan od direktora firme *Willamette Falls Paper*, izjavio je kako je njihova misija održiva izrada papira te da je njihov proizvod važan korak prema tom cilju.

Prema Hardingu, firma je koristila domaću pšenicu čime su izbegli ugljenični otisak otpreme i uvoza materijala sa drugih lokacija.

– *Oduševljeni smo što možemo stvoriti novu ponudu proizvoda istovremeno smanjujući poljoprivredni otpad* – rekao je Harding. Očekuje se da će novi proizvod kupcima biti ponuđen do kraja novembra.

Studije drvne tehnologije u Vinkovcima

Zagrebački Šumarski fakultet nastavlja sa otvaranjem dislociranih studija u Hrvatskoj. Nakon Virovitice, sad je potvrđeno i otvaranje studija drvne tehnologije u Vinkovcima. Reč je o preddiplomskom stručnom studiju na

U Dubrovniku završena konferencija Adriatic Wood Days

DRVO JE BUDUĆNOST

Nakon tri dana rada, početkom proteklog decembra, završeno je peto izdanje Adriatic Wood Days konferencije u Dubrovniku. 160 učesnika iz Hrvatske, regije i inostranstva učestvovalo je u bogatom programu u kongresnom centru hotela Sheraton. Konferencija je započela studijskom posetom mediteranskim šumama u Konavlima, a nastavljena je razmenom iskustva, znanja i sektorskih inovacija kroz raznolike panel rasprave, prezentacije, radionice i diskusije.

Učesnici su raspravljali o brojnim aktualnim sektorskim temama kao što su upravljanje mediteranskim šumama, trendovi na tržištu drveta i biomase, jačanje sektorskih kapaciteta i vidljivost na glo-

balnom nivou, EU projekti, uloga klastera i mnoge druge.

Osim predstavnika sektora iz Hrvatske i regije, skupu je prisustvovalo tridesetak predstavnika evropske asocijacije za bioenergiju Bioenergy Europe i EPC-a te isto toliko predstavnika evropske ROSEWOOD mreže.

Bioenergija i budućnost

Iako je bioenergija sve popularnije rešenje, sektorski učesnici imaju još puno posla oko tržišnog pozicioniranja i popularizacije korišćenja drveta kao energenta. Dobra vest nedavno je stigla iz Evropske investicijske banke koja je najavila obustavu finansiranja projekata vezanih uz

znanja o procesnim tehnologijama, a tokom treće će učiti o konstruisanju nameštaja, uređenju enterijera i novim tehnologijama.

Za gradnju najveće fabrike peleta u svetu planirano 140 miliona dolara

U američkoj saveznoj državi Misissippi, državna regulatorna tela zaštite okoline jednoglasno su izdala odobrenje za gradnju najveće fabrike drvnih peleta na svetu. Investitor, firma „Enviva“ namerava uložiti 140 mil. USD u ovu fabriku smeštenu u mestu Lucedaleu.

Takođe, planira se izgraditi povezani lučki terminal Pascagoula za dodatnih 60 mil. USD te zaposliti 120, odnosno indirektno preko 300 radnika.

Uprkos pozitivnom stavu guvernera i lokalnih dužnosnika koji vide priliku za nova radna mesta, ovaj projekat već mesecima mobilizuje civilno društvo i

američke stručne asocijacije koje se i dalje protive planovima gradnje i fabrike kako će emisije proizvedene u postrojenju i dalje premašivati dozvoljene nivoe otrovnih materija koje se ispuštaju u vazduh. Yana Kravtsova, potpredsednica fabrike ističe kako u „Envivi“ imaju kulturu stalnog poboljšanja i sprovode periodična ispitivanja prema važećim dozvolama. „Enviva“ poseduje već sedam fabrika širom jugoistoka SAD-a i planira izvoziti drveni pelet na evropsko i azijsko tržište, uzimajući u obzir rastući trend suspaljivanja peleta sa ugljom, a kako bi se smanjila globalna emisija ugljen dioksida, na šta posebno pazi administracija Evropske unije.

„Enviva“ u javnoj debati stalno ponavlja kako drvena sirovina, koju otkupljuju od šumovlasnika pomaže održivosti šumarstva, kako se te površine ne bi pretvarale u poljoprivredne ili industrijske kapacitete.

Međutim, moguće štete po okolinu, deforestacija, te protesti protiv nepo-

trebnih transportnih troškova i značajne potrošnje energije glavni su argumenti lokalne zajednice, koju podržava i glumac Leonadro di Caprio. Civilni sektor se oseća izigranim od lokalnih vlasti, koje su po njima zbog kapitala, radnih mesta i lučkih interesa „popustile moćnoj industriji“.

Veća proizvodnja peleta u SAD rast od čak 17 procenata

Proizvodnja peleta u Sjedinjenim Američkim Državama u prvom tromesečju 2018. godine iznosila je 2,15 miliona tona, što je oko 17% više nego u istom razdoblju prethodne godine.

Zbog daljnje ekspanzije proizvodnih kapaciteta, proizvodnja peleta u SAD je od sredine 2018. godine treći kvartal zaredom premašila količinu od 2,1 miliona tona. Prema podacima američke Uprave za energetske informacije (EIA) u američkom Odseku za energiju, odlu-

Drvo kao materijal zelene budućnosti

Jedna od tema bila je i gradnja drveta, koja zadnjih godina postaje sve popularnija. S obzirom na to da drvo ima puno manju emisiju CO₂ od uobičajenih materijala u gradnji kao što su, beton i čelik, sve se više projektanata odlučuje upravo za drvo. Višnja Koščak, projekt menadžerka iz austrijskog Holzcluster Steiermark predstavila je nove trendove po pitanju drvne gradnje u Austriji gde šumarstvo zapošljava čak 300.000 ljudi. Tako Austrijanci iznimno paze na svoje šume, a Koščak je istakla kako zbog toga „svakih 40 sekundi poraste dovoljno drveta za izgradnju jedne kuće.“ Nadalje, predstavila je najviše zgrade izgrađene isključivo od drveta, a baš kao i na Zapadu, i Austrijanci se „takmiče ko će izgraditi višu zgradu koristeći drvo.“ Istakla je i kako je u 20 godina udeo drveta u građevinarstvu porastao sa 14% na 24% u 2018. godini. Najveći udeo zauzimaju stambene zgrade, ali se najveći porast zapaža u gradnji javnih objekata.

Mediterranske šume i izazovi

Jedan od glavnih razloga zašto je Adriatic Wood Days konferencija smeštena upravo u Dubrovniku je osvešćivanje javnosti o neiskorišćenim potencijalima mediteranskih šuma. Gazdovanje šumama na specifičnom jadranskom kršu i ostr-

vima je tema o kojoj treba govoriti jer je reč o šumama koje, iako nisu bogate drvnim zalihom, imaju neizmernu važnost u sprečavanju erozije zemljišta i doprinosu bioraznolikosti celom ekosistemu. Mediteranske eko-regije su jedne od najugroženijih na planeti i mnoge od njih su pretrpele strašnu degradaciju sečom, ispašom, uvozom egzotičnih vrsta, ali i urbanizacijom i ratarstvom, a neumljiv problem su i požari u letnoj sezoni.

Klasteri i regionalni razvoj

U sklopu radne grupe Klasteri i regionalni razvoj (Strategija za dunavsku regiju) pokrenuta je inicijativa za izradu strategije za jačanje uloge klastera u dunavskoj regiji. Bez obzira na dosadašnje rezultate, akteri regionalnog razvoja još uvek nisu iskoristili puni potencijal klastera u svrhu reindustrijalizacije regija. Strategijom bi se trebalo dati odgovor na izazove koji su zajednički klasterima u ovoj regiji, a tiču se pitanja finansiranja te uključivanja klastera u strateška planiranja regionalnog razvoja.

Objava strategije je planirana za oktobar 2020. na godišnjem forumu Strategije za dunavsku regiju. Dodajmo još i da su učesnici istakli nedostatak konzistentnih nacionalnih klasterskih politika te je istaknut interes za umrežavanje na međuregionalnom i međusektorskom nivou.

fosilna goriva od kraja 2021. godine, a na sektoru bioenergije je da dokaže kako je upravo drvo rešenje za dekarbonizaciju Evrope. Pelet se, za razliku od promenljivih obnovljivih rešenja, ne oslanja na solarnu energiju ili vetar, pa samim tim ne zavisi o vremenskim prilikama.

Dobar je pokazatelj i kako se u EU u 2018. godini proizvelo 17 miliona tona peleta što je porast od 10% u odnosu na godinu pre. Situaciju su komentarisali i evropski čelnici za bioenergiju stavivši akcenat na potrebne napore kako bi se energija iz drveta prestala portretirati lošom u određenim nevladinim organizacijama, ali i medijima. Zaključak je kako treba aktivno raditi na kampanji popularizacije biomase, ali i koristiti snažne argumente protiv neutemeljenih napada na sektor.

čujući faktor koji je doveo do ovako velikog povećanja bio je porast proizvodnje industrijskog peleta, koji je povećan za preko 20%.

Proizvodnja rezidencijalnog peleta za tržište toplotne energije porasla je za 6,5% i dostigla 432.912 tona.

Naučnici dali podršku genetskom modifikovanju šuma

Genetska modifikacija stabala je i dalje u svetu vrlo nepopularna. Jedan od razloga je i činjenica što proizvodi od genetski modifikovanih stabala ne mogu dobiti sertifikate, odnosno FSC i PEFC oznaku.

Reč je o globalnim oznakama kojima se dokazuje da je proizvod nastao od drveta proizvedenog u šumi kojom se održivo upravlja.

Ipak, struka traži dodatna pojašnjenja i prilike, stoga se za genetski modifikovana stabla u stručnim krugovima navodi niz prednosti.

Primeru radi, mogla bi se bolje odupreti štetočinama i sve češćim pojavama suše, što je veliki problem u Južnoj Africi i Brazilu gde klimatske promene i širenje štetočina prete plantažama brzorastućih šuma.

Upravo zato, nekolicina naučnika je pokrenula peticiju za podršku genetskom modifikovanju šuma.

Koautor peticije Wout Boerjan, molekularni genetičar na belgijskom istraživačkom institutu u Flandersu, radi na razvoju genetičkih stabala koja mogu biti pretvorena u biogoriva ili papir koristeći manje energije i hemikalija. Ipak, zabrinut je jer će GM stabla biti manje privlačna i atraktivna korisnicima, budući da se ne mogu uzgajati u sertifikovanim šumama: – Firme za proizvodnju celuloze i papira žele i moraju imati oznaku FSC – tvrdi Boerjan i dodaje da bi ovako uzgojena stabla mogla rasti brže te time smanjiti globalni pritisak na seču iz prirodnih šuma.

Njegov kolega i koautor peticije Steven Strauss, šumski biotehnolog na fakultetu u Oregonu, kaže da stalno povećanje površina sertifikovanih šuma otežava obavljanje terenskih ispitivanja genetski modifikovanih stabala, od kojih u javnosti svi beže, stoga je i sve manje firmi koja ulažu u ovakva istraživanja, a ovom peticijom to se želi promeniti i promovirati prednosti genetski modifikovanih šuma. ■

Održana zajednička sednica UO i Skupštine PKS

Investicije i izvoz su pokretači privrednog rasta

Novi najavljeni investicioni ciklus viđen je kao jedan od glavnih pokretača rasta u srednjem roku, uz porast izvoza i kupovne moći stanovništva, rekao je Marko Čadež, predsednik Privredne komore Srbije, na zajedničkoj sednici Upravnog odbora i Skupštine PKS, održanoj polovinom proteklog decembra.

Govoreći o makroekonomskim rezultatima, Čadež je istakao da je u trećem i četvrtom kvartalu 2019. godine zabeleženo značajno ubrzanje, bolje i pozitivno poslovanje privrednih subjekata u Srbiji, a najdinamičniji rast ostvarili su građevinski sektor i trgovina u trećem kvartalu.

Predsednik PKS je rekao da se 2020. godine očekuje rast BDP-a od četiri procenta, a sa tom projekcijom se slažu i međunarodne finansijske institucije MMF i Svetska banka. Očekuje se stabilnost makroekonomskog okvira, deviznog kursa, inflacije...

Potrebna je, po rečima Čadeža, sistematska podrška internacionalizaciji poslovanja kompanija uz uvođenje sistema subvencionisanja izvoza i održanja konkurentnosti. Čadež je ukazao i značajno učešće privrede u kreiranju ekonomske politike, navodeći da je predstavnik PKS uključen u aktivnosti Saveza za BDP, koji je osnovala Vlada Srbije.

-Savet za BDP, kao kanal komunikacije od posebnog značaja, doprinosi efikasnosti u realizaciji inicijativa privrede i omogućuje da se glas privrede čuje na najvišem nivou. PKS je 2019. godine pokrenula više od 100 inicijativa privrede za unapređenje propisa koji uređuju poslovanje, a prihvaćeno je i 35 predloga privrede za izmene zakona, različitih uredbi i pravilnika. Privrednici su preko Komore dostavili svoje komentare na 50 zakona i strateških dokumenata - objasnio je Čadež.

PKS će se i dalje zalagati za smanjenje poreskog opterećenja zarada, vraćanja poreskih kredita i smanjenje poreza na dobit pravnih lica, kako bi se konkretno stimulisala privredna aktivnost i omogućila nova ulaganja, poručio je Čadež.

Privreda je saglasna da je neophodno sprovesti strukturne reforme u oblasti javnih preduzeća, poreske uprave, zdravstva i prosvete, održati postignute rezultate fiskalne konsolidacije i makroekonomske stabilnosti. Kao i u prethodnim godinama, ključni izazovi kompanija u Srbiji su ograničen pristup izvorima finansiranja, komplikovane administrativne procedure, siva ekonomija i sistemski problem u pogledu raspoloživosti kvalitetnih kadrova na lokalnom tržištu rada od zanatskih poslova do visoko stručnih profila. Kako je istaknuto na sednici Skupštine PKS, strateška opredeljenja Komore usmerena su na unapređenje zadovoljstva članica, kreiranje pozitivnog okruženja za povezivanje privrede i stvaranje dugoročnih poslovnih veza, zastupanje i zaštita poslovne zajednice, posvećenost programima, uslugama i proizvodima najvišeg kvaliteta za podršku firmama u svakom stadijumu njihovog poslovanja.

Aktivnosti Komore i u narednom periodu biće usmerene na podršku internacionalizaciji poslovanja članica i izvozu, podizanju komorskih kapaciteta i jačanje uloge u procesima transformacije i digitalizacije srpske privrede, kvalitetnu i uspešnu realizaciju aktivnosti u oblasti dualnog obrazovanja i pozicioniranja PKS u oblasti kreiranja obrazovnih politika.

Na zajedničkoj sednici UO i Skupštine PKS usvojen je Program rada komore u 2020. godini, kao i druge odluke važne za funkcionisanje jedinstvenog komorskog sistema. ■

WOOD WORKING THAT MATTERS

26-29 MAY 2020
FIERA MILANO ITALY

27th Biennial world exhibition for
woodworking technology and
components for the furniture industry

 xylexpo

Tehnička škola DRVO ART
na Sajmu nameštaja

Učeničke kreacije na temu noćni stočić

Tehnička škola DRVO ART nastupala je i na proteklom Sajmu nameštaja u Beogradu, održanom od 6. do 10. novembra u *Dizajn zoni* namenjenoj obrazovnim institucijama. Na sajmu su izloženi učenički radovi nastali na Međunarodnoj kreativnoj radionici *Dizajn igralište – Design Playground* koju Tehnička škola DRVO ART realizuje svake godine sa svojim partnerskim školama iz Evrope.

Posetioci Sajma nameštaja su imali priliku da vide učeničke kreacije na temu *Noćni stočić*. Kao i ranijih godina, klasičnom komadu nameštaja maštoviti učenici su dali neobične oblike: srca, gitare, trougla, lista, federa, radio aparata, Rubikove kocke koja se rasklapa i, poput ruskih babuški, velika kocka u sebi sadrži nekoliko manjih...

Deo ove kolekcije biće izložen ove godine u Sofiji (Bugarska) u okviru projekta *Balkan directions*.

U okviru *Dizajn razgovora*, nastavnik Vladislav Mitić je preneo publici svoja iskustva mentora učenicima prilikom kreiranja nameštaja i predstavio *Dizajn igralište – Design Playground* iz ugla nekog ko isprati ceo proces kreiranja od ideje do realizacije prototipova.

Posebno zadovoljstvo za predstavnike Tehničke škole DRVO ART je činjenica što je među mladim dizajnerima koji su se predstavili u *Dizajn zoni* bilo i bivših učenika naše škole koji su takođe bili učesnici ove kreativne radionice, a danas uspešno realizuju svoje ideje. ■

TRIMWEX

Trimwex d.o.o. • Pot k skakalnici 9a • 1210 Ljubljana-Šentvid
Slovenija • +386 1 512 93 60 • Mob. +386 41 706 610
info@trimwex.si • www.trimwex.si

Linija za dužinsko
spajanje

Presa za širinsko
spajanje

Nanosač
lepila

Linija za
nauljivanje

**BANER 200 x 60 px
mesec dana
i PROFIL FIRME
godinu dana
9.000 din**

pošaljite mail na: info@drvotehnika.info

Drvena industrija Srbije na jednom mestu

DRVOTEHNIKA.INFO
portal drvne industrije

SNOVI U OSNOVI

Međunarodni sajam
građevinarstva
SEEBBE 2020

22 - 25. APRIL

simpo

Nameštaj sa dušom

www.simpors

prerada drveta

MOCA d.o.o.

37222 Jablanica - Kruševac
037/ 658 222, 658 223, 658 224
e-mail: dragan.moca@gmail.com
www.moca.rs

tel: +381 15 470 470
fax: +381 63 470 480
e-mail: office@sand.rs
www.sand.rs

MicroTri

MicroTri d.o.o. :: Karadordeva 65 :: 11000 Beograd
Tel 011/2628-286; 2621-888 :: Fax 011/2632-297
Email: timber@microtri.rs :: www.microtri.rs

KANTEX

**PROIZVOĐAČ KANT TRAKE
ZA NAMEŠTAJ**

11000 Beograd
Mirjevi bulevar 18b
(Građevinski centar MERKUR)
Tel: +381 11 2994 779
+381 11 2992 753
Tel/fax +381 11 2992 762
Email: poruke@kantex.eu
www.kantex.ro

**RADOVIĆ
ENTERIJER**

www.radovic-enterijer.com
Vršbata 1b • 31210 Puzos • Srbija
tel: +381 31 724 161
fax: +381 31 724 160
office@radovic-enterijer.com
TOPINA PUNOG DRVETA

agroflora

Kozarska Dubica

PREDUZEĆE ZA PRERADU DRVETA

tel: +387 52 428 530 fax: +387 52 430 884
+387 52 428 531 mob: +387 65 525 089

agroflorakd@yahoo.com
www.agroflora.com

AT

blum

Joze Šćurle 13g
11080 Zemun
telefon: 011/7129 072
011/7129 354
011/7129 467
www.intergaga.co.rs
e-mail: intergaga.belgrade@gmail.com

Zastupnik turske firme za
boje i lakove GENC KAYALAR KIMYA

Kayalar

www.pavle.rs
PAVLE

Stevana Šupljikca 16
tel: 013/ 313-111
tel/fax: 013/ 310-934
e-mail: office@pavle.rs

fasadna stolarija

staklene fasade, drvo-aluminijumska
i aluminijumska stolarija

KUBIS TRGOVINA DRVETOM

Nake Spasić 10a
11000 Beograd
tel: 011 4087 680
mob: 065 212 2522

kubis@kubisdoo.rs
kubis@eunet.rs
www.kubisdoo.rs

MAŠINE I ALATI ZA OBRADU DRVETA

HEZO
MAŠINE

tel. +387 53 287 161 ■ +387 65 745 711
zoran@hezomasine.com
www.hezomasine.com

**PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU
KANCELARIJSKOG NAMEŠTAJA**

KRAGUJEVAC, Avalska bb
tel: +381 (0) 34/ 300 895

BEOGRAD

Antifašističke borbe 30
tel: +381 (0) 11/3739 392
e-mail: salonbg@blazeks.rs

www.blazeks.rs, office@furnitura.rs

ALFATERM

Specijalizovano
preduzeće za
termotehničke
uređaje i postrojenja
površinske zaštite

Njegoševa 6
32103 Čačak,
radojica@alfaterm.rs
Tel: +381 32 320 645
Mob: +381 63 604 067
+381 64 40 40 750
Fax: +381 32 226 222
www.alfaterm.rs
www.graco.rs

Drvene kuće - Forest House

00 381 63 445 981 • 00 381 63 445 814
jovan.drvo@ptt.rs • forest.co.rs

MARIĆ
PROJEKTOVANJE OD DRVETA

www.maricccacak.co.rs

info@maricccacak.co.rs

www.woodmooddesign.rs

Čačak/Loznica bb. Beograd/Takovska 49a
+381 32 5373 588 +381 11 32 92 718

TRADING Co. D.O.O.

Dubrovačka 4, 11000 Beograd
tel/fax: +381 11 2639 014, 2639 718
e-mail: furnex@skomline.net, www.furnextading.com

**Ovlašćeni
zastupnik**

KLEIBERIT
LEPKOVI

DEPROM

Prodaja lepka i vezivnih sredstava

Rača KG 34 210

deprom@ptt.rs, www.deprom.rs
t/f 034 752 202, 063 88 53 453

• Rezanje i obrada drveta
• Prevoz robe u
drumskom saobraćaju

Stvaranje kroz poverenje
JARE PROM D.O.O.

Lipnički Šor, Loznica,
Radomira Despotovića 10

015 810 075 065 439 72 62 jareprom64@gmail.com

KLASIČAN PARKET, BRODSKI POD I LAMINAT
ugradnja po sistemu „ključ u ruke“

Porodična tradicija za Vaš siguran korak

Beli Potok, Kružni put 20
tel/fax: 011/ 3943 255, mob: 063/334-735
nesta_doo@yahoo.com, nesta.laminati@yahoo.com
www.nestaparketi.co.rs

MAJOR ENTERIJER DOO,
Bulevar mladih 2,
11250 Železnik
Tel/fax: 011/2580 266
major.enterijer@major.rs,
prodaja@major.rs
www.major.rs

**Opremanje
enterijera,
poslovnih
prostora,
ugostiteljskih
i privatnih
objekata**

biznis klub

DRV ekologija premdo biznis
tehnika

Wood-Mizer Balkan d.o.o.

Ive Lole Ribara 8 23300 Kikinda
tel: 00 381 (0)230 402 050, (0)230 425 754
mob: 00 381 (0)63 568 658
woodmizerki@gmail.com www.woodmizer.rs

**branje - oprema, servis i obuka
trakaste i kružne testere
drobilice i mlinoči za drvo**

VIR doo Velika Plana

Mika Jovanovića 5
+381 26 515 633, 515 646
e-mail: zoranvir@gmail.com
parketvir@open.telekom.rs

• Orahovi odresci
za automatsko oružje i za karabine
• Proizvodnja parketa i drugih elemenata
• Otkup građe

CROWN FOREST d.o.o.

Prilike bb, IVANJICA

Tel. 032/5462 071, Fax. 032/5462 070
Mob. 064/4333332, 064/4499993, 066/8770000
www.parket-crownforest.co.rs
doo.milutinovic@open.telekom.rs

PROIZVODNJA PARKETA I PELETA

**FABRIKA
BATA
NAMEŠTAJA**

- tapacirani nameštaj
- dušeci u svim dimenzijama
- žičana jezgra
- rezanje sundera po meri
- proizvodnja rezane građe

Strojkovce • Vučje • Leskovac
016-794 507
www.namestajbata.com
office@namestajbata.com

promet • proizvodnja • kooperacija • usluge

**TRGOPROMET
Ivanjica**

32250 IVANJICA • V. Marinkovića 29
Tel. 032/ 660-195 • 660-196

PREDSTAVNIŠTVO I SKLADIŠTE BEOGRAD
Partizanska 205 (Dobanovska petlja) • tel. 011/84-08-611

**Proizvodnja rezane građe,
masivnih ploča i nameštaja**

V. Marinkovića 306, 32250 Ivanjica
tel. 032 631 612, 063 287 650
info@drvopromet.rs
www.drvopromet.ivanjica.rs

prerada drveta i proizvodnja parketa

Canimpex

Beograd, Bulevar Zorana Đinđića 87, lokal 6-3
Tel/fax: 3443-647, E-mail: info@can-impex.rs
www.can-impex.rs

bio-therm
proizvodnja peleta

Bio-Therm d.o.o. Radaljevo b.b. 32252 Prilike
mob: 00 381 (0)63 651-907 065 64-63-353
pejovic.stanko@yahoo.com

maia wood

Radaljevo b.b. 32252 Prilike Ivanjica
tel: 00 381 (0)63 651-907 065 64-63-353
pejovic.stanko@yahoo.com

**PROIZVODNJA PARKETA
JAVORAC**
BOGIŠE - BRUS
Put uspeha vodi do nas!
e-mail: javoracparket@gmail.com
tel. 037 839 022, 037 839 066
fax. 037 839 265

**PARKETI
Tomović**
Since 1952
S.Z.T.R. PARKETI TOMOVIĆ
32212 Priselonica-Čačak
tel. +381 32 5485 000, 5485 001, 5485 002
parketi@eunet.rs | www.parketitomovic.com

Drvoprodukt Kocić
- kvalitet na prvom mestu -
Strojkovce • Leskovac
tel: 016/ 795 555 • 063/ 411 293
www.drvoproduktkocić.com
e-mail: drvoproduktkocić@gmail.com
PROIZVODNJA KREVETA OD MASIVNOG DRVETA

GRKOM SN
Batajnički put bb • Zemun, Beograd
011,7756.914 • 011,7756.915
e-mail: grakom_sn@mts.rs • www.grakomen.com

fantoni group
špič iverica
Špič Iverica 000
V. Marinkovića 128, 32250 Iverica
Dentale: +381 32 66 11 66
Fax: +381 32 66 31 20
www.iverica.rs

> proizvodnja svih vrsta rezane građe
> sušenje rezane građe
> proizvodnja montažnih objekata
Grada prevoz doo
Starovitička 100, 32250 Ivanjica
tel: +381 32 64 02 05
email: office@gradaprevoz.com
Grada prevoz
POSREDOVANJE U PROMETU I PROMETU DRVA I DRVNIH PROIZVODNI

BorStil
PROIZVODNJA
GRAĐEVINSKE STOLARIJE
VRATA I PROZORA
Durmitorska bb, Leskovac
063 845 4956 Ljubomir Đorđević
063 114 5484 Ivica Đorđević
borstil@yahoo.com

**PROIZVODNJA I PROMET
DRVNIH SORTIMENATA**
DTB BUDO-EXPORT
Grabovica bb, ŽEPČE
tel. 00 387 32 890 399
budimir.drago@tel.net.ba
www.budo-export.com

PROIZVODNJA I PRODAJA TRAJNIH TESTERA I USLUŽNO OŠTRENJE
PETERVARI
24430 ADA, Obilićeva 20
tel. 024 85 20 66
fax: 024 85 12 92
mob. 063 776 47 17
www.petervari.rs

MatVerder
Beograd
Zrenjaninski put 147a, 11211 Borča
REZANA ČAMOVA GRAĐA
Telefon: 011/33-29-515

ALATI ZA DRVO I PVC STOLARIJE
MAX
Tel: + 381 32 352 734
356 431, 356 439
e-mail: tmax@eunet.rs

ппу доо
Шербетовац
Бабино - ПРИЈЕПОЉЕ
Мобилни:
Телефон: 063/77 50 923
033/73 195 064/15 10 800

**bukove masivne ploče
bukove četvrtače,
bukova građa i parket**

RANDELLOVIĆ

Strojkovce, 16203 Vučje, Leskovac
tel. +381 (16) 794 407 • fax. +381 (16) 794 406
e-mail: info@randjelovic.co.rs • www.randjelovic.co.rs

QUERCUS
PROJEKCIJA I REZANJE GRAĐE I ISKOPANJE
Ante Mijić
Bročice bb, NOVSKA, HRVATSKA
tel: + 385 (44) 691 951
fax: + 385 (44) 691 955
mob. +385 (98) 262 094
quercus@quercus-am.hr • www.quercus-am.hr

NIGOS

ELEKTRONIK • NIŠ

18000 Niš, Borislava Nikolića - Serjože 12
Tel/fax: +381 (0)18/ 211-212, 217-468
E-mail: office@nigos.rs
www.nigos.rs

DOO DEPROM
HAN PIJESAK

REZANA GRAĐA

tel: + 387 (0) 57/557-356
mob. + 387 (0) 65/581-214

Kordun
1916
Kordun grupa doo
Beograd
Maršala Tolbuhina 4
011/65 64 129
kordunalati@mts.rs • www.kordun.hr

- alati za obradu drveta (kružne, tračne i gaterske testere, glodala, burgije, ručni alat)
- mašine za obradu drveta i oštrenje
- servis i oštrenje testera i grafičkih noževa

"NIVAN KOMERC"
www.nivan-komerc.co.rs
nivankomerc@gmail.com

proizvodnja bukovih elemenata

Strojkovce - 16203 Vučje - Leskovac
Tel. +381 16 794 445
Tel/fax. +381 16 794 446

48 godina
sa vama

STRUGARA UROŠ d.o.o.

Ulica Žikina 41, Radinac, Smederevo
telefon: 026/701-156, faks: 026/701-471
e-mail: strugarauros@sohosistem.net

DUGA pellet d.o.o.

- DRVENI PELET
- REZANA GRAĐA
- LEPLJENI ELEMENTI

71350 Sokolac, Bjelosavljevići bb, BiH
tel/fax: 00 387 57 448 432
e-mail: duga.sokolac@gmail.com

HAMELITAJ ENTERIJER STOLARIJA
3M
Smederevo, Šalinićeva 66
telefon: 026/621-626
mobili: 063/210-238
mail: trimszr@gmail.com

TOP TECH BIESSE

TOP TECH WOODWORKING d.o.o.
Kneza Miloša 25 - 11000 Beograd - Republika Srbija
tel. +381 11 3065 614 • fax. +381 11 3065 616
e-mail: office@toptech.rs
BIESSE S.p.A.
Via della Meccanica, 16 - 61122 Pesaro - Italy
tel. +39 0721 439100
e-mail: biesse.marketing@biesse.com
www.biesse.com

BJELAKOVIĆ
HAN PIJESAK

SVE VRSTE REZANE GRAĐE
Suva stolarska daska • Elementi za stolariju
Brodski pod • Lamperija • Drveni briket
Tel: +387 (0)67/888-200, 888-201
Mob: +387 (0)66/825-006

IG INVEST GRADNJA

Milana Šarca 10,
71350 Sokolac
BS, Bosna i Hercegovina

**specijalizovana proizvodnja
drvene ambalaže - drvenih sanduka
za pakovanje naoružanja i municije**

tel: +387 57 230 230, 225 290 • fax: +387 57 230 111
info@investgradnja.ba • www.investgradnja.ba

SISTEMI OTPRAŠIVANJA I LAKIRANJA

KIMEL-FILTRI

Siget 18 b, 10000 Zagreb, RH
tel: +385 1 6554 023, 385 1 6553 349
info@kimel-filtri.hr
www.kimel-filtri.hr

INČ STYLING d.o.o.
Beograd
Šiljivarska 18

Tel. Fax.: +381 11 3945442
Mob: +381 63 210912
Mob: +381 63 8196509
Email: inchstyling@yahoo.com

BORŽUNO
SOKOLAC

- rezana građa • lepljeni elementi (friza, ploče, troslojnice)
- brodski pod • lamperija

tel: 00 387 57 401-272; mob: 00 387 65 529-809
e-mail: borzunol@yahoo.com

**VRHUNSKI LEPKOVI RENOMIRANOG
NEMAČKOG PROIZVOĐAČA**

Jowat
Klebstoffe

marketing • distribution • support

Velvet
doo

Velvet doo • Vrbnička 1b • BEOGRAD
tel/fax: +381 11 351 43 93 • 358 31 35 • 305 68 29
e-mail: office@velvet.co.rs

Mašine, alati i tehnologije
za obradu drveta

xilia

tel. 011 219 8516
022 349 254
022 340 931
mob. 063-213-549
063-428-562
www.xilia.rs / info@xilia.rs

interholz
export-import d.o.o.

- izvoz rezane građe i elemenata
- furniri, egzote, troslojnice
- konsalting - FSC
- otkup trupaca

tel: +381 11 3322 460 • tel/fax: +381 11 3322 182
cell: +381 63 204 305
e-mail: rajko@interholz.rs • www.interholz.rs

TERMO DRVO

ORAGO TERMO-T

HRTKOVC 22427, Kraiška 14
Tel/fax 022 455 848, 455 810

KLANA

Ljepota prirode u Vašem domu!

Klana 264, 51217 Klana, Hrvatska
tel. +385 51 808 206 • fax. +385 51 808 150
www.diklana.hr

Vesna Spahn
Zastupnik za Srbiju i Crnu Goru

WEINIG

MW GROUP SCG DOO
Čupićeva 1/1 • 37000 Kruševac
Tel/fax: +381 37 445 070, 445 071, 445 075, 445 077
Mob: 063 622 906
e-mail: mwgroupscg@mts.rs
www.mwgroup.rs

Sve vrste mašina i alata za obradu drveta

Kompanija HUDEK iz Zagreba je osnovana 1993. godine. Od osnivanja do danas stalno proširuje ponudu mašina i opreme za obradu drveta. Danas, firma na više od 3.000 m² skladišnog i proizvodnog prostora nudi sve vrste mašina za obradu drveta. Paralelno sa širenjem ponude mašina razvijen je i servisni sektor sa potrebnom opremom za popravku mašina i skladištem rezervnih delova. Poseban deo servisa bavi se potpunom reparacijom polovnih mašina i opreme. Vršimo servisiranje transportnih traka i pomičnih glava na višelisnim pilama, izmenu ležaja na HSD motorima, reparacija kliznih stolova, izjednačavanje valjaka širokotračnih brusilica, izradu ploča i grejača električnih i vodenih presa za furniranje.

U poslednjih nekoliko godina posebna pažnja usmerena je prema razvoju ponude mašina za preradu piljenica u elemente kao što su: višelisne pile sa jednom ili više pomičnih pila upravljane programom za širinsko optimiranje piljenica, linije za dužinsko optimiranje i sortiranje elemenata, linije za sortiranje i slaganje ispiljene, odnosno izrezane građe. U sklopu ponude preduzeće izrađuje tehnološke projekte prema želji kupca te prati provođenje istih u praksu, od nabavke, proizvodnje, montaže mašina, preko obuke operatera sve do servisa nakon prodaje.

Široka ponuda mašina i alata za obradu drveta i korektna saradnja očekuju svakog kupca kompanije HUDEK.

**Najveći izbor alata
za obradu drveta
u Hrvatskoj i regionu!!!**

LAMAR FLOORING
SALON PARKETA U BEOGRADU
Autokomanda, Bulevar oslobođenja 18c
tel: 011 2647 590, 3690 247

ekskluzivni troslojni parketi

Sistematskim i upornim radom, firma SAMATINI se razvijala i tehnološki opremala. Zahvaljujući dugogodišnjim aktivnostima, danas ovo preduzeće ima kompletnu savremenu opremu i zaokruženu proizvodnju za izradu 100.000 do 120.000 m² troslojnih ekskluzivnih parketa godišnje.

Kompletna proizvodnja, od prerade trupaca pa do izrade troslojnih parketa se obavlja na najsavremenijim mašinama koje omogućavaju veoma visoku preciznost izrade.

Proizvodni program čine troslojni parketi od kvalitetnog hrasta, bukve, jasena, graba, bagrema, javora, trešnje, oraha, vengea i tikovine, industrijski pod i termotretirani parketi pri čemu svi proizvodi poseduju odgovarajuće sertifikate (FSC CE), sertifikat kvaliteta itd.

Završna obrada se radi najkvalitetnijim uljima u preko četrdeset boja.

Nudimo saradnju projektnim biroima, arhitektama i parketopolagačima, za vrhunsko opremanje ekskluzivnih prostora troslojnim LAMAR parketima od svih vrsta drveta iz sopstvene proizvodnje.

Samatini d.o.o.
proizvodnja **LAMAR** parketa

SAMATINI - Fabrika LAMAR parketa
Milići - Bosna i Hercegovina
tel: +387 (0) 56 745 500, tel/fax: +387 (0) 56 741 101
e-mail: samatinidoo@gmail.com, www.lamar-parket.com

TEHNOLOGIJA U FOKUSU

ARTech

Okov za prozore
100% Made in Italy

SISTEMI OKOVA ZA VRATA I PROZORE

www.agb.it

ARTech je novi AGB sistem okova za okretno nagibne prozore.

ARTech je projektovan po principu modularne logike koja omogućava multifunkcionalnost elemenata, dok proces ugradnje okova dobija na fleksibilnosti, sa daleko manjim zalihama okova na lageru.

ARTech, u skladu sa njegovim imenom, ističe dizajnerska i inovativna tehnička rešenja.

ARTech je plod kreativnosti i iskustva, italijanske proizvodne firme sa učešćem od 100%.

